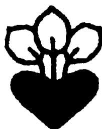

BÁSNĚ JAROSLAVA KVAPILA

1886 - 1906

VYDÁNÍ DEFINITIVNÍ

GROSMAN A SVOBODA V PRAZE 1907

JAROSLAV KVAPIL VYDAL

BÁSNĚ:

RELIQUIE. 1886—1888.
PADAJÍCÍ HVĚZDY. 1888.
BÁSNÍKŮV DENNÍK. 1888—1890.
NAD ZŘÍCENINOU KARLOVA MOSTU. 1890.
RŮŽOVÝ KEŘ. 1888—1890.
TICHÁ LÁSKA. 1890—1891.
LIBER AUREUS. 1890—1893.
ODDANOST. 1891—1895.
TROSKY CHRÁMU. 1888—1899.
ANDANTE. 1900—1903.

DIVADELNÍ HRY:

PŘÍTMÍ. Scéna veršem. 1894.
BLUDIČKA. Drama. 1895.
MEMENTO. Lyrická trilogie. 1896.
PRINCEZNA PAMPELIŠKA. Pohádka. 1896.
POHÁDKA O PRINCEZNĚ PAMPELIŠCE. Dětská hra. 1898.
RUSALKA. Lyrická pohádka. (Opera Ant. Dvořáka.) 1899.
OBLAKA. Hra. 1903.
SIROTEK. Národní pohádka se zpěvy a tanci. 1906.

TEXTY:

PERDITA. Dle Shakespeara; opera Jos. Nešvery. 1888.
DEBORA. Dle Mosenthala; opera J. B. Foerstera. 1890.
SELSKÁ BOUŘE. Dle Šuberta; opera Ludv. Lošťáka. 1894.
POHÁDKA O NADŠENÍ. Verše ke kresbám Emila Holárka. 1903.

PŘEKLADY:

TALISMAN. Dramatická pohádka L. Fuldy. 1893.
POKRAČOVÁNÍ. Dvě scény W. S. Gilberta. 1895.
NAD NAŠI SÍLU. I. Drama B. Björnsona. 1900.
PANÍ Z NÁMOŘÍ. Hra H. Ibsena. 1905.

(Vydáno pseudonymně:)

NIOBA. Veselohra E. A. a H. Paultonů. 1894.
DOBRÁK KOMISAŘ. Komedie G. Courtelina a J. Léwyho. 1901.

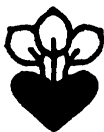

Paní
Erně Janské
na památku
Jaroslav Kvapil
1948

BÁSNĚ JAROSLAVA KVAPILA

1886 - 1906

VYDÁNÍ DEFINITIVNÍ

GROSMAN A SVOBODA V PRAZE

1907

Tiskl E. Leschinger v Praze.

TVÉ VELIKÉ A SLADKÉ PAMÁTCE

MON GÉNIE ÉTAIT DANS TA GLOIRE,
MON COURAGE ÉTAIT DANS TES YEUX.

RELIQUIE

1886—1888

V BOUŘI.

Tak, hřímej, bouře, val se nebem dál,
svým bleskem v boky šlehej spící zemi,
bij v tesy hor a trhej srázy skal,
v hloub vodních proudů sáhni perutěmi
a velikány duby, staré sosny
rvi ze země, nič, olup jejich o sny
staleté lesy v šerém stínu spící,
vzbuď celý svět, jenž v mrtvém tichu spal,
rozpoutej orkán divě hřímající,
ó hřímej, bouře, val se nebem dál!

Tak, přírodo, jsi věru největší,
v svém hněvu když dáš bouři náhle vstáti,
když ničíš vše, co důvtip člověčí,
ten malicherný, snů svých ve závrati
si pracně stvořil, bloud ten, pleva času —
ty velká vstaneš v plápolu a jasu,
ty kážeš nebi, které blesky metá,
svou rukou sáhneš ve klín siných vod,
ó vře to, hřímá, k obloze to vzlétá
a divě jásá ve tvůj chorovod!

Tak, duchu můj, bouř bolů zuřící
když tebou zmítá, okamžiku dítě,
ve vášní dlani list se chvějící,
jež v malé chvíli ve prach zahodí tě,
tys největší, jak můžeš, duchu, býti
v tom nekonečném bolů vlnobití,
ty bouří zmítán rosteš náhle v nebe
nad tesy snů, nad srázy bolů, skal,
tím věčně buď, ať bouř pak zničí tebe —
ó hřímej, duchu, věčně val se dál!

RESIGNACE.

My jideme světem sami, v mlčení,
a nikdo nezná bouř, jež řve nám divě v hrudi,
a přece slza-li se na řasách nám vzbudí,
ji líce chlad hned na led promění.

A velkou kletbu nese každý z nás,
jdem tiše ke hrobu svou cestou od kolébky,
a nikdo necítí žár naší mroucí lebky —
však ucítí-li, zchladne žár ten v ráz.

A každý sen jak fantom mlhavý,
než zcela zanikne v hrob temna beze hrází,
nám ještě divoký bol v srdce naše hází,
však v líci klid a úsměv zůstaví.

A s tupým klidem zříme mraky plout
a zříme slunce smích a zříme blesky žhoucí,
a klidně slyšíme titany v srdci tlouci,
dál líbajíce železo svých pout.

Jen večer, když nás nikdo nevidí,
se mnohý u snů svých snad v pláči pozastaví,
však ráno ve světě jsme lidé usměvaví,
a na rtech klid, jak jiných u lidí.

A poslední sen v hrob když odkvétá,
my díme: »Svět to chce, jsme toho světa děti,
co zašlo, skonalo, to nechme práchnivěti...«
A s resignací jdeme do světa.

HLUBINY.

Mlhy táhly nad vodami
lehce, tiše, vážně, zdlouha,
jako táhnou snové známí
tam, kde tma je čirá, pouhá,
a my jsme tu sami, sami,
a po snech těch bolná touha.

Na tu širou vodní pláni
pohlížel jsem s příkré skály,
jak se nad ní mlha sklání
a jak dál se tiše valí,
a v tom smutném zadumání
podivné mě boly jaly.

A ty ztmělou duší táhly
jako nad hlubinou pára,
v srdce moje chladem sáhly,
prchala má víra stará,
a já cítil obrat náhlý,
kterak myslí mojí hárá.

Pochybnost mou létla hlavou,
zdali přece možno je to,
uzřít slunce záři smavou
tam, kde pominulo léto,
zdali vrátím radost pravou
tomu, co je navždy kleto.

A já poznal ono chvění,
které duší lidstva letí,
když v ní odpovědi není
na tu víru po staletí,
když v ní pochyby jen pění,
chce-li pravdu uviděti.

Já se ptal, zda není lépe
vrhnout se v tu propast dolů,
zapomenout víry slepé,
odhodit ty zbytky bolů,
zniknout všemu, co nás tepe,
radosti i vášni spolu,

věčnost s časem vyrovnati,
poznat ten taj velkolepý,
mír, v němž světa hluk se ztratí,
zmizet jako písek v stepi,
jako v mlhách paprsk zlatý,
v proudech věků člověk slepý.

A tak zřel jsem na jezero,
když už poslední pták zpíval,
v lesů klín se kladlo šero,
nebem letěl mraků příval —
a já, v duši pochyb stero,
v mrtvou vodní pláň se díval.

NAD VYSCHLÝM ZDROJEM.

Zde z útrob země tryskal pramen kdysi,
byl chladný, čistý, průhledný jak křišťál,
pomněnky kolem tiše šeptaly si.

Já mnohou chvíli nad ním v snění vystál,
květ luční trhal, poslouchal, jak zdáli
zní kosa zpěv, a z polí zvuky píšťal,

a hleděl v hloub, kde bílé mušle plály,
kde drobné rybky honily se chvatem,
a pod kámen brouk vodní kryl se malý.

A západ až pak hořel slunce zlatem,
a lesů stíny lučinou se táhly,
já domů kráčel v klidu velkém, svatém,

v své duši nesa mír si neobsáhlý.

*

V úpalu slunce vyschl chladný pramen,
kol zeleň sítí zvadla v žáru léta,
a květ svou hlavu kloní vedrem zmámen.

Po čilých rybkách, mušlích jest už veta,
kořenů splet se na dně studny plazí,
prach polní cesty dolů do ní slétá,

a slunce do ní svoje šípy hází.
Jen žáby teď se kryjí pod kamení,
v kořenů směsi hnízdí, syčí plazi.

A pouze nebem když snad v hromném pění
uhání bouře, planouc v blesků jase,
na čas se studna kalnou vodou zpění,

však žárem slunce vyschne brzy zase.

*

Ó moje duše, v dětství vonném čase
tys byla čista, klidna jak ta studna,
pramenem míru ty jsi plnila se.

Jak mušlí lesk sny zlaté plály u dna,
a život šťastný, plný poesie
tvým vířil nitrem. Přešla vesna bludná,

žár života tvůj chladný pramen pije,
sarkasmu žába sedí ve tvém skrytu,
a na dně syčí děsná pochyb zmije.

Bez víry jsi, bez lásky, bez soucitu,
a jen když blesky v nebe zatažené
bouř vášní metá, letí po blankytu,

na krátký čas ti tužby pokalené
života vírem v hloubi prázdna schová,
ty vyschnou brzy, bouře dál se žene —

a ty jsi pusta, opuštěna znova.

VÝKŘIK DUCHA.

Za noci hluboké, když ve tmě dřímal svět,
já k tobě modlitbou jsem volal, bože němý,

když v prosbách úpěl jsem, tys nechtěl rozumět,
a k nebi když jsem chtěl, já zpátky padal k zemi
a v prachu jejím dál jsem úpěl bez naděje,
já, který v nadšení chtěl hřímat nebesy —
já chtěl jen jeden svit, jenž věrou v duši hřeje,
jen jednu plachou zvěst, kde, věčný bože, jsi,
však k zemi padal jsem zas, krutý bože, zpět,
tys, bože, nechtěl rozumět!

Tys výkřik neslyšel, jenž z ňader vylét' mi,
jen hluchá ozvěna, kde chtěl jsem vidět tebe,
mi prázdnem volala do ducha siré tmy —
já poznal v bouři snů, že netřeba nám nebe,
já nechtěl znáti tě, když ty jsi neslyšel mě,
v kal všední, hnijící jsem uvrh' píseň svou,
já holubici snů v plen hodil vášní šelmě
a divým orgiím, jež v duši bouří řvou,
je polámaný to a pošlapaný květ —
tys, bože, nechtěl rozumět!

A co dál bude pak, ó bože, kdož to ví?
Ty zavrhl jsi mě, já nechtěl tebe znáti,
ať strašlivý tvůj hněv se k bleskům hotoví,
ať divou vichřicí mě ve hrob náhle zchvátí —
ty jsi mne neslyšel, když lkal jsem bez naděje,
tys nechtěl vidět to, jak v mukách v prach jsem pad',
ó sraz mě třeba v tmu, jež děsná na mě zeje,
ó vzpláti nech svůj hněv, jímž věčně budu klat,
a bleskem pomsty své mě ve klín pekla smeť —
vždyť's, bože, nechtěl rozumět!

DUMA.

Ó je to marno, zapomenout chtíti
a ze zimy zpět nezatoužit k jaru,
zrak ve slzách, chtít touhu tlumit v žáru
a ducha stavit, když se v bezdno řítí!

Co ještě máš? Pláč snů, jež zůstaly ti,
nad vším, co v obět musilo jít zmaru,
snad vzpomínek jed srdce ve poháru
a nudné, marné, promrhané žití.

Já znám tu kletbu, dusným, všedním prachem
svých vzletů křídla vléci polámaná,
jež nesmějí vzplát jitřní zoře nachem.

Já znám ten hřích, květ, jaro ztratit, nebe,
nevěřit v příští, v nový úsměv rána —
a nejhorší hřích, nevěřit ni v sebe!

SLUNEČNÍMU PAPRSKU V ZIMĚ.

Do pustých plání, zasněžených niv
proč přicházíš, ó svědku jarních chvílí?
To není zem ta, již jsi líbal dřív
a hořel duhou v rose jejích květů,
jí v zimu sotva holé stromy zbyly,
sníh, jenom sníh teď v pustých polích je tu,
a ptáci, již tu pěli za rána,
jsou pryč, skřek jenom slyšíš havrana —
ó sirá je to vdova zklamaná!

Ó přišel's pozdě, příliš pozdě teď,
tak jako v srdce zchladlé mrazem světa
se marně vrací nová láska zpět —
ó najde led tam, kde dřív květy plály,
jen pláč tam najde místo zpěvů léta
a hroby snů, jež z jara se nám zdály...
Kde mládí jest a zpěvy skřivana,
kde sladcí snové lásky za rána?
Ó sirá je ta duše zklamaná!

MEDITACE.

My třeba dáme vše to, co jsme chtěli,
své mladé touhy, junný vzlet svůj celý
i peruť, jíž jsme toužili se vznésti,
za jediný a krátký úsměv štěstí.

Po celý život nekonečné žaly
a boly nesem za svit lásky malý
a rádi slzu, jež nám s oka skane,
klademe v obět duši milované.

A když nás potom zklamou štěstí, láska,
když v divém bolu struna písní praská,
a z hrobu snů se náhle vztyčí zmije —
kdo říci smí, že pláč náš vylhaný je?

V BOUŘNÉ NOCI.

Ó máte pravdu, co já vlastně jsem?
Nač o nebi snít, kdo v ně nedoletí,
nač budit bouř, jíž v ňadrech nesnesem,
nač volat sny, již osudem jsou kleti?

Co moh' jsem být a čím jsem jenom teď?
List utržený na života stromu,
pak otázka, k níž schází odpověď —
a písně svoje komu zpívám, komu?

Dav hluchý půjde tupě kolem nich
v svých všedních tužeb návalu a zmatku,
a orlí křídla vzletů horoucích,
ta polámána v hrob mě strhnou v krátku.

A přes ten hrob své jméno nevznesem,
my v umírání dlouhém k smrti kletí —
ó máte pravdu, co já vlastně jsem,
když moje píseň v nebe nedoletí?

NAD ANDERSENEM.

Tu knihu, krásný vonný květ,
jsem ve svém dětství často čet'.

Pak přišla bouře divoká,
mně šlehla vášeň do oka,
a bol mi useď do ňader.
Na dětství krásný, vonný květ,
na zlatých snů svých snivý šer,
na tužby v řadu příštích let
já nemyslil, já zapomněl.

A po letech, kdy žár můj zhas',
a v dál byl odvát snů mých pel,
tu knihu vzal jsem v ruku zas.

I zachvělo to duší mou
bolestí divou, neznámou.

Mé dětství přišlo ke mně zpět,
ten snivý, krásný, vonný čas,
přes propasti mých marných let,
a mělo měkký zlatý vlas,
v něm liliový bílý květ.

Tu divný žal mi v duši sed',
po dlouhé době zašlých chvil
já v oku slzu ucítil.

A zřel jsem, co tu zůstalo,
že toho málo, pramálo,
že, čeho jsme kdys přáli si,
ten hořký pláč už nevzkřísí,
a než jsme sen svůj dosnili,
že klesá ve klín mohyly.

Ó málo štěstí, pramálo,
to žití za to nestálo!

A dětství mé se sklonilo,
v mé čelo ruce složilo
a se mnou hořce plakalo.

V ZAPOMNĚNÍ.

Zem zapomněla, o čem se jí snilo,
když halila se z jara do poupat,
a na stráni až sněhu bude bílo,
pak usne vše, co zpívalo a žilo —
tak se to lépe bude spát!

Tam na hřbitově, k němuž mladou vesnou
se s ptáky vrátil pestrý květů·šat
i nový život se svou písní plesnou,
teď mrtví v hrobech v tužší spánek klesnou —
tak se to lépe bude spát!

A ze hrudi až vyrvem vzpomínání,
květ poslední, jenž v žáru léta zvaď',
do vesny zpátky nebudem chtít ani
a v dlouhém míru zapomenem na ni —
tak se to lépe bude spát!

PAPRSEK.

Ó kolik vzletů života proud vzal mi,
a kolik lásky oklamaná touha!
Z mých jarních písní zbyly smutné žalmy,
a v pustém žití zmírám tiše, zdlouha.

Však někdy přece duši mojí zdá se,
že všechen vzlet jsem ještě nepochoval,
ten nejmocnější v ducha zářné kráse
že k závratné jsem k slunci touze schoval.

A někdy přece starý vzdor a síla
mi bleskem šlehnou v opuštěnou duši,
a křídla písní zářící a bílá
v skráň zadumanou tepají a buší.

A v také chvíli veliké a svaté
já, kterak rostu v nekonečnost, cítím,
jak z krásy číše piji vrchovaté,
svit posvěcení kterak plá mým žitím —

a než ta svatá, nekonečná víra
zpět zajde k Hádu strašlivému stínu,
ó přeji si jen, nechať duch můj zmírá,
tím nadšením svým nechať velký hynu!

POESII.

Já vzývám tebe, veliká a svatá,
ó nesmrtelná v nebi ideálů,
k níž opuštěná moje píseň chvátá
výš z hlubin nudy, strádání a žalu.

Tys jediná teď, která ze vší touhy
a z mladých snů mých v duši zůstala jsi
v ten život smutný, bolestný a dlouhý
a šťastný jenom zábleskem tvé krásy.

Té lásky nechci, o které jsem sníval,
ni slávy oné, které nedobudu,
ať třeba bouří zachvátí mě příval,
a osud můj ať pln je trpkých trudů,

jen pokud ty mne neopustíš v žití,
ty jediná, v niž věřit nepřestanu,
já v jasné příští věčně budu sníti
a dlouhou nocí věčně spěchat k ránu.

Ó na čelo mě líbej, líbej stále,
ať zapomenu, jak to srdce bolí,
ať šťasten jsem tu aspoň v chvíli malé,
když věčně jásat život nedovolí.

Ó na svém klíně nech mě dále sníti,
ne o slávě, již jiným dáváš, matko,

však o té slasti, kterou duše cítí,
když u tvých nohou může zdřimnout krátko.

Máš tolik krásy, která věčně září,
jen jeden paprsk popřej mojí písni,
máš tolik lásky ve své božské tváři,
ať v jejím jase duch své dumy vysní —

a jsi-li ta, jež nikdy neoklame,
a jejíž láska za hrob k nám se vrátí,
ó nežli život moji sílu zláme,
v svém klíně, matko, nech mě umírati!

MÍR.

Mou duší náhle to radostně zachvělo,
jako ten polibek dlouhý a vroucí,
jejž jsi mi, matičko, vtisknula na čelo,
když jsem tě opouštěl, spěchaje do dáli —
já viděl oči ty, jež pro mě plakaly,
já slyšel srdce tvé tlouci.

A náhle v srdci svém pustém a zetmělém
cítil jsem lásku tvou velkou a vroucí —
ó zůstaň, matičko, mým dobrým andělem,
a v pustém tohoto života úskalí
ať vidím oči ty, jež pro mě plakaly,
ať slyším srdce tvé tlouci!

OTÁZKA.

Není lépe květem býti,
pláti zemi v jarním klíně,

ráno rosu lesklou píti,
v zlato slunce vzhůru zříti,
vonět, dýchat po lučině,
cítit vesny teplý dech —
a pak v prstech dívky mříti,
uvadnout jí ve vlasech?

Není lépe býti ptákem,
jásat z rána nad krajinou,
za šedým se honit mrakem,
zpívat písně pod oblakem
nad vískou i roklí stinnou,
v modro nebe stále zřít —
a pak, raněn v plesu takém,
v loktech vonné louky mřít?

Nebo býti pěvcem lásky,
hledět tobě v temné oči,
zpívat tobě sladké zkazky,
písní s čela hladit vrásky,
toužit srdcem, kdy tě zočí,
k tobě ptákem dát se v let —
a pak tiše, bez otázky
vypíti tvých rtíků jed?

V SMUTNÉ CHVÍLI.

Vidíš tu skálu, holá, pustá, němá.
jak v nebe ční? Věz, dítě, to mé žití!
Ty, holubice, svýma perutěma
k ní toužíš v letu — ustaň, cíle nemá
ta touha tvá; až nebe začne hřmíti,
s ní musila bys mříti.

Ten strom, jenž v širém poli bez květu
své holé větve po obloze zvedá,
je moje srdce; ustaň, ustaň v letu,
viz, poušt jen smutná, nedohledná je tu —
co tvoje touha v jejím žáru hledá?
Ten záchrany ti nedá!

Snad bys tu záhy sama, neslyšena
v rachotu bouře klesla k pusté zemi,
ten vír by tebe zničil, v dál se žena,
tvou krev by pila chladná skalní stěna —
ó. vrať se zpátky, tebe mezi všemi
věř, nejvíc líto je mi!

TERCINY.

My neřekli si, že se máme rádi,
jen oka jas, když sami jdeme spolu,
tu tichou lásku v našem srdci zradí.

Jsme jak dva květy na jediném stvolu,
z nichž jeden-li jest urván v bouře chvění,
i druhý zvadne, klesne k zemi dolů.

A od jara tak kvetou ku jeseni,
a přece nikdy v onom dlouhém čase,
by kalichy se dotkly, možno není.

Jsme jak dvě hvězdy v bledém, snivém jase.
ty spolu vyjdou, spolu zhasínají,
a jejich zář přec nikdy nesetká se.

Ba zdá se mi, že příval času ztají
tu naši lásku, život že ji zchladí —
a naše rty se nikdy nesetkají.

My neřekli si, že se máme rádi.

*

Co může nám teď ještě život dáti
nad lásku naši, krásnou jako vesna,
jež po dlouhé se zimě ve kraj vrátí?

Mě upomínka na tě budí ze sna,
a modlitbou jsi večer zemdlenému,
jejž pustým žitím hnala bouře děsná.

Jak luny zář se sklání k vodojemu
a na lekníny bledým hledí svitem,
tak v srdce pláš, jsi požehnáním jemu

a tichou touhou, jdoucí duše skrytem,
před kterou tichne všední lidská zloba.
Zda v tomto čase, snivým štěstím sytém,

líp nebylo by, bychom mřeli oba,
dva jako bílé květy na souvrati,
dřív než nás zničí chladné zimy doba?

Co může nám teď ještě život dáti?

ZVADLÁ POUPATA.

Kde vaše vůně, suché listy,
jichž barvy ani nepoznám,

v nichž dovedu teď jenom čísti,
že všechno je tu sladký klam?
Kde chvíle ta, kdy ručka malá
vás kvetoucí mi podávala,
kde je těch zraků tichý svit,
jenž při tom utkvěl na mé líci?
Ó květy zvadlé, ztlívající,
že nemožno vás oživit!

A tak to bude se vším tady,
več doufal jsem a co jsem chtěl,
pryč prchnou lásky sladké vnady,
a v pustém srdci zbude žel.
Ó vesno, vesno, proč v tvé písni
tak málo štěstí člověk vysní,
proč prcháš v dálku rozváťa,
a nám tu zbudou na znamení,
že naší touze konce není,
jen tvoje zvadlá poupata?

TEN SLADKÝ KLAM...

Ten sladký klam mi ještě chvíli přej,
ač dobře vím, že lží je tvoje láska,
nech zírat mě jen ve svůj obličej
a nedbej nic, že srdce moje praská.

My šťastni byli málo, pramálo,
a naše láska, ach, nač myslit na ni?
Jen zvadlých poupat pár mi zůstalo
z těch jarních dob a v slzách vzpomínání.

A neodvracej drahou svoji tvář,
ať poslední svit v duši moji padne —
jsem květ, jenž stále v slunce hledí zář,
ač dobře ví, že v žáru jeho zvadne.

BÁSNÍKŮV DENNÍK

1888—1891

VALČÍK.

Jako květ jsi vonný, bílý,
na vlnách jenž kolébá se.
Na břehu, slyš, flétna kvílí,
umlká a volá zase,
pláče teď a jásá chvílí,
povídá snad o tvé kráse,
čarovný ty květe bílý,
na vlnách jenž kolébá se.

Letní noc je vlahá, tichá,
a my v kraji sami, sami,
jenom jasmín vůní dýchá,
měsíc svítí nad vodami.
Srdce moje touhou vzdychá,
jako láska připadá mi
letní noc ta vlahá, tichá,
v níž my sami, sami, sami.

Ó tak nyní chtěl bych mříti,
svíraje tě do objetí,
hledět v zrak, jenž touhou svítí,
líc když nachem zaplane ti,
na tvých rtech jen snít a sníti,
neznat bouř, jež krajem letí,
tiše jak tón flétny mříti,
svíraje tě do objetí!

KLAVÍR.

Tak, v klávesy tluc ospale a zdlouha,
já u tvých nohou ve snů klínu stinném
se zpíjet budu melodie vínem,
kde v tónech zpívá nesplněná touha.

A nemysli, co dále s námi bude,
tak v klávesy tluc ospale a zdlouha
a přivři oči, dlouhým pláčem rudé.

Ta naše láska báje byla pouhá,
a nežli smutkem pro smrt její zhynem,
své lásky píseň v zamyšlení líném
tak v klávesy tluc ospale a zdlouha!

BALADA V JESENI.

Tvá malá ruka chvěje se v mé dlani,
rci, moje dítě, co ten smutek značí?
Ó drahá duše, zanech vzpomínání,
když chladný podzim nad krajinou kráčí,
to pro bolest ti v žití nepostačí!
Ten život smutný hlavu v pláči chýlí,

a našim písním zbyla krátká doba,
my všechny sny své ani nedosnili
a stojíme již štěstí u mohyly —
ó dítě mé, nás láska zničí oba!

Tak anděl k hrobům zapadlým se sklání,
kam tichá smrt si oběti své vláčí,
jak tvoje duše, krásná v umírání
a v smutných touhách víc a více sladší,
k mé bledé skráni, která puká v pláči.
V těch hrobech dávno skryl vše rubáš bílý,
a všechno vzala osudu nám zloba,
i ony sny, jež v duši naší zbyly,
se v smutné touze mlčky zamyslily —
ó dítě mé, nás láska zničí oba!

Hle, jenom astry kvetou v pusté pláni,
když nad krajinou obloha se mračí,
mlh šerý závoj padá zvolna na ni,
v hnizd pustém lůně utichl zpěv ptačí,
a jeseň věnec pohřební nám stáčí.
Tak zhynout musí každý jásot milý,
tak zvadne jistě jarních růží zdoba,
a onu touhu, již jsme v duši skryli,
nám vyrve rozkaz fata zarputilý —
ó dítě mé, nás láska zničí oba!

S tou smutnou písní, která v touze kvílí,
jdi, kde tě čeká příštích časů mdloba,
a nevzpomínej, že jsme šťastni byli,
a zapomeň, že hruď má bolem šílí —
ó dítě mé, nás láska zničí oba!

STARÁ MELODIE.

Má matka hrává starou melodii,
to jednu z těch, jež ze života vesny,
jež z mladé touhy v duši zůstaly jí,
a při těch tónech s pláčem klesám ve sny.

Je plna smutku ona píseň stará,
a v jejím stesku cosi ozývá se,
čím voní květy uvadlého jara,
když po letech je v knize najdem zase.

Tím zvadlým květem jest i srdce moje,
cos voní tam, však je to plíseň hrobu,
v němž moje žití navždy ukryto je.

A matka má až v jeho zvadlou zdobu
kdys po letech své dobré upře zraky,
ó vím, má matka bude plakat taky!

BALADA O ZAJATÉM SLAVÍKU.

Je jaro zas, a kvete všechno kvítí,
v svém klíně chová moře třešní sad,
sto písní ptačích s oblohy se řítí,
jen tvoje píseň nechce dosud zníti,
ty v úzké kleci mlčíš posavad.
Jde láska světem, útlá srdce spíná
a v zraku dívčím snivé touhy nítí —
kam tvoje píseň odletěla z lad
kams v místa chladná, cizí, nehostinná,
ó slavíku, jenž v kleci musíš mříti?

Zda dosud vidíš háj, kde měsíc svítí,
rej světlušek kde do křů bílých pad',
kde bledé hvězdy počínaly sníti
v lesk jezera, jež spalo tiše v sítí,
kde básník ve snách odpočinul rád?
Zda vidíš místa vonící a stinná,
kam lákalo to bílé laně píti,
kde vodopád lkal v květy střemchy spjat,
svým zlatým proudem v jezero se řina,
ó slavíku, jenž v kleci musíš mříti?

Sem ani jeden ohlas nezazní ti,
kde v poutech zmíráš do žaláře jat,
a jenom básník tvoji bolest cítí,
jenž tolik chtěl a pranic nesmí míti.
Zda může jitro naší touze vzplát
a v požár vznítit naše ňadra líná,
kde můžem křídla v báječný let vzíti
a volně zvednout ještě jedenkrát,
chtít v nebesa a v lepší místa jiná,
ó slavíku, jenž v kleci musíš mříti?

Ó zemři, pěvče, hořký je los žití,
a velký bol a větší naše vina,
že v prsa svá jsme vesmír chtěli skrýti
a vznítit krásu, která uhasíná,
ó slavíku, jenž v kleci musíš mříti!

MRTVÁ VŮNĚ.

Když kráčíš v podzim loukou posekanou,
kde jíní chví se povlak perleťový,
z těch chladných perel, jež tu v trávě planou,
zda o vůni ti jara která poví?

A růže, již ti dívčí ruka dala,
ta v knize zvadne, k nepoznání zetlí —
zříš slzu tam, jež kdysi na ní plála,
víš o citech, jež duší tehdy létly?

Ó básníku, jak otázku tu skrýti,
zda srdcí našich opozděná růže,
jež zapomněna zvadne v knize žití,
též k budoucnosti vůní mluvit může?

PODZIMNÍ NÁLADA.

Vzduch průhledný je vůní květů syt,
jež v lukách dlouhých posekány zvadly,
spí nad lesem i nad strništěm klid,
a olše hnědnou tůní nad zrcadly.

Ó matko země, na tvůj svatý práh
jde velká chvíle modliteb a ticha,
svit slunce čistý dlí ti na horách,
a sbor tvých lesů jako ze sna dýchá.

Ó je to krása, štěstí, blaženost,
jen dobro nést a v umírání chvíli
mít v tichém srdci usmíření skvost
a vidět v smrti, čím jsme lidstvu byli!

PODZIMNÍ MELANCHOLIE.

Tak listí zežloutlé už zvolna k zemi spadlo,
a lesem táhnou mhy, a polem táhne chlad,
svou práci dokončiv zas rolník složil rádlo,
a slunce krvavé jde v lesy umírat.

Jde všechno k domovu a hledá místa rodná;
a básník ke krbu jde se svou písní snít,
svou duši chvějící chce vnořit krásy do dna
a z číše vzpomínek pít nekonečný klid.

Já vidím jeden krb, kde v ohni dříví praská,
tam celá rodina je ve sny zabrána,
tam vůní pokoje se chvěje tichá láska,
a časem zaznívá zvuk snivý piana.

Má matka v chvíli té vždy v tiché touze prodlí,
když teplým pokojem se večer zešeří,
vím, v duši laskavé že za můj klid se modlí,
co duch můj vždycky hřmí a nikdy nevěří.

Já vidím jeden krb, ten jako láska hřeje,
tam dívka dumajíc svou hlavu sklání v dlaň,
tou skrání ubledlou jí vzpomínání spěje —
a zatím mře má hruď, a puká moje skráň.

Tou dobou z večera, jsa uštván v duši žitím,
v svém srdci prázdnotu a vyčítavý hlas,
já vždycky dvojnásob svou opuštěnost cítím,
když domů vracím se noc marně prosnít zas.

Ó dobo mladosti, ty prchlá příliš záhy,
ó teplo domova, jež marně chceš mě hřát,
má lásko šílená, ty přelude můj drahý,
ó žití ztracené, já umřel bych teď rád!

ANDANTE.

Klid snění mystických a oddanosti touha
ti ústa svírají, ta na polibky skoupá,

a při tom duše tvá se v proudech studu koupá
a ctnostným odpouští i tomu, kdo se rouhá.

S těch svatých obrazů, k nimž modlíváš se ráda,
klid snění mystických a oddanosti touha
jak záře tajemná v tvé bílé tváře padá.

A vůní kadidla ta modlitba tvá dlouhá
až k trůnu božímu jak bílý anděl stoupá,
v sny zatím panenské co duši tvoji houpá
klid snění mystických a oddanosti touha.

VALČÍK.

To byla stará, stará pohádka,
v ní byla jsi mým strážným andělem,
mých smutných písní víla přesladká
a zlatá hvězda v žití zetmělém.

Proč zvedáš ke mně očí modrý květ?
Ten život dávno, dávno otráven,
nám jenom smutek v mladé duše slét',
nám jenom touha zbyla v lásky sen.

A než se v horách ráno probudí,
s tvých očí perly skanou na líce,
tvé duše květ ti zvadne ve hrudi —
ó dítě mé, to bolí nejvíce!

JARNÍ SLUNCE.

To mysterium zárodků a žití
ideš požehnat, ó svatý zjeve bílý,
svět nesmírný se před tvým světlem chýlí,
a země lační tvoje teplo píti.

Jak píseň bouře tisíc tónů zní ti
vstříc z hájů, lesů, lučin v stejné chvíli,
a mračna jako ptáci zabloudilí
se před tvou tváří za obzory řítí.

Tvým před oltářem jako hříšník podlý
v prach bídný člověk klesá na kolena
a znova zrozen k záři tvé se modlí.

V to nesmrtelné oplození ráno,
v ta mysteria spásy bezejmenná,
ó věčné slunce, budiž požehnáno!

REDEUNT IAM GRAMINA CAMPIS.

Spí ještě v lesích šedé zbytky sněhu,
však z vlhkých luk už bílá vstává pára,
plá v záři slunce, v barvách duhy hárá,
zem cítí teplo, blaženost a něhu.

Ó dlouhé louky strání, hájů, břehů,
z vás nesmrtelná dýchá touha stará,
zem puká tiše pod polibky jara
a v slunce žáru, v teplých větrů šlehu.

Jak odvěký a velký heros báji
jde po kobercích vašich život věčný,
zem objímá a k slunci pozvedá ji.

A když pak stane nebes na prestolu,
déšť bílých květin vonný, nekonečný
jak požehnání na vás padá dolů.

BÍLÁ SOBOTA.

Kdož srdce čistá, mysl dětskou máte,
v ples vichrů, které od západu dují
jak varhan bouř či jásot alelují,
v klín víry neste svoje touhy vzňaté!

Skryt v páry vlhké, vonící a zlaté,
jež z temných lesů vstávají a slují,
jde, oblaka co bílým nebem plují,
zjev Ježíše k nám v lásce vrchovaté.

Zem boží milost neurčitě tuší,
a zářné slunce k ní se dolů sklání
jak hostie, jež očistí mír duší.

Zní hymnus lesů, roven zpěvu moří,
a na západě mraky v žhoucím plání
jak svatý oheň na oltáři hoří.

SLUNEČNÝ DEN.

Ó věčné slunce, v jara tiché vůni
vrať zase lidstvu šťastné doby ony,
kdy příroda své svaté pěla tóny
v sen Hellady, a bozi stáli u ní.

Já lesem šel a kolem hnědých tůní,
kde v suchém listí kvetly anemony,
a modrým okem fialek květ vonný
se díval v kraj, jenž zamyšlen se sluní.

A mně se zdálo písni při skřivánčí,
že matka země staré tóny hledá,
že nymfy zřím, jak na palouku tančí,

kde starý faun se ukryl do křoviska,
a rákosím, v němž voda spala hnědá,
zrak jeho chtivý žádostivě blýská . . .

MEDITACE.

Z luk vodou sytých, z kterých pára vstává,
a z dlouhých lesů na obzorech spících,
z vod rozlitých a z kmenů v hloubkách tlících,
ó věčné slunce, tvoje stoupá sláva!

Tvá svatá záře, opojná a žhavá,
plá stejně klidně na praboha lících
a na oltářích v madonn zřítelnicích,
jak v kalužích, kde suchá hnije tráva.

Mně v sporech duše, kam svou píseň nésti,
zda v sídla bohů nebo v hloubky žalu,
tvé vzňaté líce jásavou jsou zvěstí.

Chci sluncem býti, s jehož svatých tváří
tak v mramor chrámů jako do močálů,
vše v zlato měníc, božské světlo září!

VÝSTŘEL V NOCI.

V to mlčení, jež po ulicích leží,
v strach, který noci dřímá v černém klíně,
a v nudu bdění, která mdle a líně,
jak minuty jdou, rozvlní se stěží,

pad' náhle výstřel, výkřik do neznáma,
zvuk jeho v domů labyrintu zapad',
a krajem zase noci táhlo drama
s tím bolem, který nedovedem chápat.

To jistě bohu bytost bolem velká
ten bídný život hodila v tvář zpátky,
a kletba boží letí do neznáma.

Ó mrtvolo, v hrob, nad nímž nikdo nelká,
já tobě nesu svého zpěvu zmatky,
tys šťastnější, ty dožila's to drama!

*

A s písní svou proč vlastně meškám tady?
Chci do nebe snad vzlety svými všemi,
já, který sotva pochopit moh' zemi,
ta muka žití, jeho bouř a svády?

Co v další život bolestný mě nutí?
Což budu šťasten, veselý a mladý,
pln odhodlání, jara svůdné vnady,
což nejsme lidé, osudem svým skuti?

Ó bolest, bouře, vše to dohromady,
co v příští život ještě zůstane mi,
to u hrobu mě v nový zápas nutí?

Jdi, neptej se, vkroč v mrtvých velké řady,
ten osud slep je, hluchý jest a němý...
A přec se děsím toho vzpomenutí!

*

Pojď, písni má, my zmírat nedovedem...
Hle, bledý strach nám vyrazí zbraň z dlaně,
a srdce, jež mřít chtělo odhodlaně,
to zachvěje se, jako tknuto ledem.

My smutný život dožít musíme tu,
nám vyváznutí není, není, není,
jsme chabou hrůzou přikováni k světu,
jsme odsouzeni k bouřím, k utrpení.

Nač horovat a hrozit pěstí bohu?
Ten bůh nás srazí bleskem pohrdání,
smích vesmíru nám v naši úzkost ječí.

Pojď, půjdem dál, ať přemítati mohu,
ten, jenž tu leží s roztříštěnou skrání,
oč nade mě byl silnější a větší!

MELANCHOLICKÉ TANCE.

Cyklus písní.

1.

Když vešla jste tak usměvavě
v ten zářící a lesklý sál,
mě zabolelo srdce žhavě,
proč tolik jsem vás miloval!

Hle, co vás tady čeká touhy,
co mladé lásky, záře, hvězd —
a já chtěl v celý život dlouhý
sám sobecky vás věčně vést!

Ó kolik přísah uslyšíte
v tom reji a v té závrati —
a já chtěl sám v své touze zpité
rty vaše někdy líbati!

Květ na ňadrech vám zvadne bílý
a spadne k zemi za chvíli —
my spolu nikdy netančili,
my nikdy šťastni nebyli.

Já nechci vědět, kdo to bude,
jenž k prsoum svým vás přivine —
skvost najde on své duši chudé,
však srdce mé vy nikdy ne!

A je-li tento jásot zpilý
též naším příštím osudem,
my spolu nikdy netančili —
my nikdy šťastni nebudem!

2.

Růže, růže zrosené a svěží,
zda z vás, růže, která ucítí to,
až vás strhá rej ten bez otěží —
jak je mi vás, čerstvé růže, líto!

Ale nyní v kráse vrchovaté
na té skráni nad poklady dražší,
na těch drahých bílých ňadrech pláte,
jejichž vůně je snad sestrou vaší.

Oč jste, růže, v smrti blaženější
než má píseň, kterou smuten zpívám,
vůně ňader skon váš ukonejší —
moje srdce přece závidí vám!

3.

Ó tóny smutných valčíků,
ó smutné touhy Chopina,
noc plna je zas slavíků,
je v moře hvězdné ztopena.

Je v moře hvězdné ztopena,
a z dálky slyším flétnu lkát —
ó smutné touhy Chopina,
tak mlád, tak mlád, a zemru rád!

Tak mlád, tak mlád, a zemru rád,
noc plna je zas slavíků,
a z dálky slyším flétnu lkát —
ó tóny smutných valčíků!

4.

My věru nevíme, zda byli jsme tím šťastni,
že měli jsme se rádi,
že celý život náš byl opojenou básní,
a písní naše mládí.

My věru nevíme, zda milujem se posud,
zda není zvyk to pouhý,
že v lásku věříme a v společný svůj osud
a v kouzlo tiché touhy.

My věru nevíme, zda přece zaslzíme,
zda naše líce zblednou,
tím věčným osudem, jenž v budoucnosti dříme,
až zapomenem jednou.

5.

I ta jeseň sbírá pestré květy ráda
a v své rozpuštěné, těžké vlasy
ráda jako mladá vesna květy střádá,
z aster smutných věnec připíná si.

I to srdce rádo v upomínkách hledá
aspoň barvy květů, když ne vůně,
hledá, astra bledá kde svůj kalich zvedá,
tichým steskem v jaro mrtvé stůně.

I ty hroby rády oději se květem,
z mrtvých srdcí mrtvou vůni ssají,
květem každým letem, jak my mrtvým vzletem,
smutek svojí touhy zakrývají.

6.

Ó kouzla večera,
já marně na vás čekám,
když hvězdná nádhera
se snáší ve klín řekám.

Ó vůně plačící
v těch zadumaných tónech,
když pěli slavíci
a mřeli na balkonech!

Ó vůně kouzelné,
ó kouzla věčně vonná,
proč duch k ní věčně lne,
když zapomněla ona?

Proč pějí slavíci,
když ona neslyší je,
v té noci zářící
žár jiných rtů když pije?

Jak květy pažitu,
jež zvadly zimou dlouhou,
já ještě žiji tu —
proč nezemřel jsem touhou?

7.

Byly to touhy, byla to krása,
co z toho zbylo k posledu?
Paprsek slunce na hrobech jásá,
já zapomenout dovedu!

Pod sněhem vesna nová zas dříme,
však také hroby zapadlé,
ještě se jednou obejmout smíme,
ó květy, květy uvadlé!

Uvadlé květy, uvadlá láska,
ty květy nikdy nezkvetou —
pod žárem slunce lonský led praská,
ó byl jsem, byl jsem poetou!

Pod sněhem vesna nová se vzkřísí,
ó vy ji láskou vzkřísíte —
pod sněhem rakev zapadla kdysi,
mé srdce ztlívá v rakvi té!

8.

Je plna měkké vůně komnata,
kde milenci se v touze líbají,
tam v štíhlých vásách voní poupata,
a z dálky lkají tóny šalmají.

Je plna svaté vůně komnata,
kde kněz jim žehná ruce spojené,
je kaditelnic vůní bohata,
a madonny tam pějí nadšené.

Je plna mrtvé vůně komnata,
kde najdem se a nikdy nezklamem,
ta plísní květin bude prováta
a našich srdcí ztuchlým balsámem.

9.

Kam se řítíme
v divé závrati,
neptej se již!
Pohleď jen v oči mé,
přitul se ke mně blíž.
nech se líbati!

Nechtěj květiny
vzkřísit slzami
uvadlé již!
Pohled jen jediný,
přitul se ke mně blíž,
svět hřmí za námi!

Ještě v šílící
zrak mi pohlédni,
smrt je tu již!
Dává nám mlčící
— přitul se ke mně blíž! —
takt svůj poslední.

10.

Jste unavena, spěte blaze,
jak růže žárem uvadlé,
květ zdupán leží na podlaze,
a mlha v každém zrcadle.

Vás ekypáž už venku čeká,
a lože v přítmí pokoje,
je horka vaše ruka měkká,
a srdce vaše chladno je.

Mne čeká krb, v němž oheň hasne,
tma zívá z něho zoufale —
ó jak jsou vaše oči krásné,
ty krásné oči ospalé!

Květ bílý spaď vám se živůtku,
spaď k parketám a v prachu zvaď,
až odejdete, ve svém smutku
já zvadlý květ ten zvednu rád.

Ó je to pro sny mnoho, mnoho,
a pro život tak pramálo —
ó je to všechno, z jasu toho
co pro mé štěstí zůstalo!

PADAJÍCÍ HVĚZDY

1888—1889

PADAJÍCÍ HVĚZDY.

Velikou vásu, samý jas,
roztříštil bůh a hodil v svět,
její teď záře zlatý sled
jste vy, ó hvězdy, den když zhas'.

Duši mou rovněž v jeden ráz,
mystický v které voněl květ,
velikou vásu, samý jas,
roztříštil bůh a hodil v svět.

V neznámo, střepy, jděte zas,
odkud jste přišly, leťte zpět
v nezměrna kouty, v propast let,
naplniž vesmír každá z vás,
velikou vásu, samý jas!

PAPRSKY MĚSÍCE.

Padejte, měsíce paprsky zářící,
v magickém plápolu na střechy, do ulic,
na bledé obloze zastav se, měsíci!

Stříbrný štíte ty, snivou jenž, lesklou líc
k zemi sem obracíš, letící prostorem,
v nezměrnost dalekou mizící víc a víc.

Zatím co letní noc hvězdného šatu lem
na bedra obrovská vesmíru rozkládá,
do duše padej mi magickým plápolem.

V svitu tvém, pršícím usnuvší na lada,
cosi jak mrtvých duch, procitlý ve hrobě,
v přelud se chvějící skládá a zapřádá.

Ženy vy, fantomy v zářící podobě,
na které zapomnít musil jsem na věky,
mládí mé, ruce své rozpínám po tobě!

Padejte, paprsky, ve prostor daleký,
vesmírem padejte, ozařte celou zem,
v pralesy padejte, do pouští, na řeky!

Fantomy zářící, hvězdným svým plápolem,
velikým, chvějícím paprskem měsíce
padejte do duše, na bledý její lem,

zpívejte, jásejte hořice, zářice!

KVĚTINY.

Ty květy, jež tě otrávily,
jsi za živa tak ráda měla,
sníh lilie, jež chví se celá,
i kamelie kalich bílý.

Pak narcis, květ jenž v touze chýlí,
a jasmín, jenž se nocí bělá —
ty květy, jež tě otrávily,
jsi za živa tak ráda měla.

A když jsi k nám jak zabloudilý
sen andělů v své rakvi dlela,
jen v chladném sněhu tvého těla
a ve tvých mrtvých rysech zbyly
ty květy, jež tě otrávily.

DUŠE KVĚTIN.

Já věřím, vůně dech, jenž chvěje květinami,
v jich kalich hrouží se a krouží nad květy,
že vlivem záhadným a v život jdoucím s námi
jak tajná síla je nám v duše zakletý.

A žije v našich snech a na rtech našich zpívá,
ať dobrý nebo zlý je dech ten neznámý,
tak jako vůně čar se v jarních květech skrývá
a těší, sílí nás či vraždí, omámí.

Z žen, jež jsem míval rád, ta vůně květů dýchá,
a kouzlo jejích vln můj smutný tiší sen,
ať dechem lahodným jen lehce, tklivě, zticha,
ať proudem opojným, jímž sluch jest omámen.

Já ženy blouznivé a dobré znal jsem, skromné,
to byli andělé v snů šeři trpící,
ty, ač to neřekly, prý láskou žily pro mne
s tou duší panenskou, s tím nachem na líci.

A touha tajemná, jež dýchá v beznaději,
mě k slzám dojímá vždy těmi nad květy,
jež v oněch světicích se tichou vůní chvějí,
v sny jejich bělostné a v touhy rozsety.

A byly jiné zas, jichž nikdo nepochopil,
mně byly hádankou a tím mě vábily,
jas divný, unylý se v očích jejich ztopil,
a tichým kouzlem plál zjev jejich spanilý.

V těch ženách cosi lká a jásá, dřímá, stůně,
svět, v kterém vyrostly, je tůní tajemnou,
z níž ony, plny vždy své neurčité vůně,
svůj kalich zářící a rosou sytý pnou.

A sladkou závratí mě jiných jaly rysy,
z nichž každá vábila jak noční fiala,
jíž v bílých květů tlum se těžká vůně mísí
a mámí duši tu, jež u ní zůstala.

K těm divá, horečná mě uchvátila láska,
mé mladé, smělé sny v dál byly rozváty,
a v prudké bolesti, jíž horká hlava praská,
já cítil kvetoucí vždy v létě akáty.

Ó ženy trpící či snící přetajemně,
i vy, jež vášní žár a touhu jásavou
jste zjevem čarovným vždy probouzely ve mně,
snů vašich vůně mi zas dýchá nad hlavou!

Však nač ty marné sny a touha po všem štěstí?
Ten život přinese jen bouř a bol a sten,
můj duch je blínem tím, jenž kvete na rozcestí,
až na dno všech svých snů již provždy otráven.

BÍLÉ RŮŽE.

Bílé růže v noční tiš
tajemný svůj šíří dech,
kvetou v létě na hrobech,
na hřbitově, kde ty spíš.

Tělo tvé, to ztlelo již,
ale jistě z ňader těch
bílé růže v noční tiš
tajemný svůj šíří dech.

A když nad tvým hrobem výš
spějí hvězdy v zástupech,
sním, že mění noci spěch
na zjev, zřící duchů říš,
bílé růže v noční tiš.

UZAVŘENÉ RTY.

Tvé uzavřené rty jsou jako kalich vína,
jež čistá duše jen smí z vůle boží píti,
má touha horoucí se marně po nich vzpíná,
ty nechceš znavené sny moje napojiti.

Mě kletbou drtící štve pustým světem žití,
a smutnou duši mou jen nuda pálí líná,
co zatím v modlitbě, jež hymnou v duši zní ti,
tvé uzavřené rty jsou jako kalich vína.

Ó dítě moje, rci, tak velká má je vina?
Což v bílé duši tvé vše lásky zvadlo kvítí,
a víno se tvých rtů ssát budou ústa jiná,
jež čistá duše jen smí z vůle boží píti?

Já vím, že nikdy tvé se zraky neroznítí,
by sluncem zaplály mi v duše lada stinná,
že v spádu všech svých snů, jež v neznámo se řítí,
má touha horoucí se marně po nich vzpíná.

Vím jen, že v pouště ty a lada nehostinná,
kam zavedly mě sny, sám zase musím jíti,
že marně proklínám svůj život, nudou hyna,
ty nechceš znavené sny moje napojiti.

A ve svých mrtvých tlum až bílá smrt mě chytí,
až zanikne můj duch, v klín věčnosti se řina,
stín sotva vzpomínky, jež malou chvíli svítí,
ti lehce přelétne v tom, jak už uhasíná,
tvé uzavřené rty.

KARNEVAL.

Než zhasnou světla, a než ztichne vřava,
sem ještě číši, která pokoj dává,
má milá, pojď, než pukne srdce mé,
my ještě chvíli šťastni budeme!

Hřmí pustá vášeň, hřebec bez otěží,
mrak zapomnění na duši nám leží,
a než nás zpilé vzbudí jitra chlad,
v ten divý tanec chci se ještě dát.

Ó viz, jak víří začazeným sálem,
svět celý zpil se dnešním karnevalem,
svět nezná bolest, jež bdí stenajíc,
a masku šaška tiskne v hloupou líc.

Ty vidíš jenom maškar bujnou vřavu,
jak v její tlupě zvedá hřích svou hlavu,
však v koutě tam jak tiskne k zemi níž
se bledý přelud, jistě nevidíš.

To kostlivec je vychrtlý a děsný,
jak noční můra přijde tobě ve sny,
spleen života to, jenž tě zachvátí
a strhne k nářkům v lásky závrati.

A rej těch maškar shodí kukli svoji,
a rej těch maškar prchne v hrůzy boji,
až uvidí, jak hnusný přelud ten
též z každé tváře zeje rozškleben.

Pak zhasnou světla, a noc bude tmavá,
a v pusté touze pukne naše hlava,
když uvidíme mlhu v zrcadle
a po podlaze květy uvadlé.

Když jenom slzu ucítíme v oku,
když strašná nuda usedne nám k boku,
a dívčí rty a dívčích ramen sníh
nám budou zdrojem pekel velikých.

Ty na mé hrudi budeš zmírat v pláči,
sen o dnech zašlých tobě nepostačí,
ty zatoužíš jen bílé po smrti,
a kostlivec ten tebe zaškrtí...

Však nyní jásej v maškar zpilém davu,
teď skloň k mým ňadrům šílící svou hlavu
a v onom víru, kde se motá lež,
buď šťastným bláznem, jak jsou jiní, též!

Pojď, moje milá! Než nám pukne hlava,
sem ještě číši, která pokoj dává,
a než se v horách ráno zrumění,
my tady zemřem vášní šílení!

AKÁTY.

Když měsíc spí vám ve květech,
jsa vaší prudkou vůní zpit,
už nevěda, co zrak je, cit,
chtěl vydechnout bych žití dech.

A ten by v kalich květů leh',
on v paprsků síť by se chyt',
když měsíc spí vám ve květech,
jsa vaší prudkou vůní zpit.

A v množství tónů, v tvarech všech
a v každé vůni tiše skryt,
děv usnuvších by hlídal klid
a lehce chvěl se v jejich rtech,
když měsíc spí vám ve květech.

JASMÍN.

Jsou duše v tobě zaklety,
jež láskou čistou mřely jen,
jichž duch, jsa žitím otráven
se změnil tobě na květy.

Tvé hvězdy, parkem rozsety,
jsou svitem v první lásky sen,
jsou duše v tobě zaklety,
jež láskou čistou mřely jen.

Děv tajemných, jimž v ústrety
jen cudné touhy dýchal sten,
a milujících, věrných žen
a jarních nocí poety
jsou duše v tobě zaklety.

ELEGIE.

Dřímej, moje sladká paní, lilie ty ulomená!
Křečovitě dech tvůj stená, pokaždé mé srdce raní,
bílé luny líné plání padá tobě na ramena.
Nocí leží po poduškách tvoje vlasy rozcuchané,
slza má v jich proudech plane, hlava má se v noc tu sklání,
ale dech tvůj vždycky zmaří sny mé ve smrt zkolébané.

Noc tvých vlasů jedovatá černé květy chová v klíně,
s rosou žhavou ve hlubině, kterouž otrávit nás chvátá,
vlhká jest a chladem jatá, vleče v kraj se smutně, líně.
My v tom kraji zabloudili, noci děs nám hrdlo škrtí,
výčitek tam vyjí chrti, hrůza při tom skuhrá klatá,
a ty sny, jež nám tu zbyly, ničí svojí mraznou smrtí.

Odtud není vyváznutí, slyšíš, jak se pomsta směje?
Sleť jen v propast beznaděje resignace na peruti,
tam v ten smrti jícen dutý černých kštic tvých noc nás skreje.

Tam v té smutné, mrtvé pláni tvoje duše nezastená,
výčitkami unavená — v noci, vše jež k smrti nutí,
dřímej, moje sladká paní, lilie ty ulomená!

BALADA O MRTVÉ LUNĚ.

Bledým nebem, mořem cest
pohřeb stoupá z noci par,
v květech luk slz plno jest,
země tuší brzký zmar,
pláč, kde zpěv teď, mráz, kde žár.
Průvod táhne vesmírem,
mléčnou drahou stoupaje,
víc a víc se blíží sem,
v hlubinách se chvěje zem,
plačte, luna mrtva je!

V středu sboru zlatých hvězd
obláčků, hle, lehký tvar
počíná se v rubáš plést,
splývá jako závoj s mar,
poslední to země dar.
Jdi jen v tupém klidu svém
světem tvarů do ráje,
poslední ten pozdrav vem,
jejž ti ve hrob zapějem:
»Plačte, luna mrtva je!«

Kterak tvoji ztrátu snést,
milenko ty mrtvých jar?
Ztichne pěvců sladká zvěst,
jed jim skane ve pohár,
krása zemře, svět je stár!

A ty háje kolkolem,
v kterých lkaly šalmaje
toužebným svým hlaholem,
budou jako pouští lem —
plačte, luna mrtva je!

Jdi, má písni, k lidem všem,
rci jim, družko, zoufaje
kterak v noci zalkal jsem
chvějícím a bledým rtem:
»Plačte, luna mrtva je!«

NOTTURNO.

Jdou bledým nebem oblakové bílí,
a jejich třísní září měsíc zlatý,
tvá drahá hlava v moře snů se chýlí,
a vůně spí ti prsů nad poupaty.

Vzduch rozchvělý a vůní přebohatý
tvé čelo líbá, které v touze šílí,
sníc o azuru, kudy nocí sváti
jdou bledým nebem oblakové bílí.

Tam andělé své vlasy rozpustili,
svět celý skryl se v jejich vonné šaty,
báň nebes jimi zaplála v té chvíli,
a jejich třísní září měsíc zlatý.

Tvůj bílý duch v ten azur rozehřátý
se tiše chví jak motýl zabloudilý,
tam, písně mé kam padly věčnem jaty,
tvá drahá hlava v moře snů se chýlí,

Ty všechny touhy, jež jsme v duši skryli,
v chrám její znějí jako chorál svatý,
a na tvých rtech se chvěje nápěv milý,
a vůně spí ti prsů nad poupaty.

A moje láska jako přelud vzňatý
v těch tónech šílí, svíjí se a kvílí,
tam za tebou, v ten éter bez podstaty,
snů prosebníci nekonečnem zpilí
jdou bledým nebem!

NOČNÍ FIALY.

Já cítím ještě nočních fial dech,
jak voněly a plály v ztmělý sad,
když zrak tvůj hořel tichou touhou vzňat,
líc tvá se rděla v teplých pocitech.

A teď, když měsíc labyrintem střech
sem, kde bdím v touze, jako přelud pad',
já cítím ještě nočních fial dech,
jak voněly a plály v ztmělý sad.

Co zbylo nyní z letních nocí těch
v mou věčnou touhu, v níž bych umřel rád?
Ó z lásky sadu, jenž mi v srdci zvad',
z těch květů, které kvetou na hrobech,
já cítím ještě nočních fial dech!

MRTVÉMU DĚDU.

Jako kdysi, znova nezrozen,
světem bloudě v drobných atomech,
přírody ty cítíš tvůrčí dech,
v nových tělech nový žiješ sen.

V neznámo kams pad' jsi, zahozen
za poznání tajůplný břeh,
jako kdysi, znova nezrozen,
světem bloudě v drobných atomech.

V nocí vůni, v žár, jejž nítí den,
v tvůrčí síly nekonečný spěch,
všehomíra věčných na ňadrech
zapomenut pad' jsi časům v plen,
jako kdysi, znova nezrozen.

ČERNÉ KVĚTINY.

Rostou duši v jedovatém lůně,
v bařinách snů, starých hrobů skrýši,
ostře jejich vlhké květy dýší,
krev jim rosou leží na koruně.

Pouště tužeb, vášní kalné tůně
chovají je v ztracené své říši,
rostou duši v jedovatém lůně,
v bařinách snů, starých hrobů skrýši.

Básníci, jimž fantasmaty stůně
chorá duše, hrobu stále bližší,
opili se hořkou jejich číší,
písně jejich, plny silné vůně,
rostou duši v jedovatém lůně.

NOC V LESE.

Klid noci divně, příšerně tě jímá,
vzduch pln je stínů, jež se matně chvějí,
a hluchá země pod nohama tvýma
je hnízdem mrtvých, hrob je lůno její.

Cos neznámého k zoufalství tě dráždí,
v před klopýtáš, a zpátky tě to volá,
nač pomyslíš, strach zachytí to, vraždí,
ty klesáš k zemi uštván, mrtev zpola.

A hrůzyplně svítí luna bledá,
strach tobě v šíji jako balvan sedá,
chceš k životu a zdáš se hynout smrtí.

Tvá cesta náhle roste do daleka,
houf chimer v cestu vybíhá ti, štěká,
a v šíji vlastní svědomí tě škrtí.

NOC VE MĚSTĚ.

Svit svítilen si v kalužinách hraje,
vzduch vlhký těžce na prsa ti lehá,
zář bledé luny v mracích ukryta je,
a drobný déšť v tvář doráží a šlehá.

Krok stráže umlk' v ulic klikatině,
zvuk hodin echem v střechách domů zapaď',
a noční chvíle míjejí tak líně,
děs nudy hruď tvou začal divě sápat.

A na matku ty myslíš v šeré dáli,
a na ty oči, jež tě oplakaly,
a na poslední políbení táhlé:

stesk, jehož původ nelze nikdy znáti,
tvou celou bytost napadne a zchvátí,
a po smrti ty zatoužíš tu náhle.

MĚSÍC.

V mé okno, na květy, jež vonět počínají,
svit bledý měsíce jak lesklá prška paď',
těch květů lupeny se stříbrem býti zdají,
jež v žáru taveno chvít počíná se, plát,
svit bledý měsíce jak v jejich listy paď',
v mé okno, na květy, jež vonět počínají.

Ten měsíc růst se zdá a příšerně sem svítí,
jak rakev stříbrná, v níž dřímá umrlec,
a na níž dávno vše již vonné zvadlo kvítí,
jež prosta nádhery, však hrůzně krásná přec,
ta rakev stříbrná, v níž dřímá umrlec,
a kterou měsíc jest, jenž příšerně sem svítí.

A země pode mnou, ó země, moje matka,
ta parou vlnivou je hustě halena,
v níž světlo měsíce sta drobných perel natká,
vše v ni jest ukryto, poušt, lada zelená,
v tu páru, země jíž je hustě halena,
ta země pode mnou, ó země, moje matka.

Ten měsíc příšerně a ztrnule dnes hoří,
a země v hlubinách už znikla zrakům mým...
Můj duch se v neznámo a visiony noří,
je pevně zahalen snů šatem modravým,
jak země v hlubinách, jež znikla zrakům mým,
když měsíc příšerně a ztrnule dnes hoří.

Ó země, s bohem buď, ty jase, lásko, sílo,
s tvých ňader živoucích jsem stržen na věky
až v luny kratery, kde mrazno jest a bílo,
až v světy neznámé, v kraj cizí, daleký
s tvých ňader živoucích jsem stržen na věky,
ó země, matko má, ó jase, lásko, sílo!

Kde dřív mě matky klín a života ples hřály,
ty kraje zmizely, a v klíně má mě chlad,
žár, život, nadšení, jas, vůně, vše je v dáli,
ó zemřít nemohu a zemřel bych tak rád,
vždyť všechno zmizelo, a v klíně má mě chlad,
kde dřív mě matky klín a života ples hřály!

A v oněch kraterech, jež v dávných časech zchladly,
já mrtev za živa tu ležím opuštěn,
já neznám naděje, žár jara neznám zmladlý,
sním dlouhý, bolestný a beznadějný sen,
že mrtev za živa tu ležím opuštěn
v těch pustých kraterech, jež v dávných časech zchladly!

NEZNÁMÁ ŽIDOVKA.

Vlas jak noc, a oko jako granát tmavý,
a ta vaše chůze, tanec bajadery —
v zraku s němou touhou, s jemným sklonem hlavy
spatřil jsem vás kdysi v letní večer šerý.

Dlouhé, husté řasy stíní oka plamen,
pod nimi však toužně, divoce to hárá,
jakby svět to zvalo v úběl vašich ramen,
žárem chtělo spálit květy z lásky jara.

Ten náš život smutný, vychladlý a nudný
málo lásky pro vás, málo vášně chová,
sotva číši jednu z touhy celé studny
podati vám může v ústa purpurová.

I to moje srdce kdyby pro vás plálo
láskou žhoucí jako léta parné doby,
v písně své by ohně pro vás mělo málo,
moře vašich vášní pojmout nemohlo by.

A přec moje láska nebyla by onou,
která vášní prosta v snivé touze vzdychá,
při níž kalné zraky v slzách žalu tonou,
při níž srdce čisté zmírá smutně, zticha.

Vášní celé proudy veliké a divé,
které zkalil hojně chtíčů příval náhlý,
v rozkoši jak hašiš prudce opojivé
by mě k vašim nohám volaly a táhly,

a já divou bouří rozdrážděn a zmámen,
v radosti, jíž konce nebylo a není,
bych jen v teplém skrytu vašich měkkých ramen.
na ňadrech jen vašich našel ukojení.

KOČKY.

Střech klikatinou, za komíny
když nářek váš zní v noci sen,
ó kočky, co vás láká jen
těch ulic rušit poklid líný?

Mně divné chvění, v čele stíny,
zří jako přelud do oken,
střech klikatinou, za komíny
když nářek váš zní v noci sen.

V tvar nečistý a plný špíny
to zaklety jsou duše žen,
jež bledý měsíc lákal ven
v klid noci pustý, nehostinný
střech klikatinou, za komíny.

BLÁZNIVÉ RONDEAU.

Po nebi se plazí tiše
jako kostlivcova hlava
měsíce tvář mihotavá,
žáby lezou ze své skrýše.

Na hrobech květ ostře dýše,
měsíc se vždy bledším stává,
po nebi se plazí tiše
jako kostlivcova hlava.

Noc má plno hladu v břiše,
ale koketa jak pravá
přec si hvězdy ve vlas dává,
za měsícem v modré pýše
po nebi se plazí tiše.

NERVY.

Mé tělo, v staré housle proměněné,
hráč s tváří ďábla, život, tiskne v dlaně,
mé nervy po nich napjal předrážděné,
svých visionů smyčcem hraje na ně.

V té divé písni, která skuhrá nocí,
děs tančí s bidou, tiskna boky její,
tam bolest křičí chimér ve přemoci,
a housle při tom zoufale se chvějí.

A poslední až struna praskne na nich,
hráč neunavný praští jimi na zem,
kdes ve vyprahlých zanechá je pláních,
a jiný nástroj chytne sobě rázem.

HOŘÍCÍ MRAKY.

Je nebe jeden jas, v němž za obzor se kácí
sbor mraků ohnivých v své roztříštěné kráse,
z nich rozžhavenou zdí být každý v nebi zdá se,
kde slunce zmírajíc v své slávě vykrvácí.

To slunce velebné a velké k nepoznání
teď padá do lesů, kde krví v stromech hoří,
a mraky za ním v klín se nekonečna boří,
až ve tmě zniknou pak, jež v čela lehla strání.

Tu lesy umlknou, kraj ve tmě mizí kolem,
jak slunce zapadne, ten obr pohádkový,
a velkým nad hrobem žár vrhne ve své hrady.

Pojď, smutná duše má, ty otrávená bolem,
znič žárem hněvu vše, co zbudovala's tady,
a vejdi vítězně v svět temných hrobů nový!

NOC.

Noc padla s nebe smutné zemi v šíji
a za vlas lesů divě chytila ji:
slyš, jak rty země větrů pláčem lkají,
a ony tóny v klenbu nebes bijí.

V tom ze kštic lesů, jež se chvějí touhou
svit zlaté luny jako klenot vypad',
v kraj zadumaný počal záři sypat
a stříbrem jezer táhl stuhu dlouhou.

Noc ulekla se divé vášně svojí —
vím, v smutné duši, šeré, opuštěné,
jak výčitka cos náhle ranilo ji.

Noc zvolna nebem za hory se kloní
a v prázdno to, kam nezměrnost se klene,
hvězd bílé slzy v divém pláči roní.

SVĚDOMÍ.

Své svědomí jsem na kříž přibil v noci,
krev, která proudem stékala mu z rány,
když ve svých mdlobách mřelo bez pomoci,
jsem chytal v pohár z lebky udělaný.

Teď vášní žár jen ve sny mé se kmital,
a svědomí mé v mdlobách umíralo,
já proudy krve do poháru chytal,
mně svitem pomsty v bouře nezaplálo.

A nad předsudky hřměl jsem dál a chvění,
až v závratném svém divém opojení
jsem svědomí krev z číše vypil rázem.

Však jed té krve povalil mě na zem,
a opuštěn teď, bez soucitu žen
tu svědomím svým ležím otráven.

MĚSÍC NAD MĚSTEM.

Jak zkamenělých obrů svět
se tyčí k nebi staré chrámy,
a klikatými za střechami
se velký měsíc tiše zveď.

Kdo vášní bouře, řvaní běd
by tušil nyní mezi námi?
Jak zkamenělých obrů svět
se tyčí k nebi staré chrámy.

V té tiši, matko země, hned
čas onen příští připadá mi,
až zbudete tu s lunou samy,
dvě krásky, ztuhlé řadou let,
jak zkamenělých obrů svět.

BITVA.

Jak potvory dvě, které zhoubu větří,
se plazí vojska udupaným polem,
sto ohňů z tlamy děly chrlí kolem,
a tisíc křiků chví se do povětří.

Řev tisíců, děl hukot, hvizdot kulí
hřmí kouřem vesnic, který v lesy lehá,
sto plamenů v to nad krajinu šlehá
a plazí se a k nebi pne se zdůli.

Teď slunce v západ krvavý se noří,
jak raněno též zbraní divých škůdců
a bědou lidstva znaveno a zlostí.

A v jeho záři, která rudě hoří,
tam nad králem a sborem vojevůdců
soud strašlivý se zvedá budoucnosti.

ŘEKA VE SKALÁCH.

Proud řeky skalami své vlny valí tiše,
on větru dotknutím se nikdy nezachvěje,
jak pustým hřbitovem tu mrtvé ticho dýše,
jak tlama obludy dvé skalních stěn výš zeje.

A v hrdlo potvory, jež zedraná svá záda
v kraj širý prostírá, kde květu není v polích,
svit luny veliké jak oběť noci padá
a v řece taví se a láme v skalách holých.

Svět celý zkameněl jak tyto skalní stěny,
zem širým prostorem dál letí beze změny,
jak láva vyhaslá se tupě dívá k nebi.

A s nebe bledého, jež hoří v hvězdných jasech,
tvář luny vrásčitá a zchladlá v dávných časech
v ten nový hledí hrob a ohyzdně se šklebí.

BIZARNÍ RONDEAU.

Jak lebka, která světélkuje,
ti v okno lesklý měsíc svítí,
a na tom okně bílé kvítí
si o tvé smrti vypravuje.

Noc v černé hlavě plány kuje,
čím by tě měla zaškrtiti,
jak lebka, která světélkuje,
ti v okno lesklý měsíc svítí.

A tvoje duše v prázdno pluje,
v klín květů opilá se řítí,
co v poduškách, jsouc prosta žití,
dlí hlava tvá, v níž plno snů je,
jak lebka, která světélkuje.

PÍSEŇ V ČERVENCI.

Nach vzácných růží na rtech máte,
jež sladkou vůní pěvce zpijí,
a v tváři vaší lehce vzňaté
vám chví se nádech kamelií.

Sníh ramen, která temnem hoří,
plá smutným jasem nočních fial,
a prs ten, jenž se z krajek noří,
snad leknínů svit čistý přijal.

A vaše srdce, moje paní,
to zmlklo ňader pod poupaty,
jsouc rozpálené rovno stráni,
kde bují rulík jedovatý.

POTULNÝ ZPĚVÁK.

Jdu s letní nocí v západ bledý,
jenž za horami zaniká,
jenž nemá nic, než hvězdné sledy
a smutnou píseň slavíka.

Má sladká paní, na balkonu
se aspoň jednou zjevte mi,
já uvítám vás mořem tónů
a jásavými písněmi!

Znám bolest lásky, jež mě zchvátí
v mých potulkách rok po roce,
znám sladkou touhu umírati
a líbat zase divoce.

Má sladká paní, letní noci,
ty nemohou mít tolik hvězd
ni tolik zpěvné čaromoci,
co ve zpěváku lásky jest.

A tolik květů v lukách není,
co krásek já jsem zlíbal jen —
a přece než vzplane zásvit denní
váš zpěvák zas jest opuštěn!

PODZIMNÍ RONDEAU.

Jak zvadlé listí žluté, rudé
se zvolna snáší k zemi dolů,
smrt s jesení jdou ve kraj spolu,
a vítr k tomu písně hude.

Kraj na západě hoří všude,
kde slunce v barvách karneolů
jak zvadlé listí žluté, rudé
se zvolna snáší k zemi dolů.

Co, srdce moje, tobě zbude?
Ty na žití jsi zvadlo stvolu,
a k zemi kanou mrazem bolů
tvé rozechvělé písně chudé
jak zvadlé listí žluté, rudé!

ZÁPAD SLUNCE V ALPÁCH.

Zem vůní oddychla si po zkončené práci
a tichým jezerem jak uplakaným okem
tkví v nebi rozchvělém a bledém, přehlubokém,
v sen tichý o míru se zadumaná ztrácí.

V hor lesklých ledovcích se poslední svit tříští,
jak hladká těla žen ty svítí do daleka,
že vytřeštěný zrak v hře barev jejich těká,
až jasem oslepen jde spočinout v noc příští.

Tu nad hor kontury a srázy pastelové
bůh v parách veliký se jako gigant zvedá,
plášť hvězdný nebi dal, jak žebrák v zem chce jíti.

A tvůrčí bolestí se chvějí jeho rtové,
on marně srdce to, kde zpočinul by, hledá,
a kletbu genia tak nejlépe teď cítí...

MĚSÍCI.

Ó noci tuláku, buď zdráv
a denně hleď mi do oken!
Jsem paprskem tvým okouzlen
a vidím nebe světlý háv.

Ty, který ve hvězd bledý dav
vždy neseš mrtvých světů sen,
ó noci tuláku, buď zdráv
a denně hleď mi do oken!

A na nebi se pozastav,
rci, dnes kde tvůj svit omámen
zas líbal těla krásných žen?
Ó hýřile, jenž nemáš mrav,
ó noci tuláku, buď zdráv!

KRVAVÉ SLUNCE.

Plá v nebi bělavém jak otevřená rána
a mlhou šíří se a roste ve tvar větší,
zem jako hříšnice, jež před oltářem klečí,
se dívá ztrnule v ta mračna roztrhaná.

Zvěř prchá do lesů, a člověk ve svou chýži
a chví se stromoví, a chví se zeleň polí,
jak čelo hříšníka jen skalnatý sráz holý
ční zatvrzele výš a skrání neponíží.

V zem poslal ubohou bůh hořkou nudou jatý
jen krále, tyrany a mučitele, katy,
by pravdu ubili a krásu štvali po ní,

a nyní pohnut jsa a vzpomínaje chvíle,
kdy stvořil mladou zem v té nevinnosti bílé,
tvář ukryl za mraky a rudé slzy roní.

JEZERA.

Jak miluji vás, tichá jezera,
v hor chladném klínu která mlčky sníte
jak lekninové květy nerozvité,
kam padá mírem nebes nádhera!

Ať v nekonečné záři večera,
ať v noci touhou neznámou se chvíte,
jak miluji vás, tichá jezera,
v hor chladném klínu která mlčky sníte!

Hvězd krůpěje, jež prší za šera
v ty vaše hloubky, nikdy neodkryté,
jsou moje slzy, vy jen o nich víte,
má mrtvá láska, mladost veškerá...
Jak miluji vás, tichá jezera!

HEBREJSKÁ MELODIE.

Jsi krásná jako palma na oase,
a nad víno je sladka láska tvoje,
tvé roucho vůní nardy zachvívá se,
v němž prsů dvé jak hroznů ukryto je.

A oči tvoje, v Ezebon dvě tůně,
kam stáda snů mých pit vždy přicházejí,
z tvých chřípí stoupá sladkých jablek vůně,
jež zrnatá se v žáru slunce hřejí.

A krásné jsou tvé nohy ve střevících,
když jako sloupy z mramoru se klenou,
plá květů záhon na tvých hladkých lících,
rty roní vonnou myrhu roztavenou.

Jsi lilie, jež při dolinách zkvétá,
já milostí ti zmdlévám u tvých nohou,
ty sáronská má růže v žáru léta,
již královny dost sotva chválit mohou.

Rci, holubice, kde svá paseš stáda,
kam v dolinu se kroky tvoje níží?
Je plna květů tvoje hlava mladá,
a kadeře ti perly noci tíží.

Jak tebe chválit, srdce touhou neví
a radostí mře, v lásce zmírající —
ó vstříc jí spějte, sionské vy děvy,
mou přítelkyni veďte na vinici!

BÁSNÍKOVA JIZBA.

V tu jizbu básníka, kde tká on hvězdné touhy,
svit slunce zlacený vždy z večera až padá,
v šer pustých fantasmat mu záři vzletů vkládá
a víry červánky v mrak jeho duše pouhý.

A září na obraz, jenž visí nad knihami —
ó dívčí profily, jichž zjev se v duši spouští,
když západ našich dnů již zmírá v světa poušti,
jen záře vzpomínky tu v posled zbude s námi!

Ó slunce, genie, jenž zmíráš v zářné slávě,
k nám, snílkům šíleným, ty sotva v smrti vcházíš,
čím jásavá tvá smrt je smutné naší hlavě?

Jdi, zjeve ohromný, jdi v lepších světů říše,
v té záři krvavé, již v nekonečno házíš,
v tvých zlatých požárech my umíráme tiše!

ZIMNÍ RONDEAU.

Krajina je zasněžena,
v plášti sněhu dřímou lesy,
ticho, jenom v skalách kdesi
chladný vítr ostře stená.

Sedá stromům na ramena,
v holých větvích zavýskne si,
krajina je zasněžena,
v plášti sněhu dřímou lesy.

Spi, má písni unavená!
V duši mou se ticho věsí,
bouře už jí nevyděsí,
bez touhy to, beze jména
krajina je zasněžená.

MĚSÍC V MLZE.

Z par noci vystoup' plný měsíc žlutý,
je jako květ, jenž plove v kalné tůni,
květ polou zvadlý, záhy utrhnutý
a odhozený, zloupen o svou vůni.

Ten hledí mlhou v ticho temných ulic,
kde kaluže si s jeho svitem hrají,
kde bloudí bída, v koutů tmu se tulíc,
i bezcitnost, jež v bláto zašlápla ji.

A měsíc mlhou hledí ve kraj pustý,
kde šumí řeka teskně do rákosí,
vrb holé proutí perlami kde rosí.

Slyš, teď jak vzdech když v bolu zachví ústy,
v proud něco padlo, voda zavřela se,
dál spějí vlny, a je ticho zase.

NERVOSNÍ BÁSNÍCI.

Jak struna napjatá jich srdce chví se stále,
tón ostrý, vysoký z ní ve výkřicích stoupá,
žen krása zpila je a v smutné sny je houpá,
kde bolest vidí jen a hrůzy neskonalé.

Ač pustí nevěrci, mrou u oltářů touhou,
jich duše skeptická se v kadidla dým vpila,
své modly strhali i křídla víry bílá,
a k nebi lichému přec chtějí nocí dlouhou.

Ta duše ospalá se vůní květin vleče
a parou nad řekou se táhne ku měsíci,
v svých věčných záchvěvech jak dívka tancující
je nožů nad hroty a lesklým ostřím meče.

Kdys práhli k výšinám a k ideálu žízní,
sny svoje halili jen v jas a do lilií,
teď k zemi padnuvše, slz lidských rmuty pijí,
jich píseň nad hroby vždy disonancí vyzní.

A ještě po smrti dál květin vůní lkají
a svitem měsíce jdou k náměsíčním ženám,
jdou v duše nemocné, v tón písní, kterým stenám,
a znova žijíce zas znova umírají.

RŮŽOVÝ KEŘ

1888—1890

RŮŽOVÝ KEŘ.

Tu starou loutnu troubadoura,
až země bude jeden jas,
a v nebi vzplane perel šňůra,
já se stěny chci vzíti zas.

Jak růžový keř u fontánu,
v němž slavík šedý klokotá,
kéž tisícerým květem vzplanu,
ó paní mého života!

A jako v květy z temných mraků
hvězd vodopády padají,
ať vzplane záře vašich zraků
v mých toužných písních potají.

Keř růžový z mých ňader vzroste,
až chladná smrt mě pochová,
ó madonno, vy boha proste,
ať neztlím v stínech hřbitova.

Ať nad hrobem mé rakve chudé
zas nové jaro vykvete —
mé srdce věčně vonět bude,
vy věkům zářit budete!

VEČER.

Váš těžký vějíř v zářných prstech malých,
jak lilie když zavírá svůj kalich,
se zvolna skláněl, svíral
a do klína vám paď.

Rty rděly se vám tmavou begonií,
když za večera motýl opouští ji,
a na nich úsměv zmíral,
až tiše přestal plát.

Tak jako nebi v zadumané dáli
vám v divných očích hvězdné slzy vzplály,
v řas zachvěly se stínu
jak letní noci sen.

A mrtvé lásky smutném ve souzvuku
já líbal šílen vaši vonnou ruku
a věděl jsem, že zhynu
tou vůní otráven.

KVĚTINY.

Jí kvetou v oknech bledé kamelie,
jichž kvítí z křídel andělských je stkáno,
těm v sněžný kalich měsíc zář svou lije,
a jejich jas ji ze sna budí ráno.

A na plesích, kde vítězná vždy září,
až hrdou krásou mužů srdce úží,
spí jejích prsů vonném na polštáři
jak symbol božství květy rudých růží.

Keř jasmínu se k vlasům jejím shýbal,
když v nocích světlých jako její tělo
v nach žhoucích lící milenec ji líbal,
až nebe samo závratí se chvělo.

A stříbrný jen leknín s mrtvou vůní,
květ kleté lásky vlastní záři zpilé,
květ utonuvších v srdcí temné tůni,
si k hrobu jeho nesla v ruce bílé.

SYMFONIE.

Žil malíř, boží slávy svit
mu hořel kolem skrání,
ten barev tóny vyslovit
chtěl krásu mojí paní.

Neb krása jde záhonem lilií,
jde plna balsamické vůně,
a na světě jednou kdo spatří ji,
ten věčně po ní stůně.

Vzal pro tu svatou krásu její
nach západů i hvězdy v reji
i kouzlo pověstí,
stkal barvy z vůně, z nebes jasu,
však nesmrtelnou onu krásu
přec nemoh' nalézti.

Žil pěvec, boží souzvuk pad'
mu v žhoucí duše plání,
ten slovem tónů malovat
chtěl krásu mojí paní.

Neb krása jde záhonem lilií,
jde plna balsamické vůně,
a na světě jednou kdo spatří ji,
ten věčně po ní stůně.

Však pro tu hudbu řeči její,
jíž andělských harf tóny spějí,
a zefýr šelestí,
a pro rhytmické dechu vlny
on souzvuk tónů kouzla plný
přec nemoh' nalézti.

Já, snivý básník, láskou jat,
se chvěji bez ustání,
slov barvami chci vyzpívat
teď krásu svojí paní.

Neb krása jde záhonem lilií,
jde plna balsamické vůně,
a na světě jednou kdo spatří ji,
ten věčně po ní stůně.

Však zchvácen velkou krásou její,
jen milostí se smutnou chvěji
a zmírám bolestí:
ó madonno má, souzvuk tónů
v tu velkou milost, v které tonu,
mi nelze nalézti!

———

RHYTMUS.

Váš vějíř krajkový vůní syt,
  jež z vašich prsů dýchá,
mé písně zvonivý rhytmus chyť
  a kolébal se zticha.

A rhytmus onen pak zářící
  vzplál v mandlovém vám zraku,
jenž roven smutnému měsíci
  spí ve vašich řas mraku.

A nachem zaplanul v čele vám
  a na hedvábných lících,
jak slunce by to byl požár sám,
  jež klesá do vln spících.

A jako úsměvu toužný vzdech,
  jenž srdce mé vždy úží,
vám utkvěl naposled v rudých rtech
  a zhasnul v jejich růži.

VĚJÍŘ.

Jak motýl nachový
v mdlém a snivém kolébání
těžký vějíř krajkový
k růžím vašich rtů se sklání.

Zpola kryje prsů sníh,
které jeho nachem svítí,
v rhytmech volných, ospalých
tiší jejich vlnobití.

Jako hvězdy plačící
vaše oči z něho planou,
čelo rovno měsíci
plá v něm záři zadumanou.

Zpola smutek neznámý,
zpola touha zmdlévající
hoří jeho krajkami
v žhavém nachu vašich lící.

Jako noc, když nese mír
a též neklid, který tíží,
v jeho hudbě snů mých vír
v květy vašich rtů se blíží.

Zpola blahem šílený
tuším noci rozkoš dlouhou,
v jeho rhytmu bez změny
zmírám přece smutnou touhou.

MELANCHOLICKÁ ROMANCE.

Šlo jaro zemí jásající,
šlo v písni ptáků, květů mraku,
a vzdychající při měsíci
vám nechalo svou záři v zraku.

Déšť růží padal ve klín světu,
jak jitro vstalo, jimi plálo,
a na rty v letu plno květů
vám, paní moje, nasypalo.

Žár jeho žhavý pláti ustal,
a v zádumčivé skráni snivé
vám tiše vzrůstal, sníti zůstal
pak jeseně svit mlčelivé.

A v posled zima, jež tu zbyla,
ta v srdce vaše vešla plaše
a zahalila ňadra bílá
vám chladnoucího do rubáše.

LETNÍ NOC.

Zem v tůni vůní ztopena spí tiše,
kraj v balsamický sen je pohřížen,
že nevím, zda to moře květů dýše,
či vonné prsy dřímajících žen.

A plno perel tají pára v kraji,
jak boží jas by ve klín země pad',
že nevím, zda to krůpěje hvězd plají,
či slzy těch žen, jež jsem míval rád.

Nic v světě není, jenom zapomnění,
v sníh mrtvých lilií bledne spící zem,
že nevím, zda to ustal bůh v svém snění,
či zda to mlčí bolest v srdci mém.

INICIÁLA.

Tvou krásou zázračnou své sloky začnu snící;
mdlou krví minia jak řízy madonn sněží
v těch starých modlitbách, jež v oratořích leží,
tak budeš zářit v nich svou zbožnou zřítelnicí.

Tak chrámem gotickým šli k panně prosebnici,
když hřměly varhany a všechny zvony věží,
v svých těžkých infulích a s žalmem na rtech kněží,
jak k tobě, madonno, má píseň jásající.

Já před tvým zázrakem mřel v úžasu a plesu,
až jeho nádheru jsem do své duše přijal
a ve své umění jak škapulíř ji nesu.

Kdo zvedne knihu mou, až dávno mrtev budu,
ten spatří krásu tvou hned v barvách iniciál,
z nichž bude sálat jas tvých nesmrtelných údů.

MINIATURA.

Má prababička v empire-costumu
— je hedvábný a měkce řasnatý —
vlas havraní má stuhou sepjatý,
jak účesu to sluší modnímu!

Jak neodolat kouzlu zvláštnímu,
jež lákat zdá se ňader poupaty,
plá ve zraku, jenž mírem bohatý
tak vlídně září jak svit podzimu!

Ó spanilá jsi jistě byla tak,
jak anděl můj, jenž tvůj má vonný vlas,
tvou postavu i divně snivý zrak.

Ó prababičko, svět jde stejně dál —
zda vroucně tak, jak já teď, v dávný čas
též galantní můj praděd miloval?

PAGODA.

V svůj vějíř chytila jak čínská tanečnice
mé srdce krvavé a usmívá se snivá,
hned výš je vyhodí a hned je na rty skrývá,
a moje rozpaky ji stále baví více.

Hle, před ní na stole v smích stahující líce
se šklebí pagoda a monotonně kývá,
jak fatum nezvratné se tupě na mě dívá,
má tělo nestvůrné a šikmé zřítelnice.

Ó kývej, pagodo, a směj se mému zmatku,
vždyť touha bezcitná jak tvoje usmívání
a bolest tajená mé srdce zhubí v krátku.

Ó kletý souhlase, v němž naděj má se ztrácí —
když ona přikývne, vždy k smrti bol mě raní,
a tvoje kývání vždy k nové resignaci!

SONET O MÉM UMĚNÍ.

Jak starý mistr, mysle na madonnu,
v div miniatur kouzlil krásu ženy,
vlož, básníku snů vůní omámený,
sem kouzlem barev žhavou píseň onu.

Mé umění, jsi plno měkkých tónů
i těžkých barev, tkaných na gobeliny,
a v duši mé jsou kráse posvěceny
tvé divné sloky záři visionů.

Máš zvláštní půvab divných ženských zraků,
já tebe kdysi našel v světic klínu
a teď tě nesu krásy do zázraku.

Z tvých miniatur její misál vzrůstá,
a nepochopen, ztracen v jejím stínu
jak misku Graalu zvedám tebe v ústa.

KOFLÍK.

Pln divných květů jest a pestrých tulipánů,
lesk jezer modravých tam plane skrze sítí,
mrak šedých volavek se v jejich pláně řítí,
a draci bizarní se v každou plazí stranu.

A v čaje houštinách je kiosk z porcelánu,
kde rajky báječné své peří kryjí v kvítí,
zřím křídel nádheru, jak v zlatém slunci svítí,
a plameňáků krev i stáda pelikánů.

Z té páry opojné, co stoupá z něho šerá,
jak tělo ženy zřím růst bílou lilii
i zraky mandlové, jež zářily mi včera.

A zvolna zvedaje si ke rtům okraj bílý
mním, snílek šílený, že z něho vypiji
těch vonných rtíků jed, jež včera z něho pily.

DUŠE.

Ó bože nesmírný, ty za pradávných časů
jsi stvořil duši mou, když stanul's nad vodami,
z hvězd, které éterem se nesly kaskádami,
z tmy nocí hlubokých a z liliových jasů.

Jak orel královský se ona chvěla v žasu,
kde v koutech vesmíru hvězd mžely smutné plamy,
v snech jejích hořících žen přelud bral se známý,
i zřela nezměrnost a žhavých nebes krásu.

V hrob těla pochován a znaven parným žitím,
přec, básník nadšený, plám tvojí nezměrností,
ó bože veliký, a nesmrtelnost cítím.

Jak tehdy v pravěku, tak věčně do závrati
má duše hoří dál, a nad prachem mých kostí
žár její horoucí v svět celý bude pláti.

LOĎ ILUSÍ.

Loď našich ilusí nás v bájný východ nesla,
jak křídla labutí se toužně chvěla vesla,
a v hudbě mandolin, jež písní lásky zněly,
jsme ve svých žhoucích snech kraj fantastický zřeli,
kde hrady modravé žen bílá těla kryjí
a smaragd pavích per, jenž skryt je do lilií.

Loď našich ilusí bouř náhle chytla v spáry,
z tmy mračen hučících blesk sjížděl na stožáry,
a moře zkalené, to šílilo a hřmělo,
jak ženy hříšnice se svíjející tělo,
ztich' jásot mandolin, a s labutími vesly
jsme v hloubky bezedné a nekonečné klesli.

Loď našich ilusí tlí pochována v moři,
jas rudých korálů a medus nad ní hoří,

je celá ukryta v spleť fantastických sítí,
a nocí zamlklou jak chladný mramor svítí
sníh utonulých těl, a měsíc hoří tiše,
a hudba mandolin sem padá s mrtvé výše.

ŽENA.

V tom chrámě gotickém, kde ve výklencích svatí
a květy kamenné se v dýmu vonném tratí,
kde štíhlé světice v snách umíraly kdysi,
jsem v klenbách oltáře zřel vznešené tvé rysy.
Tys měla měkký vlas a jak ten kostel ztmělý,
a oči madonny mi ze tvých tváří zřely.

Pak žitím unaven tam spatřil jsem tě zase,
to růže uvadlé jsi měla ve svém vlase,
ten vlas byl rozpuštěn a jak ten kostel ztmělý,
a v pláči světice sem na tě dolů zřely.
Krev tekla z duše ti jak s těla spasitele,
a Magdaleny hřích ti svítil v bledém čele.

A zase po letech jsem v chrám ten vkročil ztmělý,
mně z dlažby kamenné vstříc tvoje líce zřely,
v tu hrobku pod chrámem náš pochovali zápal,
a po tvém obraze lid bez soucitu šlapal,
a při tom klenbami se nesl hymny příval,
již k bohu svatému a soucitnému zpíval.

SLOKY.

Ty tóny vašich slov už od pradávna zněly
v mé duše úkrytu, jenž jako chrám je ztmělý,

kde stával světic sbor a vaším hlasem zpíval,
co klenbou hlubokou se valil varhan příval,
a v dýmech kadidla, jež na oltáře klesly,
svá křídla zlacená výš andělové nesli.

V té noci veliké, jež v duši padala mi,
jsem spatřil pojednou lesk vašich očí známý,
v nich září slunce svit. i luny touha bledá,
a z rakví rozpadlých mé srdce vzhůru zvedá
až k rukám světice, jež v chrámě stojí snivá
a vaším pohledem se na to srdce dívá.

A ruku hedvábnou, již políbil jsem včera,
tu sáhnout viděl jsem v své hrobky místa šerá
a cítil tenkráte, že na mém čele leží,
že bílé lilie v troud rakve mojí sněží,
a v písni anděla, jenž k mé se sklání tváři,
že zraky podivné mi v hloubi duše září.

CHOPINŮV VALČÍK.

Ó moře bělavé a rozvlněné příliš,
jež melancholicky v sny básníků mdlých kvílíš,
jsi bledé jak ten prs, jenž letní nocí dlouhou
se vlnil nervosní a nekonečnou touhou,
plá v tobě tolik hvězd, jak zraky její divné
v mém srdci horoucím, jež nikdy neoživne.

A ona v ložnici, kde květy těžce dýší,
sní tlukouc v kytaru, již měsíc jenom slyší,

když padá na moře a nekonečná lada.
tak jako touha má, ta mrtvá, v oči padá
mé štíhlé bohyni, jež v bledé sny se halí,
co flétny táhlý pláč zní starým parkem zdálí.

Jen jednou políbit květ jejích rukou bílý,
já rád bych umíral jak lotos září zpilý,
můj přelud tělo to by našel při měsíci,
až rukou lilie jí zvadnou zmírající,
a k luně rostouce, jež okem padá skrytě,
v svou starou kytaru se vtisknou křečovitě.

KYTARA.

Tvé prsty voskové mdle tlukou do kytary,
z níž nápěv ospalý a letargický, starý
se líně ozývá, jak zněl by tůní ze dna,
kde města propadlá se tají nedohledná
a bílé paláce a zasmušilé chrámy,
kam vidí měsíc jen, jenž svítí nad vodami.

A v hrobce zazděné, kde chrámu pod podlahou
smrt s tváří vyzáblou si básní pravdu nahou,
sním, že jsem dlouho spal a počínal již tlíti
a dávno zapomněl, že venku vlnobití
a měsíc nad mořem, jenž lesklá tvoří kola,
vše v nové žití zas a nekonečné volá.

A nyní po letech já z hrobky vstávám němý
a vidím oblohu a vidím starou zemi,

kde v tónech ospalých zas nově vzpomínám si,
že snění opojné mě svedlo v dálku kamsi,
a vzdech jen posílám teď za mrtvými jary,
tvé prsty voskové když tlukou do kytary.

BAŘINA.

Jak černé zrcadlo, jež svitem mdlým se leskne,
plá tmavá bařina kdes v tiši hájů teskné,
spleť větví prohnilých tlí jejím pod zrcadlem,
však v listí uvadlém a dolů na dno spadlém
má leknín kořeny, je zrosený a bílý
jak opál měsíce, jenž nad lesy se chýlí.

Ó noci vůní mdlých, ty tajemná a vlahá!
Tvým svitem smutečním, hle, najad těla nahá
se chvějí rhytmicky jak v tichém tance reji
a k růžím leknínu se v touze ukláněji.
Kam prchli satyři, již ve křovích se smáli?
Jak mrtvé touhy stesk zní kdesi syrinx v dáli.

Spím na dně bařiny, a tělo moje ztlívá,
však v záři nocí mdlých, jež krajem chví se snivá
z mých prsou rozrytých květ písní roste bílý,
má kouzlo měsíce, jenž k leknínům se chýlí,
a fantom najady, ten magický a čistý,
se sklání v onen květ a líbá jeho listy.

NOTTURNO

Ó zvedej oči své, v nichž vášeň lásky hasne,
tak mrtvě zářící a mrazivě tak krásné

jak lůna vyhaslá, jež otevírá rovy,
když z lesů dalekých se níží nad hřbitovy,
kde všechno zapadlo v hrob vlhký bez poznání,
a v kapli barokní kde ztichlo varhan lkání.

Ó zvedej oči své mi nad hřbitovem duše,
jímž mrtvé přeludy se v nocích nesou hluše
a chtějí zpátky v svět a v žití vlnobití,
kde jasem slunečním snad šťastny mohly býti,
než nebe vychladlo a zbledlo v luny jase,
a v kapli barokní má rakev zavřela se.

Ó zvedej oči své, jsme navždy mrtvi oba,
smrt kráčí vesmírem, a půlnoční je doba,
noc rakve otvírá, a těžce voní blíny,
z tmy hrobů zvedají se stíny nad ruiny,
noc věčná nastává, je mlčící a snivá,
a v kapli barokní má mrtvá mladost zpívá.

NOSTALGIE.

Ó štíhlá lilie, vy květu středověku,
kdes v šeru gotiky plál hymnus vašich vděků,
a v starých gobelinech, jež zlatem byly tkány,
já jistě kdysi zřel váš profil zbožňovaný,
když v onen krásy věk a v divné vaše zraky
jsem, trouvér toulavý, byl začarován taky.

Pak v smolnic požáru a v pláči žen a paní
nás v hrobku pospolu snad kladli po skonání,
kde mělo zahynout v tmách vaše božské tělo,
a žhoucí srdce mé kde vzduchem vlhkým tlelo,

co zatím nad námi se gotický chrám ztmíval,
plál purpur královen, a hřímal varhan příval.

V tom věku únavy, ó dávný věků květe,
kdes v kobce klášterní vy nyní uvadnete
či v liliích zemřete, jež hoří na výsluní,
a růží ohnivých já udusím se vůní,
co v sny mé bude plát jas vašich bílých údů,
a mrtev na věky v svých písních žíti budu.

EPITAF.

Ta poesie jako mrtvá kráska
spí v hrobě velkém s purpurovým šatem,
jenž nádherný a hnědým protkán zlatem
pln ztuchlých vůní zetlívá a praská.

A v jejích prsech, jež jsou samá vráska
a těžky drahokamů majestátem,
se nechví srdce v rhytmu žitím vzňatém,
kde zpívaly by nadšení a láska.

Tak ukryl jsem ji v hrobky místa tmavá
a symbol kříže vtiskl v její dlaně;
čas půjde dál, a hrob se propadává.

Však rudé růže vzrostou z jeho tůně,
zář nebes věčně bude padat na ně,
a v písně mé jich nesmrtelná vůně.

TICHÁ LÁSKA

1890—1891

KDE JE NAŠE ŠTĚSTÍ?

Kde je naše štěstí? Na perutích touhy,
v rozmarech a slávě dávno jsem je hledal —
do mé smutné duše celý život dlouhý
v modlitbách i vášních přec mi štěstí nedal.

Ale v katedrále duše, která stená,
vaše drahé srdce stálo na oltáři,
jako vzácná vása bohem posvěcená
zadumaným chrámem v barvách nebes září.

Madonny v tom chrámě zázračném a snivém
do modliteb spjaly svoje bílé dlaně,
na obrazech starých pohnutím a divem
světice tam štíhlé zvedají své skráně.

Jako vzácná vása bohem požehnaná
vaše drahé srdce hoří na oltáři,
a květ srdce mého jako růže planá
v kalichu tom božím voní v světel záři.

A květ srdce mého kvete náhle divem
za chorálu varhan, jenž se chrámem valí,
v rhytmu mojí hymny velebném a snivém
madonny své ruce do modliteb spjaly.

Je mi, jakbych z hrobky zapadlé a tmavé
vzkříšen boží láskou měl se k nebi vznésti
při modlitbách světic, které lkají Ave —
duše má a touho, je to naše štěstí?

KVĚTINY.

To bylo jaro? S chrysantémy v ruce
a ve svém klíně plno planých růží,
šlo duší mou, jež zmlkala již v muce,
šlo srdcem mým, jež bolestí se úží.

A v pokoji mém zamlklém a šerém
to v staré váse vonělo a plálo,
svit nebe spal tam v květech před večerem.
a zlato slunce na mých verších hrálo.

Ó duše má, zda tušila jste taky,
když trhala jste ony květy prosté,
že z duše mojí zahalené v mraky
to krásné jaro k nové víře vzroste?

Či byla to snad vašich očí krása,
jež jako slunce spala v květů kráse,
jež v smutných snech mých jako skřivan jásá
a růžemi rtů vašich zardívá se?

Ó kde ruka, která trhala je,
kde očí lesk, jenž ke květům se shýbal,
bych vnořil se v něj touhou umíraje,
tu drahou ruku abych líbal, líbal?

V mém pokoji, v tom zamlklém a šerém,
by náhle vzplálo rudé slunce krásy,
bych oddech květů dýchal před večerem
a věčně hladil vaše vonné vlasy?

A květy zvadnou! Jistě, jistě zvadnou,
a ruka má je v staré verše skryje,
kde s podobiznou vaší tváře vnadnou
snít budou ony krásné reliquie.

Jak světice, jež svoje ruce spíná,
vy odejdete kamsi do daleka,
noc duší mojí půjde velká, stinná —
a moje srdce věčně, věčně čeká!

Však mrtvou vůní z oněch zvadlých květů
se do mých veršů moje mládí vrátí,
a v srdci mém jak píseň jiných světů
má láska bude, mrtvý fantom, spáti.

VEČER.

Ó nepromluvte, je tak blízko štěstí,
že jeho teplem hřejí vaše tváře,
a je tak velké, že ho nelze snésti,
a je tak čisté, měsíčná jak záře.

Noc snivá vstává lesů na pokraji,
a v jejím dechu, který v hájích prodlí,
teď na lučinách květy umírají
a ve výkřicích vůní svých se modlí.

A v šeříkových keřích, v starých sadech,
ó kolik sladkých slavíků tam tluče,
hvězd zlaté slzy v zářných vodopádech
se spící zemi nesou do náruče.

Ó nepromluvte, naše velké štěstí
nás tichou hudbou líbá v čela žhavá,
je velké tak, že nemožno ho snésti,
a svaté tak, jak drahá vaše hlava.

Mé zářné touhy hvězdy padající
teď vodopádem letí do neznáma,
jsou posvátny — a nesmím vám to říci,
že jejich svátost vzkřísila jste sama!

Ó nechte mne, jsou slavíci v mé duši,
jsou nekonečnou probuzeni touhou,
ti vaši bytost nadpozemskou tuší
a v symfoniích lkají nocí dlouhou.

Ó moci zvadnout tiše tak a plaše,
jak ve výkřicích vůní vadne kvítí —
ó nepromluvte, pláče štěstí naše,
že nesmí věčné jak má láska býti!

CO BUDE POTOM?

Co bude potom, nač se ptát?
Já do své duše nebe skryl
a ve svou píseň láskou jat
jsem paprsk krásy zachytil.

Já v žití třeba chvíli snad
byl šťasten vaším pohledem —
tak zbožný poutník zmírá rád,
když zaslíbenou viděl zem.

A květ, jenž z rána počal kvést
pln divné krásy záhadné,
když večer jest a plno hvězd,
rád v dívčích vlasech uvadne.

Co bude potom, duše má?
My zřeli v mrak i ve světlo,
však snivé jaro oběma
nám v tichém štěstí dokvetlo.

Ó viďte, ať již ke rtu ret
či ruce jen si stiskneme,
my toho štěstí zlatý květ
přec do své duše skryjeme.

Ať věčno štěstí naše je
či dohasne nám za chvíli,
my sladké jeho naděje
přec jednou v žití užili.

A šťastni, že ji smíme nést
si do všech žití výkřiků
a věřit v noc, jež plna hvězd
a plna sladkých slavíků.

SLOKY.

Jak v modré květy za večera
skvost čisté rosy tiše padá,
mně v poupata mé duše sterá
se kouzlí moje láska mladá.
A v dlouhých nocích, plných mraků,
hvězd zlatý zázrak vidím plát
a vidím slzy vašich zraků —
ó jak vám za to děkovat?

Ó je to štěstí, v celé žití
a v nekonečná jeho muka
květ čisté krásy provždy míti,
jejž podává nám dívčí ruka.
A nadšení mít v duši vroucí
a do souzvuku láskou jat
to drahé srdce cítit tlouci —
ó jak vám za to děkovat?

Snad po letech, kdy zemřem oba,
dva milenci si budou plaše,
až bude zase jarní doba,
pak v touze šeptat jména naše.
Nechť nové jaro snese kvítí
v hrob, kde už mrtvi budem spát,
my v jiných srdcích budem žíti —
ó jak vám za to děkovat?

MELANCHOLICKÉ SLOKY.

Ó půjdou léta přes to naše mládí,
jak po zapadlých hrobech u hřbitova
jde v slunných dnech, jež mívali jsme rádi,
a v melodiích sladká vesna nová.

Ó půjdou léta přes to naše štěstí,
jak nad kostely bílá mračna táhnou,
slz našich tíži nastane jim nésti,
a tichým bleskem do duší nám sáhnou.

Já nechci myslit na ta léta příští,
však v dlouhých nocích, v dumách neustálých,
přec někdy rakve starých ran se tříští,
a z hrobů blín svůj trpký zvedá kalich.

A myslím pak, že bylo by mi lépe,
bych sám v těch rakvích bez citu a lkání
spát mohl v smrti zamlklé a slepé
a nevidět už tiché záře ranní.

Snad na tom hrobě počal by pak kvésti
květ zázračný, jak moje láska byla,
květ snivý tak, jak tiché naše štěstí,
jejž utrhla by vaše ruka bílá.

A jistě potom v krásném umírání
by ono poupě mého srdce snilo
a mřelo vůní v drahé vaší dlani —
ó myslím si, že lépe by mi bylo!

DOLOROSO.

Cos mezi námi stojí jako stín
a ukazuje do neznáma někam,
že v chvílích těch jak vědom dávných vin
se zachvěji a myšlenek se lekám.

Cos mezi námi stojí jako chlad
a mrazivě nám v naše čela dýše,
že v chvílích těch, kdy vše bych řek' vám rád,
rty sevru jenom zmateně a tiše.

Ó minulosti hroby zapadlé,
ó budoucnosti nevystihlé taje!
Mně v zakaleném duše zrcadle
tkví myšlenka a jak smrt strašlivá je.

A vidím temno nad hlavy nám růst,
a pohřebních to zvonů vzlyká lkáním,
jak nikdy štěstí dotknuvších se úst
by nemělo nám býti požehnáním.

A zdává se mi pak, že nad hroby,
kde minulost svou zapadat jsme zřeli,
kde ve vzpomínkách mládí lkalo by,
jsme na chvíli se jenom uviděli.

Že byl to pohřeb velký, nádherný,
žár nadšení že v oněch rakvích dříme,
však pláčem tím, jenž zdá se nezměrný,
že minulé té krásy nevzkřísíme.

Že na rtech mře nám hudba sladkých slov,
a zatím jako rubáš zapomnění
noc nekonečná padá na hřbitov,
v níž zříme jen, že návratu již není.

A smrti chlad se snáší na hroby,
však nám už nelze v našem velkém bolu
si povědět, že krásno bylo by,
tak v objetí tu tiše zemřít spolu...

VZPOMÍNKA.

Ó škoda let, jež prchla kdysi
kams v neznámou a mrtvou dál,
v nichž vaší drahé tváře rysy
jsem neuzřel a nepoznal.
Ó minulosti smutné žalmy,
z nich vane bol a hrobů chlad,
mně líto snů, jež život vzal mi,
kdy nesměl jsem vás, drahá, znát!

To neděsí mne, co se stane
zde v životě mém na zemi,
až vaše srdce milované
proud toho světa urve mi:
já přece chvíli skrýval v duši
ten nejkrásnější mládí sen,
a vaše srdce, vím, se vzruší,
až padnu v dálce unaven.

Však toho je mi líto světla,
v němž naše srdce potají
jak opuštěné růže kvetla,
jež dlouho tak se neznají.

A na kraj padá večer ztmělý —
ó divokých to bolů tíž,
že květy ty se teprv zřely,
když uvadnouti měly již!

INTIMNÍ SLOKY.

Nuž aspoň »sestro« řeknu vám,
ač srdce mé mě při tom bolí,
že vést vás žitím sám a sám
svět všední nikdy nedovolí.

Víc nesmím si snad ani přát,
než oné víry světlo klamné,
že ve svém žití kolikrát
si vzpomenete přece na mne.

Když v sladké lásky závrati
mi nedovolí život ani,
bych vaše rty moh' zlíbati
a zázrak vašich bílých skrání,

to ztiší aspoň srdce mé,
ač při tom slzy s očí kanou,
že ruce své si stiskneme
a zašeptáme: »Na shledanou!«

Když nesmím říci: »Duše má,
jsou věčně mými tvé rty rudé!«,
to přece vím, že oběma
nám tichá touha v srdcích zbude.

A bude svítit v život nám
a v bolestech mých bude se mnou,
jak rudé lampy smutný plam
se věčně chvěje hrobkou temnou.

A bude jak ten zvadlý květ,
jenž v reliquiích mládí dříme,
jenž voní dlouhou řadou let,
a nad nímž vždycky zaslzíme.

V POZDNÍM LÉTĚ.

Snad bylo jaro, v němž jsem šťasten býval,
kdy kvetl bez, a ve křovinách pták
svou nejkrásnější melodii zpíval,
v kraj světlý chvěl se slunce měkký příval,
a země zřela s vírou do oblak.

Mně teskno je, když velký měsíc bledý
plá nad vodami, z kterých dýše chlad;
park žloutne již, a v útlých nožek sledy
tam sypou stromy zvadlý list svůj hnědý —
ó bože můj, smím ještě býti mlád?

Já viděl z rána, jak se mlha snáší
a uléhá si vlhká ke stráním,
dech chladný ptáky ze snů v hnízdech plaší —
smím ještě nyní věřit v lásku naši,
smím doufati, že máj svůj zachráním?

Ó byl jsem mlád? Což bylo jaro vskutku?
Což byla láska, štěstí, naděje?
Mír zimy snad přec zažene stín smutku,
květ neuvadne dívčím na živůtku,
a teplý krb sny mládí ohřeje.

V mém krbu hasne, zima bude dlouhá,
ta nebude mít slavíků ni hvězd —
ó naše jaro byla báje pouhá,
sníh napadne, kde mrtva spí má touha,
vás k svému krbu nesmím nikdy vést!

Tam v zimě jenom vichr plakat bude,
tam bude bída hřát svých rukou chlad,
chlad zbude v duši, v srdci vašem, všude —
ó moje písně zamlklé a chudé,
ó bože můj, smím ještě býti mlád?

KONCEM SRPNA.

Park zvolna žloutne, listí akácií
se tiše snáší zvadlé ku pěšinám,
a v chladu jitra, jenž se v duši vpíjí,
se na minulé jaro rozpomínám.

A tuším podzim, který přijde v krátku,
by chladný strach zas do mé duše vlákal...
Dnes ráno zřel jsem v parku na sedátku
zjev žebráka, ten vetchý byl a plakal.

A mně se zdálo, jak tu seděl zničen,
že myšlenek se vlastních náhle bojí,
já hleděl na něj ustrašen a sklíčen
jak na sebe a na budoucnost svoji.

Jak na tu příští smutnou zimu dlouhou,
jak na hrob štěstí, jež mi život nedal —
ó tady sedí, kde já kdysi s touhou
vás tolikráte v sladkém jaře hledal!

Vy za chvíli snad půjdete též tudy,
kde na sedátku, chvějné ruce spjaté,
ten stařec sedí znavený a chudý,
a dobrotiva almužnu mu dáte.

A mě to táhlo, jakbych jeho ruce
měl v hořkém pláči ke svým ústům vznésti,
tu šedou hlavu zulíbati prudce —
vždyť tušil jsem v něm svoje příští štěstí!

V BOUŘNÉ NOCI.

Snad poslední je píseň tato,
již v pozdní noci píši vám,
než všechno, všechno, co mi svato,
v hrob resignace pochovám.

Bol vylhaný to věru není,
jenž zachvěl náhle srdcem mým,
když pomyslil jsem v rozechvění,
že snad vás nikdy neuzřím.

Den poslední snad přijde zítra
jak strašlivý a nutný soud,
a přinutí mě, z hloubi nitra
si mladé srdce vytrhnout.

Smrt čeká snad, až vrhnu sebe
sám dobrovolně v její klín,
svou vinou dohnán, ztrativ nebe,
a zmíraje přec prost jsa vin.

Ta shladí s čela každou vrásku
svým klidem v době nejbližší,
a život můj, mou žhavou lásku
svou beztvárností utiší.

Vím, že to jen kletba bude,
pláč výčitek, hřích zašlých let,
co do hrobu k mé rakvi chudé
mi chladnou hlinou hodí svět.

Ať zůstane to na té zemi
již památce mé prokleté,
vy přece, drahá, odpusťte mi
a vy se za mě modlete!

A nechať celý svět se rouhá
mých písní smutné světici —
ó věřte mi, mé lásky touha
přec byla čistá, zářící.

Hřích nedotknul se její krásy,
hřích nezachvěl v ní duší mou,
v žár snů jsem skryl ji pro vše časy
jak zázračný květ před zimou.

Mé písně možná zmlknou záhy
jak rozmar prchlé vteřiny —
vy, cherube můj svatý, drahý,
můj odkaz mějtež jediný!

Tož víru onu, která zruší
v té knize kletby mnohý list:
že umíral jsem dobrý duší,
že umíral jsem srdcem čist.

FIALKY V JESENI.

Když žloutne park, a rudé slunce hasne,
ať aspoň chvíli v duši se nám zjasní —
ó vzpomeňte si na to jaro krásné,
jež bylo mojí nejskvostnější básní!

Květ fialek přec ještě dnes vám nesu
a nevím ani, kterak mohly zkvésti,
dech jeseně když táhne smutkem lesů,
a na záhonech astry říjen věstí.

A nevím ani, jak to může býti,
že v podzim snů svých zachoval jsem mládí,
když bouře žití duší mou se řítí,
že ještě víra žhavou skráň mou chladí.

V dny májové tak rádi vracíme se,
když pozdní léto jejich květy láme,
a v bolesti, jež do duší se nese,
my na minulé štěstí vzpomínáme.

Dnes zázrakem je plno moje nitro,
tím snivým sluncem, které uhaslo mi,
já chtěl bych nezřít ono příští jitro,
jež poslední květ mého štěstí zlomí.

Já chtěl bych nyní pobožný a snivý,
zrak pozvedaje ve vaši tvář vnadnou,
tak tiše zmírat v touze mlčelivý,
jak fialky ty zítra jistě zvadnou.

Tak tiše zmírat, v úzkou rakev lehna,
jak dnešní den, jenž odpuštěním dýše,
a cítit jenom, kterak křížem žehná
mé chladné čelo vaše ruka tiše.

PÍSEŇ.

To byla píseň nádherná
a měkká, zářivá,
co plála ze hvězd nezměrna,
ó kdo ji vyzpívá?

To byla píseň veliká,
hvězd zázrak se v ní kryl,
kdo najde v světě básníka,
jenž by ji pochopil?

Ó já jsem zpěvák toulavý,
jenž od západu táh'
a u kaple se zastaví
a zmlkne v modlitbách.

Neb v oné kapli zetmělé
zřel smutnou světici,
ta měla ruce z úběle
a hvězdy ve kštici.

Neb pohled váš tam viděl plát,
ó nejsladší všech žen —
ten snivý zpěvák k zemi pad'
a plakal usmířen.

Ó já jsem zpěvák toulavý,
jsou lživa ústa má,
mě do života únavy
slast hnala neznámá.

To byla píseň vášní mých,
jež měl jsem v nitru svém,
já při těch slokách nádherných
své srdce ztratil jsem.

To byly sloky závratné,
v jichž víru utonu,
však v oné kapli posvátné
jsem spatřil madonnu.

V ráz divoký ten rhytmus ztich
jak bouře nad námi,
já cítil jen, že velký hřích
ret zprahlý svírá mi.

Ret, jenž se rouhal nejvíce,
jenž lásku lhal i cit,
ten vaše jméno, světice,
již nesmí vyslovit.

A zpěvák, jemuž celá zem
lží byla hlubinou,
vám, duše moje, odkazem
dá píseň jedinou.

Ten snivý zpěvák toulavý
již bude mrtev snad,
však onen rhytmus jásavý
vám bude v oku plát.

A bude jistě krásnější,
než byly písně ty,
jež hříchem duši zkonejší
a jež jsou proklety.

A bude jistě žíti dál
v klid nocí, v denní ruch,
neb ony zpěvák vyzpíval —
však tuto stvořil bůh!

JINÁ PÍSEŇ.

To velké štěstí, jak je snést?
Tak blízko jste se sklonila,
že teplem slunce, záři hvězd
tvář vaše hrála spanilá.

Já cítil v lásky zápase
a v horoucích a něžných snech,
jak vaše srdce zmítá se,
jak teplý je váš vonný dech.

A rhytmy duše zpívaly
v té vůni, jež je přesladká
jak růží dech, jak fialy
a jako jarní pohádka.

Ó bože, věřit na chvíli,
že duši tu smím svojí zvát,
já chtěl bych štěstím opilý
snad zemřít mlád a zemřít rád!

A přec mé srdce jásalo,
a jeho hlas byl kouzlem zpit:
»Ó to je v život pramálo,
ty musíš věčně, věčně žít!

Ty najdeš ráj a záři hvězd,
tvá vesna přijde spanilá —«
To velké štěstí, jak je snést?
Tak blízko jste se sklonila...

JAK SLOKY BÁSNÍ MÝCH...

Jak sloky básní mých jdou dnové mého žití,
jdou rhytmem posvátným, v němž nízká vášeň nelká,
že smím i po letech v svém vzpomínání zříti,
jak bylo mládí mé jen poesie velká.

Jak sloky básní mých má láska roste zticha,
a celé mládí mé v ní zpívá nezkaleno,
dech vašich němých úst tam každým rhytmem dýchá,
a v rýmech jásavých zní vaše drahé jméno.

A každá sloka má, dnem příštím nádhernější,
růst zdá se v budoucnost a zářit v časy pozdní,
že bude jedenkrát tou básní nejskvostnější,
až jako modlitba nám nad mohylou dozní.

Když němé poledne se snáší k vonným líchám,
a slunce božího jas plane mlčelivý,
tu tichou modlitbu jak požehnání slýchám,
jsem obr vůlí svou a přec jak dítě snivý.

A moře bledých hvězd když v bezdno hledí řekám,
a hvězdy pohledů když v očích vašich hasnou,
to ve snech horoucích já příští jitro čekám,
jež bude v žití mém zas novou slokou krásnou.

Ó velkým básníkem já dovedu se státi,
jenž zmírá požehnán a k ideálu žízní,
když vaše vzpomínka se nad mou rakev vrátí,
a sloka poslední tím drahým jménem vyzní.

Tím jménem vítězným, jež v srdce budoucnosti
svým zvukem zapíše i moje jméno chudé,
že v duších milenců i nad prachem mých kostí
jak sloky básní mých dál jistě žíti bude.

SOLITUDO.

Svět mezi námi jako přízrak stojí,
ret jeho praví: »Nevyslov to ani!«,
a moje ústa říci se vám bojí,
čím šťasten moh' bych býti do skonání.

Den za dnem padá v propast věků zpátky,
v svém odříkání duch můj síly nemá,
bych vyslovil ten celý zázrak sladký,
noc zvedá se, a ústa má jsou něma.

Já horkou hlavu tisknu ve své dlaně
a na svém loži, kde jen slzím v skrytu,
se za vás, duše, v snech svých modlím maně
a marně, marně volám po soucitu.

A v polosnění denně se mi zdává,
jak zlaté snění s nebe padá tiše
a na podušky, kde spí vaše hlava,
jak sladkým kouzlem vzpomínání dýše.

A v polosnění volám k tobě, bože,
a srdce mé se touhou rozechvělo,
bych mohl kleknout u jejího lože
a líbat, líbat její vonné čelo.

A šeptat jenom: »Máš mě, duše, ráda?
Ó pravda-li to, rci jen slovo o tom,
mně v smutek duše zoufalost se vkrádá,
ó rci jen slovo, a já zemru potom!

Já zemru potom nadšený a snivý,
když onu pravdu vyčtu z tvého oka,
když vylíbám ji ve tvých skrání divy
a vyzpívám ji duše ze hluboka...«

Noc nad mým ložem jako přízrak stojí,
tma její praví: »Nevyslov to ani!«,
a moje duše domyslit se bojí,
čím šťasten moh' bych býti do skonání.

Já horkou hlavu tisknu ve své dlaně,
já nechci věřit, že mé sny jsou klamné,
že dávno jste již zapomněla na ně,
že dávno jste již zapomněla na mne...

Noc mlčí dál, a já se modlím v touze:
»Ó klamu-li se, rci jen slovo o tom,
ó duše moje, jeden pohled pouze,
jen jedno slovo — a já zemru potom!«

EKLOGA.

Ó bude jaro? Proč to díte zticha,
a proč se vaše malá ručka chvěje,
když od západu zimní večer dýchá
a teskně zpívá píseň beznaděje?
  Ó zdali bude? Z vašich pohledů
  já za zimy je vyčíst dovedu
  a s vaší dlaně, vaší na líci,
    to jaro zářící.

Ó bude jaro? Ve svých sladkých tónech
a ve svých trilcích, s melodií vřelou
ti slavíci se vzbudí na balkonech
a v duši naší vzbudí vesnu celou.
  Ó zdali bude? To mi postačí,
  že z vaší ruky hřeje nejsladší,
  že v jeseni vám hoří na líci
    to jaro zářící.

Ó bude jaro! Kterak toužně hřeje
vám v pohledech i v zaníceném líčku,
ó jak se vaše malá ruka chvěje,
ta ruka spjatá v úzkou rukavičku!
  Ó zdali bude? Bude, duše má,
  a bude snivě plát nám oběma,
  mně na rtech žhavých a vám na líci,
    to jaro zářící!

ZIMNÍ EKLOGA.

To není světlo měsíce, čím mdle se lesknou ulice,
co z mraků těžké směsice plá jako přízrak hrobový,
co hoří na větvích —
to není vítr dubnový, čím zachvívá se stromoví,
ó bože, to je první sníh!

Ó to již nejsou slavíci, již v jarní noci zářící
tu v sladkých trilků tisíci jak srdce vesny jásali,
to země vzdychla jen —
a byl to povzdech zoufalý, že duše naše plakaly,
ó bože, pro ten zlatý sen!

A my to jaro prosnili jak palouků květ spanilý,
ó my jsme pořád věřili, že věčně mladí zůstanem,
stisk ruky stačil nám —
teď ráno míjí za ránem, mně jest, jak v srdci zklamaném,
ó bože, měl bych zůstat sám!

Ó země přece procitne, a ve své říze blankytné
máj nad krajinou zasvitne, a probudí se slavíci
i květy na větvích —
ó zda to slunce zářící vám rozhřeje chlad na líci,
ó bože, jako z jara sníh?

IMPROMPTU.

Sen nejkrásnější, jejž jsem v žití prožil,
svou mladou lásku, z které jaro dýše,
já do rakve svých upomínek vložil
a denně nad ní modlívám se tiše.

Hvězd paprsky tam v letních nocích kanou,
a vůně růží v jejích vlasech prodlí,
když nad tou láskou bohem požehnanou
má minulost se, bludný poutník, modlí.

VÁNOČNÍ SLOKY.

Jak bílý přelud němý,
jak tichých vůní moře
blouznivý Ježíš jde zemí,
a s dlaní plá mu zoře.

A v jasu vodopádech
se hvězdy za ním řítí,
země má růžový nádech,
jak bledá růže svítí.

V mdlém plápolu se skvěje,
a světla po ní planou,
nebeská propast se chvěje,
hvězd kaskády z ní kanou.

Dvě rudé kvetou růže
kdes na severu v sněhu,
básník jen pochopit může
jich žár a jejich něhu.

V zem unavenou mrazem
svou vůni dýší žhavou,
Ježíš když snáší se na zem
svým zázrakem a slávou.

Dvě mladá srdce hoří
jak ohnivé ty růže,
v bouřích je, v bolestí moři
jen Ježíš najít může.

Přijď, Ježíši, a shlédni
v ta srdce rozechvělá,
v posvátný plápol je zvedni,
jenž tobě září s čela.

Ó podejte mi ruku,
má madonno a paní,
v žhavou těch srdcí dvou muku
se boží láska sklání.

Jak bílý přelud němý,
jak tichých vůní moře
blouznivý Ježíš jde zemí,
a s dlaní plá mu zoře.

A v jasu vodopádech
se píseň má k nim řítí,
vaše tvář boží má nádech,
jak bledá růže svítí.

V mdlém plápolu se skvěje,
a vůně na ní prodlí,
celá má bytost se chvěje
a souzvukem se modlí.

Přijď, Ježíši, a shlédni
v ta srdce rozechvělá,
v posvátný plápol je zvedni,
jenž tobě září s čela.

Má madonno a paní,
zem v zbožném zmírá plese,
blouznivý Ježíš jde plání —
jde láska, modleme se!

V BOUŘNÉ NOCI.

Tak, jen to srdce roztrhněte
a vyrvete je resignaci
a vyrvete je věčně kleté,
než unaveno vykrvácí!

V jas slávy té, kam božská jdete.
jež pro věky již vzata je mi,
květ fialek vy nevezmete,
jen zlata lesk a diadémy.

Ty fialky snad těšit mohou
vás ve chvílích, kdy sníte sama,
a v jejich vůni přeubohou
vy nechte zmizet žití drama —

však ve chvíli, kdy potlesk jásá,
a nadšení plá ze všech tváří,
kdy spíjí davy vaše krása,
a srdce mužů vstříc vám září,

ó vemte skvost a drahokamy
a zahoďte tu kytku chudou —
v tom davu, zpilém něhy klamy,
líp klenoty vám slušet budou!

Však až ten potlesk ztichne jednou,
a smutna domů vrátíte se,
snad vaše prsty květ ten zvednou,
jenž chudý vykvet' v snů mých lese.

On voněl dál, ač zapomnělo
již srdce vaše jeho kvítí:
to není rosa, čím se skvělo,
to slzy moje na něm svítí.

Ó potom s pláčem zvedněte je
a ptejte se, co bylo dražší,
zda sláva ta, jíž svět se chvěje,
či srdce zvadlé v ruce vaší.

A jen to srdce roztrhněte!
Já v modlitbách své ruce spínám —
snad pro tu lásku, jíž teď kvete,
bůh oběma pak odpustí nám!

ŠTĚDROVEČERNÍ SEN.

Plá v oknech chrámů záře jak od Betléma z jeslí,
a ruce milionů jsou v prosbách sepjaty,
mráz, který v okna moje své fantasie kreslí,
zdá do růžova chvět se a kvésti poupaty.

Všech zvonů těžká srdce jsou v hymnách rozpoutána,
všech lidí těžké duše jsou láskou spoutány,
a zvonů symfonie se mění v hymnus rána
a splývá v melodii jak velké varhany.

Já pod vašimi okny teď stál jsem osamělý,
a jak ta půlnoc táhla, ta půlnoc posvátná,
všech lidí těžké dumy v mé žhavé duši zněly
jak symfonie zvonů a píseň závratná.

V mém dálném rodném kraji a plání zadumanou
roh pastýřů teď zpívá, i chví se krajina,
ty smutné, táhlé zvuky mé matce v duši kanou,
a ona myslíc na mě své ruce sepíná.

Ó dobrá moje matka se za mé štěstí modlí,
když vánočních hvězd záře se chvěje nad zemí,
by všechny ostré trny, jež v srdce mé se vbodly,
v té noci požehnané teď zkvetly růžemi.

Ó kde je štěstí moje? Dvě přitulené hlavy
jsem pod vánočním stromem dnes viděl z večera,
krb jeden hřál sny jejich i duší souzvuk smavý,
a v očích vlhkých plála jim štěstí nádhera.

A náhle na svou jizbu jsem vzpomněl zadumaný,
kde nečeká mne nikdo, než bolů přesila,
kde v smutku dlouhých nocí mé krvácejí rány
a není, není ruky, jež by je chladila!

A náhle na své žití já vzpomněl beznadějné
a ptal se boha toho, jenž kráčí z Betléma,
zda jediné mé štěstí má ve své dlani chvějné,
zda přece jednou v žití nám dá je oběma...

Tma padá na oltáře i v stromů ratolesti,
sen jistě zulíbal vám skráň vůní přesladkou —
a pouze mně je k pláči, dvou mladých srdcí štěstí
že v žití smí nám zůstat jen smutnou pohádkou!

SLOKY.

Když usínal jsem mdlý a unavený,
to byla noc, v níž bouře dutě hřměla,
a nudou hodin jdoucích bez proměny
se duše moje k smrti opíjela.

Pak ve snech svých jsem flétnu slyšel z dálky
a viděl háje, petrklíč kde vzrůstá,
kde zlatá rosa padá na fialky,
a milenci se líbají v svá ústa.

A když jsem procit' nadšen oním sněním,
cos jako slunce plálo duší mojí
a zářilo to plným jasem denním,
kde na stole váš snivý portrét stojí.

KLIDNÉ SLOKY.

Teď rád bych zemřel; nad mým hrobem v dáli
by krásné oči jistě zaplakaly.

Já opouštěl bych s tichou věrou žití,
že šťastnější už nikdy nelze býti.

Když tělo mé by v úzkou rakev kladli,
dvě žhavé slzy na skráň mou by padly.

A v čele mém by jistě hvězda vzplála,
kde mlčky křížem jste je požehnala.

A na mém hrobě měsíční jak světlo
by plno, plno bílých květin kvetlo.

To z mého srdce, které do závrati
i pod zemí vás bude milovati.

A pohled váš když v květy ty se snese,
mé mrtvé srdce ještě zachvěje se.

RESIGNACE.

Ó je to marno! Mám-li šťasten býti,
líp zříci se všech ilusí a přání,
smrt v životě a v smrti hledat žití
a na své srdce nepomyslit ani.

V tom širém světě kvete více štěstí,
než v lásce mojí najít mohla byste,
já nesmím ani zrak svůj výše vznésti
a zkalit bolem vaše srdce čisté.

Rád zapomenu, ač to nemožno je,
rád s nebe svého strhám hvězdy zlaté,
když najdete vy jinde slunce svoje,
když větším štěstím jinde vzplápoláte.

Tou cestou žitím, kterou šli jsme spolu,
snad došli jsme již cizí na hranice,
tma chladné noci hledí s nebe dolů,
a hvězdy hasnou v mraky padajíce.

A na hranicích stojí modla velká,
ta v zraku rudém zornice má vlčí,
den neplá pro ni, večer pro ni nelká
a od věčnosti do věčnosti mlčí.

MELANCHOLICKÁ NÁLADA.

Ó kdyby nebylo těch dlouhých nocí trudných,
kdy v skalách pochyby se klidné vlny tříští,
kdy duše znavena se vzdává snů svých bludných,
a člověk nevěří v svou velkou sílu příští!

Ó kdyby nebylo té touhy vzpomínání
a smutku němého, jenž v budoucnosti čeká,
těch hrobů zapadlých, k nimž myšlenka se sklání
a věčně zapírá a věčně se přec leká!

A z hrobu každého, kam minulost jsme kladli,
ta vstává příšerná a plna přeludů je,
má uplakaný zrak, květ ve vlasech má zvadlý
a rukou třesoucí kams v prázdno ukazuje.

Ó prsty růžové, jež políbil jsem nyní,
vy také zvadnete a zchladnete v té zimě,
kdy celá přítomnost mě z minulosti viní,
a celá budoucnost když proto opouští mě?

A v dlouhých večerech a v touze obrovité
a v stáři zamlklém, v mých bolestech a trudu
což nikdy čelo mé svým kouzlem nezchladíte,
což věčně opuštěn a věčně smuten budu?

Proč musí pominout, co velkým štěstím bylo,
co velkým štěstím je, proč musí být kleto —
a když tak souzeno, by vše nás opustilo,
proč někdy na světě my vůbec poznáme to?

A když to poznáme, a když to minout musí,
když marně zachytit to do svých duší chceme —
proč žijí vzpomínky a rvou nám srdce v kusy,
proč my s tím štěstím svým též záhy nezhyneme?

MELODIE.

Jak snivá, tklivá melodie,
jak žlutý motýl nad vodami,
jenž sluncem žije, v leknínech se kryje,
má tichá láska připadá mi.

Jak melodie valčíková,
jíž kdesi v dálce klavír kvílí
a pláče znova, plno touhy chová,
mně připadá tón její milý.

A rhytmus tance plný touhy,
ten mluví štěstím, oddaností,
jen sen to pouhý, polibek je dlouhý,
má plno vůně minulosti.

Ó minulost má, smutna byla,
ó minulost má, byla krásná,
ji vykouzlila vaše ruka bílá,
zář vašich očí šťastná, jasná.

A její rhytmus překrásný je,
ó jak vám za něj děkovati?
Ta melodie tolik štěstí kryje,
jak bílý květ je na souvrati.

Je jako motýl nad vodami,
jak slunce je, jež zemi zlatí,
jak valčík známý ona připadá mi —
ó jak vám za ni děkovati?

PÍSEŇ V JARNÍ NOCI.

Je ticho, jenom hvězdy hoří,
a měkká noc jde pláněmi,
v svém jásotu, jenž život tvoří,
se jaro vzbouzí pod zemí.

Ó první jarní noci vlahá,
ty snivá ženo nevinná,
má duše ještě v snění váhá
a přec už křídla rozpíná.

Ó dýchej, země probuzená,
ó plaňte, hvězdy zářící,
žár života již v hloubkách stená,
a vzbouzejí se slavíci.

Já rád tu zimu dlouhou snášel,
v níž květů bylo pramálo,
a při všem přec, co v ní jsem našel,
mně po jaře se stýskalo.

Ó oči, které zimou dlouhou
mně požehnáním zářily,
ó pohléděte s celou touhou
v ten úsměv jara spanilý!

Je ticho, jenom hvězdy hoří,
a měkká noc jde pláněmi,
v tom snivém, tklivém tepla moři
náš smutek divem oněmí.

My budem přece zcela šťastni,
jak probuzená země ta,
nám celý život bude básní,
jíž země němě rozkvétá.

A její teplo v snech a s touhou
zas najdem v srdci zklamaném —
my prosnili tu zimu dlouhou,
my věčně mladí zůstanem!

LIBER AUREUS

1890—1893

SLUNCE.

Slunce, bože největší, nekonečný,
plným jasem zlatilo's moje žití,
z černých nocí, z propastí zvedlo jsi mě
v paláce bohů.

Nad propasti všednosti zvedlo jsi mě
tam, kde září umění, přelud velký,
tam, kde láska zázrakem králující
život můj chrání.

Do tisíců atomů zmizím zase,
moje bytost nadšená uvolní se
velikým tvým, posvátným požehnáním
do věků věčně —

ale zázrak umění, jejž jsem poznal,
moje láska největší, nekonečná,
a můj život pohanský v jiných tvarech
žíti tu budou.

U tří těchto oltářů vzývám tebe,
neb v těch zlatých palácích přebýváš ty,
z těch tří hrobek heroů matky země
zvedneš mne k sobě.

Od planety k planetě půjdem spolu,
v jiných tvarech, v proměnách žíti budem,
až tvým jasem očištěn, vrácen bohům,
zhořím v tvém klíně.

AKMÉ.

Akmé, snivé dítě s podivným okem,
básník tebe viděl, srdce mu vzplálo,
jako bílý přelud zřela's mu ve sny
zářící krásou.

Až tě Septimius přivine k srdci,
květe čárný, který za sto let jednou
v uměn nivách zkvete, v budoucnu věčný,
posvěcen láskou —

vzpomeneš-li potom Catulla ještě,
jako jeho verše zvonit až budou
Septimia tvého polibky žhoucí
na rtících tobě?

SVÉ MATCE.

Ó matko, život můj z tvé svaté vůle vzrůstal,
jak zraje země plod a k slunci vzhůru spěje,
jas velké něhy tvé v mé žhavé duši zůstal,
plá v hymnách jásavých i v písních beznaděje.

Jak země dobrá jsi, jak příroda jsi svatá,
jsi láskou spoutána, ač láska nezná pout,
a jako v nutný hrob má celá bytost chvátá
v tvé teplé náručí a chce v něm zahynout.

Mně ze tvé bytosti i z matky země plodné
plá jedna naděje a mluví nezměrností,
již ssál jsem z prsů tvých i z její půdy rodné,
z níž k žití povstal jsem, k níž zmizím do věčnosti.
Byť stokrát oklamán, já k žití vstanu zase
a vzkříšen zajásám ti teplé na hrudi,
jak země květiny a nivy v jarní kráse,
rtů tvojích žehnání mě znova probudí.

Tys mocná jako smrt, jak život jsi ty velká,
tvou sestrou země je, v niž navrátíš se zpátky,
a potom za tebou v to prázdno, bol kde nelká,
já jistě zmizím též a pokoj najdu sladký.
A přec v něm nezhynu — vždyť všechno, co jsi snila,
když velká láska tvá můj život dala mi,
tu po mně zůstane jak nadšení a síla
a v hrdé lásce mé žít bude hymnami.

Svou celou minulost až k zárodkům a vzniku
čtu ze tvé bytosti, jež boží je a skvělá
jak bytost ženy té, k níž volám hymnou díků,
v níž budoucnost je má i nesmrtelnost celá.
Vy obě hledíte jak madonny v mé snění
a v zápas duše mé, v němž klesám stokráte,
a když již pomoci mně znavenému není,
svou láskou zázračnou mě k žití voláte.

Hle, v zimu tvojích dnů se snivé slunce vrací,
náš život září v něm, jejž žijeme tu šťastni,
kde v stínu haluzí snů zlatí pějí ptáci,
a přízrak umění plá nesmrtelnou básní.
Tys život stvořila, a ona život chrání,
když k hrobu řítí se a zmlká uštvaný,
jste obě světice, jste obě požehnání —
vy ženy posvátné, ó buďte žehnány!

TRIUMFÁLNÍ SLOKY.

Tvá zářná bytost stojí nade mnou
a v kaťedrálu duše mojí splývá,
jak v starých chrámů hloubku tajemnou
se nesmrtelné boží slunce dívá.

A od těch hrobek, kde spí mrtvých řad,
až k fiálám, jež v kadidle se tratí,
chrám chvěje se a pěje touhou vzňat
a varhanami hřímá do závrati.

Čas uniká, a prostor zaniká,
a moje bytost bytostí tvou plna
jak hymna duchů roste veliká,
jak nebe hoří každá její vlna.

Mne není už, má duše zmizela
a nekonečnem letí k zemi zpátky,
by cizích světů vůní prochvělá
se snesla k prsům přírody, mé matky.

Však v těle tom, kde mřelo srdce mé,
teď tvoje bytost jásá vítězící,
jak myšlenky všech věků rosteme
výš vesmírem až světů ke hranici.

Vždy výš a výš, kde slunce hoří žár,
kam celý život posvátný a ryzí
se řítí nadšen, usmířen a stár
a v požáru těch věčných hranic mizí.

My zvítězili nad vším, co zde je,
co do propasti všednosti se kácí,
a naše bytost plna naděje
se očištěna k svému slunci vrací.

Tvou zářnou bytost cítím duší plát,
jak heros bájí vstříc té smrti zírám,
jdu z věčnosti zpět do věčnosti spat
a umírám a přece neumírám!

HUDBA.

Taj nevýslovný v hudbě dřímá
jak v hlubinách, kde vody leží,
mou celou duši vášní jímá,
již rozechvělý chápu stěží.

Pláč houslí chví se jak tvé tělo,
jak polibky tvé harfa stená,
má měkkou něhu toužné cello
jak dlaň tvá vůní prosycená.

Tón klavíru je divně ztmělý,
jak tvoje těžké vlasy zlaté,
je vlahý, táhlý, zvlněn celý,
jak zlíbán rtem mým tisíckráte.

Taj nevýslovný v hudbě dřímá,
je vášnivý a přec je ryzí,
cit našich srdcí obejímá
a v nekonečnu lásky mizí.

Bol Schumannův mě dráždí k pláči,
a nechci slyšet jeho lkání,
stesk Chopinův mi nepostačí,
a snivý Grieg mnou nehne ani.

Ni Saint-Saëns, kdy šílen stená,
ni Wagner, plný mythů síly —
chci slyšet hřímat Beethovena,
v němž bohové se obrodili.

Ať duší mojí velký hřímá,
jak bytost tvá ať vykoupí mě,
v svou nezměrnost ať světy jímá
a drtí mého žití břímě.

Pak budu velký, tebou velký,
tvé duše spasen symfonií,
té velkolepé trpitelky,
v níž pohanští dál bozi žijí.

Taj nevýslovný ať v ní dřímá
jak v hlubinách, kde vody leží,
mou celou duši vášní jímá,
již rozechvělý chápu stěží.

Taj nevýslovný Beethovena,
jenž vášnivý a přec je ryzí,
kde nekonečnost světů stená
a v nekonečnu lásky mizí.

VÁNOČNÍ SONET.

Ó aleluja, nebe otvírá se
a k zemi svítí něhou nejvyšší,
zpěv andělů zní do chorálů zase,
ó požehnaný, kdo jej uslyší!

V sníh kanou hvězdy, planou v jitřní kráse,
a hroby jihnou v stínu cypřiší,
ty přes ně kráčíš vítězný a v jase,
ó narozený z ženy Ježíši!

Čím dovede být lidským srdcím žena,
v tvém zrození svět chápe, Ježíši,
když pod tvou nohou v sněhu kvetou růže.

A v milující srdce přeblažená
jak balsám dýší vůní nejvyšší —
ó požehnaný, kdo ji cítit může!

MODLITBA JARNÍ.

Já, básník slunce, polibků a něhy,
již tuším jaro, dřív než zbudilo se,
a na stráních, kde lonské tají sněhy,
chci zříti květen ve vůni a rose.

Chci nad kolébkou toho jara státi
a za jitra i večer roztoužený
chci teplý oddech země poslouchati,
jež probouzí se s něhou krásné ženy.

Chci býti dobrý, nadšený v své touze,
chci obrodit se jako mladá vesna,
jež v modru nebe vidí hvězdy pouze
a se svých ňader trhá pouta těsná.

Jak ona k slunci, k polibkům a záři
chci probudit se ve svém vlastním nitru,
růst z potopy, jež v hlubinách se sváří,
a v dlouhých nocích modliti se k jitru.

Má milenko, má sestro, ženo moje,
ty, v které všechno, co jsem poznal, jásá,
jsi dcera jara, jež mi vráceno je,
jsi dcera divu, který slove krása.

My děti jara, děti matky krásy,
my smíme první v celém světě býti,
kdož vracejí se přes prostor a časy
v to velkolepé divů vlnobití.

V to mysterium všeho obrození,
v němž jenom jaro pukající v růže
sny naší lásky nikdy nepromění
a pochopit a zachránit nás může.

BŘEZEN.

Já věřím, jaro přijde zase,
snad zítra již, snad za chvíli,
a nad lukami v měkkém jase
ty šedé mlhy rozptýlí.

Jdu ulicemi, které vzplály,
jak políbil je slunce vděk,
a je mi, jakbych cítil z dáli
již dýchat vůní fialek.

Vzduch vlhký jest a prozářený,
jak záplava je zářivá,
a dýchá dechem mladé ženy,
jež panenstvím se zachvívá.

Co vášeň je, zem ještě nezná,
jí něha jen sní ve hrudi,
však zítra jistě slunce března
ji k první lásce probudí.

V noc svatební pak bude moci
se chvěti štěstím do rána,
až zazní zvony velkonoci
svým jásajícím hosana!

Ó slunce, přijď, má země čeká
a chlad jí duši pustoší,
přijď, aby mohla snivá, měkká
se zachvívati rozkoší!

Přijď, věčná lásko, ve tvém boji,
jímž obrozená mládne zem,
je vítězící mocí tvojí
i přemožený vítězem!

PIANISSIMO.

Svou nekonečně unavenou duši
ó nech mne vypit dlouhým políbením,
a než nás život k probuzení vzruší,
přej, na tvých rtech ať v duši tvou se změním!

Ať ve tvou bytost navrátím se zpátky,
až toto ticho zmizí v bouři tónů,
ať chvím se v snech tvých jako motiv sladký
či toužný hlahol svatvečerních zvonů.

Je plno hvězd, a lada jsou tak tichá,
noc bledá stojí země na zápraží,
má celá láska její něhou dýchá
a probudit se tebe neodváží.

Je plno slz v tvém zaníceném oku,
a naše vůle v tónech něhy mizí,
a něha ona touhy ve hluboku
je křišťálová, zářící a ryzí.

Než toto ticho zmizí v bouři tónů,
přej, chvíli ještě bych se k tobě shýbal,
a vzpomeň toužná na letní noc onu,
kdy poprvé jsem ústa tvoje líbal.

Nechť ve tvou bytost navrátím se zpátky
tvou nekonečně unavenou duší,
ať prozářím ji jako západ sladký,
než rhytmus bouře ze snění nás vzruší.

Je plno hvězd, a lada jsou tak tichá,
a naše vůle v tónech něhy mizí,
má celá láska onou něhou dýchá,
je křišťálová, zářící a ryzí.

Noc na zápraží toužné země stojí
a v tichá lada hledí s tajným chvěním —
ne duši jen, však celou bytost svoji
ó nech mne vypit dlouhým políbením!

ZÁZRAK.

Tvé srdce zvednu ve svých rukou spjatých,
až k obloze je zvednu, k slunci vzhůru,
kam nedolétne závist hněvem vzňatých,
kde s hvězdami se stopí do azuru.

Jen světlo bude zářit s oněch výší,
kde tvoje srdce do červánků vznítím,
svět vroucí tlukot jeho neuslyší,
neb svět je bídný, bídný vlastním žitím.

By nedoletěl jeho posměch k tobě,
v jas oslnivý tvoji bytost skryji,
v jas nesmrtelna, žijícího v mdlobě,
a tvoji duši změním do lilií.

My nekonečnem odejdeme sami
v hrob srdce tvého, v záři jeho rudou,
a celé věky svými modlitbami
jak po pohádkách po nás volat budou.

Když smutek prázdna nad světem se šeří,
náš žhavý duch se v slunci bohů topí,
že byli jsme, svět nikdy neuvěří,
že žili jsme, svět nikdy nepochopí.

A jenom krása, která bohyní je,
a z jejíž vůle srdcem tvým se stanu,
ta v zlaté hrobce mojí poesie
tvou svatou slávu najde pochovánu.

ZIMA.

Vánoční pohádka.

Ty bledé růže, rozvité jen zpola,
jsou plny snů a jarních nadějí,
je prosinec už, a křů houšť je holá —
ty růže zvadnout ani nechtějí.
Jsou plny vůně dojemné a vnadné,
jak dívčí duše planou nesmělá —
ó věř mi, dítě, růže neuvadne,
již bílá ruka tvoje držela.

A moje duše v dlani tvé se chvěje
jak zázračná a divná pohádka,
nechť život kolem víří bez naděje,
z ní jara vůně stoupá přesladká.

Nechť vichr sadem zvadlé listí točí
a ptačí písně v hnízdech udusí,
ó nech mne zírat do svých velkých očí,
já z jejich záře jaro vyčtu si!

Já nevím ani, jak ti děkovati,
že ještě žiji láskou nadšený,
že mojí duše smutné na souvrati
jsou bílé květy rosou zperleny.
Já procitl jsem při slavičím tluku
a v záři hvězdné, již mám tolik rád –
ó nech mne líbat svoji bílou ruku,
již cítím na svém žhavém čele hřát!

Ó duše moje, nádherná má písni,
víc ve svůj život nechci již si přát,
než v záři slok, jež duše moje vysní,
tě líbat, líbat, líbat tisíckrát!
A tisíckrát až zlíbám tvoje ústa
a opojím se vůní na tvých rtech,
já půjdu rád v ta lada světa pustá
a zvadnu rád, jak květ tvůj na oknech.

*

To pohádka je stará, stará, stará;
když venku mráz, a vichr burácí,
mně náhle v duši na perutích jara
se v trilcích svých a s vůní navrací.
Je krásná tak jak tvoje žluté růže
a kouzelná jak přelud daleký —
má milá, věř, kdo uvěřit jí může,
ten dítětem smí zůstat na věky.

A my ji žili, my ji mladí žili,
nám zaplanula touhou do žití,
my zachytili její paprsk bílý,
ač pohádkám už nechcem věřiti.
A studánky v ní čarodějné plály,
zpěv rusalek tam v jarních nocích zněl,
když bojem uštván, poraněn k nim z dáli
se smutný jinoch zemřít navracel.

To tvoje oči plály žitím z temna,
a se slokami svými toužnými
tam zněla píseň duše mojí jemná,
jak rusalka se chvěla nad nimi.
A já šel raněn, těžce raněn z boje,
mé srdce mrtvo, duch můj uštván byl,
však když jsem uzřel zářné oči tvoje,
to zázrakem snad jsem se uzdravil.

Ó kdyby zřela's, jak má duše strádá,
když z večera se domů vracím sám,
ty měla bys mě jistě tolik ráda,
jak tebe, duše, šíleně rád mám.
Ty kdyby znala's marné moje žití,
mé smutné sny a ilusí mých lež,
mne musilo by tobě líto býti,
a se mnou, drahá, plakala bys též.

Ó nech svou ruku v znavené mé dlani,
ať v zimu se z ní jaro navrátí,
svět k smrti snad mne ještě neporaní,
ó nech mne ruku svoji líbati!
A zvedni oči, plné kouzlem jara,
snad jimi v zimě jaro spatříme,

ta pohádka je stará, stará —
a přec v ní zpívá celé mládí mé!

*

Dnes byl jsem u vás. První sníh dnes napad',
mráz v okna dýchal svoje okrasy;
kdo může kouzlo tvého zjevu chápat,
když v kožíšku svém domů přišla jsi?
Tvář tvoje byla mrazem zulíbána,
jak veběhla jsi v přítmí pokoje
a zajásala spěchem udýchána:
»Ó zde je krásně, jak tu teplo je!«

V té zimě plálo jaro na tvém líčku,
má pohádka ti v oku jásala,
když spěšně stáhla's tmavou rukavičku
a bílou ruku svou mi podala.
V tvém hlase zněly trilky našich lesů,
když ptala jsi se, jsem-li ještě živ,
co nového ti, zábavného nesu,
a zda jsem vesel — jaký prý to div!

»Už je tu zima, jak se těším na ni!«
pak hovořila's, duše rozmilá,
»ó já se letos dám zas do klouzání,
už na ledě jsem pět let nebyla!«
Já chtěl se tázat, smím-li přijít taky,
leč nepohnul jsem rtem svým nesmělým —
ty zvedla's náhle zázračné své zraky,
a já to věděl, že též přijít smím.

Sníh setřásla's, jenž zůstal na kožíšku,
a ptala se, zda mám též zimu rád,

a začala jsi mluvit o Ježíšku —
ó dětství své jsem v duši cítil hřát!
V tom teple tálo moje žití zpráhlé,
a dětmi jsme zas byli na chvíli,
když začli jsme si povídati náhle,
kdy naposled jsme stromek strojili.

A potom ticho... Oheň v kamnech praská,
jak u nás doma za večerních chvil,
mou celou duší zpívá snivá láska,
a já se náhle v touze zamyslil.
Ó nediv se mi, já si vzpomněl na to,
co do věčnosti nesmí stát se snad,
čím srdce moje zůstalo by svato,
a v šedinách čím moh' bych býti mlád!

Tak s tebou v zimách, v útrapách a bolu
snít život svůj a cítit, duše má,
že smíme žít a smíme zemřít spolu,
že jeden hrob nám dají oběma.
Že u krbu, kam přived' bych tě jednou,
smíš geniem se státi písni mé,
jas jarních niv i věčnou zimu lednou
že do skonání spolu prosníme...

Spi, duše moje! Pozdní noc je zimní,
a hvězdy září bledou oblohou —
ó moje srdce, zdřimni, zdřimni, zdřimni,
ty sny se nikdy splnit nemohou!
A procitneš-li probuzeno v krátku,
buď aspoň šťastno minulým tím snem
a vzpomeň na něj jako na pohádku,
již od své báby v dětství slýchal jsem.

*

Ó moje bába! Účes staromodní
a zvadlé ruce, vpadlé oči má,
den ve vzpomínkách ubíhá jí po dni —
ta její touha vždy mě dojímá!
Stesk bez útěchy pláče v jejím snění,
když svoje oči zvedne zkalené
a ve smutku, jemuž konce není,
si na mrtvého děda vzpomene.

Ó kterak smutně moje bába žije!
Jas přítomnosti pro ni nezáří,
je to jak stará, snivá melodie
a jako květy zvadlé v herbáři.
A byla mladá, spanilá prý byla,
k ní všichni muži láskou šílili,
když na plese se prvně objevila
a tančívala první quadrilly.

Mně náhle je, že stojím v parku starém,
tam zpívá fontán toužně v noci žal,
kde jednou děd můj zpitý lásky jarem
v líc zardělou mou bábu zulíbal.
A myslím dál: kde před dávnými časy
můj galantní děd líbal její ret,
už nelká fontán, park ten zpustnul asi,
a v troskách leží šerý gloriet.

Ó bože, zima! Čím je zima dlouhá,
když přece mládí plá nám na líci,
v jas jarních snů nás nese naše touha,
kde kvete bez, a pějí slavíci?
A moje bába také mlada byla...
Já nechci náhle myslit ani dál,

že všecko, co my, také ona snila,
děd dokonce že možná verše psal.

Kde je to všechno? Staré melodie
a bílé květy, zvadlé v herbáři...
Můj děd už mrtev na hřbitově hnije,
má bába jenom pláče ve stáří.
Ó dej mi ruku, vlož ji na mé čelo,
ať na svou bábu nemyslím již dál,
to srdce mé se náhle rozechvělo,
že pro sny naše bych teď zaplakal!

Sníh padá venku, časem vichr zalká,
tma večera zří v přítmí pokoje,
v plášť zimy mizí okolí i dálka —
jak u vás krásně a jak teplo je!
Ó bože, zemřít? Jak teď toužím žíti,
nic nezřít víc, než zrak tvůj spanilý...
Jak musila má bába krásna býti,
když tančívala první quadrilly!

*

Je venku noc, jak přelud městem kráčí,
střech labyrint plá v matném obryse —
ó já to tuším, na svém loži v pláči
že moje bába ještě modlí se.
Pak usne chvíli, spjavši ruce zvadlé,
a usínajíc pozdě dobře ví,
že její duši matném ve zrcadle
se mrtvý děd můj zase objeví.

A jistě s pláčem vstane bába naše:
sen krásný tak a tolik smutný byl,

neb jako kdysi na štědrý den plaše
děd mlád se dnes a vesel objevil.
(Jak ženicha prý tenkráte jej zřela,
když budoucnost ji hádat napadlo,
v svůj tmavý pokoj vešla osamělá
a myslíc na něj hlédla v zrcadlo.)

Hleď, duše má, já závidím mu vskutku,
ač mrtev jest a nezná lásky tíž —
jak šťastna je má bába ve svém smutku,
jak šťasten děd můj, dávno mrtvý již!
Tak přes propasti let a bouři žití,
jež nad tou šedou hlavou burácí,
smí aspoň ve snech svoje mládí zříti
a svými sny se v mládí navrací.

Je štědrý večer... Pohleď v duši moji,
jež čista jest jak vzácné zrcadlo —
ó viz, má drahá, světel ve příboji
co krásy tam s tvé tváře napadlo!
Věř, otevřít se bojím svoje zraky
a ve tvou duši hlédnout okem tvým,
jak v zrcadle zda na dně jejím taky
svůj obraz pláti tiše neuzřím.

Ne, neprobuď mne — nech mě věřit pouze,
že všechno lež, a jen to pravda je,
co čtu z tvých očí v nadšení a touze,
čím žiji dál v své štěstí doufaje.
Je svatá noc, a nad jeslemi boha
se v modlitbách jak děti sejdeme,
můj duch jest uštván, znavena má noha —
ó modleme se vroucně, dítě mé!

*

Ó modleme se všemi vzpomínkami,
bůh se svých jeslí žehná spící zem,
sbor andělů dnes jásá nad hvězdami,
a bílé růže kvetou pod sněhem.
Tu nejkrásnější cítím v ňadrech kvésti
a Kristu v jeslích zbožně nesu ji:
to modlívám se denně za tvé štěstí
a v modlitbách svých tobě děkuji.

Mě podlomily mladých bouří boje,
a černý hrob již zíval pode mnou,
když náhle zhlédl' jsem bledé líce tvoje
a ve tvém zraku záři tajemnou.
Mně řekl život: »Jsem jen hřích a bída,
hrob pode mnou tě klidu naučí,
smrt veliká v něm tupé sny své hlídá...«
A já již padal v jeho náručí.

Byl pozdní večer, v ulicích to tálo,
chlad února mi padal do žití,
mé celé nitro ten jed smrti ssálo,
já nechtěl nic, než tupě zemříti.
Já přivřel oči... V tom však záře hvězdná
se náhle snesla moje na řasy,
a když jsem procit' z únavy a z bezdna,
jak nádherná má hvězda vzešla jsi.

Ó dlouhé noci, v nichž jsem potom plakal,
ó večery, v nichž hledal jsem tě sám —
strach šílený mě od tebe v dál lákal,
já bál se říci, kterak rád tě mám.
Mé mládí bylo v bouřích promarněno,
mé plány mrtvy, zmrhán byl můj cit —

v ty ztichlé bouře zaznělo tvé jméno,
a cítil jsem, že znova musím žít.

I v přírodě to náhle jihlo divem,
květ sasanek vzplál v hájích nesmělý,
svit slunce zpíval, v jasu dubna snivém
se první ptáci z jihu vraceli.
A v duši mé to jásalo a hřmělo
jak bolest, ples, jak nadšení i žal,
když u nás v lesích tisk' jsem v dlaně čelo
a po dlouhé zas době verše psal.

Mně bylo tehdy, když jsem v sladké tísni
své první psaní psal ti nesmělé,
jak po letech bych při nábožné písni
a v hymně varhan klečel v kostele.
Mně velkým chrámem celá země byla,
a jara návrat snů mých zrcadlem,
jak anemony moje duše snila
kdes nad vodami v listí uvadlém.

Tvůj první list! To v nadšení a květech
já celou zemi viděl blaženu —
ó věčný bože, po tisíci letech
já na tu chvíli v hrobě vzpomenu!
V mé štěstí zněly zvony velkonoční,
v jich jásotu se ples mé duše kryl:
»Ó zvedni oči, nový život počni,
neb velkou láskou jsi se obrodil!«

A když jsem zpátky do města se vrátil,
tam na střechách už netál šedý sníh,
nach západu tu staré věže zlatil,
a slunce spalo v živých ulicích.

Ó život, život! V nadšení a práci
mi hřímal duší za večerních chvil:
»Ó zvedni oči, mládí tvé se vrací,
neb velkou láskou jsi se obrodil!«

*

To bylo jaro...? Znáš ty sloky vroucí,
ty všechny písně a ty zlaté sny,
v nichž počalo zas moje srdce tlouci,
a já se vracel zpátky do vesny?
Jak v staré váse zřel bych růže plané,
hrst chrysantémů rosou zperlenu,
když upomínka do duše mé skane,
a na to jaro když si vzpomenu.

Ó drahá duše moje, vzpomínáš-li
si na ten starý park a zetmělý,
kde náhodou jsme kolikrát se našli
a čtyřlístek pak najít hleděli?
My klečeli jak děti v husté trávě,
nám plála líce, němý byl náš ret,
až do smíchu ty dala jsi se hravě,
když čtyřlístek jsem najít nedoveď.

Já býval šťasten v každé chvilce malé,
když u tebe jsem, moje drahá, byl,
my chystali se na výlety stále,
z nichž ovšem každý se nám pokazil.
Až přece jednou! Víš, jak tehdy spolu
— byl letní večer, ptáci zpívali —
jsme po stráních šli kolem dvorců dolů
a plané růže se křů trhali?

Já pampelišky chmýří v stráni našel,
jak o své štěstí jsem se o ně bál —
ó kterak jsem je opatrně snášel,
by vítr mi ho z ruky neodvál!
»Hle, mužská věrnost,« tys mi řekla v smíchu,
»ta rozletí se prvním záchvěvem!«
A já je nesl v obavě a tichu,
bys uvěřila, jak já věrný jsem.

My oba jsme se domů vzít je báli,
neb chvělo se jak koule sněhová,
a ještě v městě jsme se pohádali,
kdo symbol onen déle uchová.
Pak zbylo tobě! Brzy psala's ale,
že opadalo, ač ho chránila's,
ta věrnost má že stálosti je malé...
To bylo jaro! Zda se vrátí zas?

*

Tak všechno zvadlo! V parku akácie
jsou obaleny sněhu krystaly,
ó čtyřlístek, v němž symbol štěstí žije,
teď bychom v trávě marně hledali!
A přece denně vzpomínám si s touhou,
čím ono jaro bylo duši mé,
a chvím se strachem, zda tu zimu dlouhou
jak svoje mládí šťastni prosníme.

Ó krásné jaro, zpívali v něm ptáci,
a bylo plno jasmínu a hvězd —
teď skutečnost se k mému krbu vrací
a pochyby, zda bolest možno snést.
V tom jaře k štěstí stačilo tak málo.
květ ze tvé ruky, píseň skřivanů,

a v horoucích snech stále se mi zdálo,
že věčně, věčně mladým zůstanu.

A já byl snílek! Ó zda věřila's to
— ne, nesměj se, to sen byl nevinný! —
že pod tvým oknem v noci stál jsem často
a hleděl vzhůru celé hodiny?
A slavíci tam pěli na balkonech,
a hvězdným jasem plála bezdná výš,
já myslil při těch jásajících tónech,
že o mně v spánku aspoň chvíli sníš!

A z oněch dob mně všechno to je milým,
co na mrtvé mě jaro vzpomene,
co v dlouhých nocích, v pochybách kdy šílím,
jas upomínek duší rozklene.
Ta barkarola, již jsi kdysi pěla,
ty všechny cesty, kde jsme chodili,
ty zvadlé růže, jež jsi v ruce měla,
a nejvíce tvůj portrét spanilý.

Tvůj krásný portrét! Hledí s mého stolu
v mé toužné verše i v ten zvadlý květ
a je mým písním, je mým snům i bolu
jak posvátný a vzácný amulet.
Ó nediv se těm touhám samotáře,
když pozdě v noci po práci jdu spat,
že na portrétu krásné tvoje tváře
svou láskou šťasten zlíbám nastokrát.

A viď, mé dítě, čím je celá zima
v své samotě a denním zápase,
když věčné jaro v duši mojí dřímá,
a oko tvé v to kouzlo dívá se?

Chlad nebolí mne, jejž jsem dlouho snášel,
neb v duši mojí divem roztál sníh —
svou nejkrásnější báseň přec jsem našel,
ó duše drahá, v zářných očích tvých!

*

Vždyť zima letos plnička je kouzla
a zlaté sny mi v duši přináší,
ba i ta slza, jež mi s oka sklouzla,
plá zázrakem jak démant nejdražší.
Mé žhavé srdce zdá se halit úže
jen v poupata a jarní květiny,
cos dýše temnem jako čerstvé růže,
jak letních nocí oddech jediný.

Mně připadá, že mám ti »sestro« říci,
neb ty jsi pravá, dobrá sestra má,
jež dovede mé bludné kroky stříci
a vést je v lada krásy neznámá.
A přec jsi víc — jsi zázračnou tou ženou,
jíž vznešenější nezná širá zem,
jež velkou láskou, věčnou, bezejmennou,
mou celou duši plní zázrakem.

A přece nikdy, nikdy nestačí to —
stesk podivný mi slzu vynutí,
mé chudé písně je mi věčně líto,
když »milenko« i »sestro« řeknu ti.
Neb ty jsi dobrá, posvátná a snivá
jak světice ty boží na nebi,
má duše jako madonnu tě vzývá
a žehnajíc ti tebe velebí.

Tvá celá bytost jásá do souzvuku,
ty neznáš to, co vášeň jest a lež,
já chvěji se, když podáš mi svou ruku,
a skláním zrak, když oči pozvedneš.
Že živa jsi, to na světě je krása,
a spolu s tebou bude zmírati —
v mé duši láska básníkova jásá
a s láskou muže k nohám padá ti.

Ó jak jsem šťasten, matka poesie
že v čelo mi svou krásu vlíbala,
že její zázrak životem mým žije,
že nízká vášeň v sny mé nesálá!
Svůj celý život v nadšení smím prožit,
dech růží dýchat, slyšet slavíky,
a ve tvou slávu svoji píseň vložit
jak do vavřínů démant veliký.

Byť v žilách lidstva nadšení krev stydla,
my zůstaneme dobří, duše má,
jak ranní zoře rostou naše křídla,
jas umění nám září oběma.
Hle, bílý anděl v požár slunce letí,
a za ním orlem spějí písně mé
výš, věčně výš, kde sobě do objetí
jak očištěné duše padneme.

Svět pod námi, co všední jeho bída?
Mráz v okna dýše svoje okrasy —
v mou žhavou duši, kterou krása hlídá,
jak genius ty její přišla jsi.
Jak genius a jako anděl boží,
jejž prorokové v snech svých viděli —

nás jedním jménem v srdce svět si vloží,
i když nás život navždy rozdělí!

Ó věčně žije s poesií krása —
»Má milenko!« dí člověk v srdci mém,
však »Sestro moje!« básník vstříc ti jásá,
a slovem tím my svoji zůstanem!
Já vím, svět klame, v krbu mém již hasne,
jsou ilusemi sny mé dětinné —
však nikdy, nikdy tajemství to krásné
nám ze srdcí a z duší nemine!

Spi, duše moje! Pozdní noc je zimní,
a hvězdy září bledou oblohou —
ó moje srdce, zdřimni, zdřimni, zdřimni,
sny krásnějšími býti nemohou!
V sníh širých plání žhavé růže kanou,
a jitřní slunce vstává pod mrakem —
to snivý Ježíš zemí zadumanou
se v čistá srdce vrací zázrakem.

EKLOGA.

V dnech jara horoucích, kdy země něhou zmírá,
tys byla paprskem, jenž probudil mě ze sna,
já náhle pocítil, zem daleká a širá
že smí být matkou mou, a sestrou mojí vesna.
Já nikdy nevěřil, že mohlo by to býti,
bych slovo »miluji« řek' tobě na kolenou,
tys byla sluncem jen, jež z věčné dálky svítí,
než pravdou, bájí spíš, spíš přeludem než ženou.

— Já tolik rudých květů viděla
plát za jara i vadnout únavou,
čím mohla být tvá píseň nesmělá,
než ozvěnou jar mrtvých mlhavou?
Čím mohl býti tvého srdce div
v těch změnách nálad divokých a stálých.
než květinou, jež touhou zvadne dřív,
než paprsk slunce padne v její kalich?

Já dobře pochopil, že nejsem víc než jiní,
svou pýchu ztrácel jsem i vášeň duše svojí,
já cítil, minulost že z marnosti mě viní,
jíž země zavrhla, a nebe neznalo jí.
Však v nocích probděných, květ vzpomínek kdy voní,
a v modrém kalichu mu slzy touhy tonou,
já řekl stokráte: »Přec chvíli snil jsem o ní,
a třeba zmíraje, byl čist jsem láskou onou!«

— V těch dobách »bratře« chtěla jsem ti říc',
když slovo »sestro« vázlo na tvých rtech,
cos jako něha plálo tobě vstříc
a chvělo se, že zhyne po letech.
Však věděla jsem, svět mi všechno vzal,
a co svět vzal, už nikdy nenavrátí...
Já mlčela, a ty jsi toužil dál,
jak opuštěné květy na souvrati.

Jak náhle stalo se, že byli jsme si blíže
a právě v chvíli té, kdy svět stál mezi námi,
a kdy jsme cítili, že slunce klesá níže,
a večer mlčící že chví se nad horami?
Ó jistě v chvíli té, kdy řekla jsi mi »ano«,
my oba viděli, že nebe k nám se sklání,

a bůh že praví nám: »Buď žití vaše stkáno,
že svět vás opouští, vy buďte požehnáni!«

— V té jedné chvíli jako boží div,
jak luna nocí zaplál měkký cit,
a tvou jsem byla dávno, dávno dřív,
než mohla jsem to sama pochopit.
Co stane se, zná bůh jen v oblacích,
a já se neptám, co nám osud chystá,
já jenom vím: jsem štěstím písní tvých,
a naše láska andělsky je čista!

KDE JE NAŠE ŠTĚSTÍ?

Kde je naše štěstí? Měkkou, světlou zoří,
kterou snivé jaro modré stráně krášlí,
v našich duších hřeje, v našich srdcích hoří,
ve své tiché lásce jsme to štěstí našli.

Ty jsi tolik dobrá, ty jsi tolik snivá,
a já ve své duši tvoji bytost cítím,
celé boží nebe z očí tvých se dívá,
celé boží nebe září nad mým žitím.

Blíž a blíž se denně hlava k hlavě sklání,
jak tu spolu čteme báseň svého mládí,
jak ti dnové letí, necítíme ani,
každým příštím jitrem víc se máme rádi.

Ať ti dnové letí, my se nezklameme,
ať ta bouře táhne, nás krb teplý čeká,
dál tu krásnou báseň svého mládí čteme,
přes hroby my zříme k slunci do daleka.

Do daleka kamsi, svět kde neuslyší,
jak nám srdce bijí nadšením a plesem,
do hloubky svých duší, v ducha svého výši
svoje mladé štěstí ve svých srdcích nesem.

A byť ono štěstí prchlo nenadále
jako vonná myrha z vásy srdcí rudé,
do věčnosti dále, do věčnosti stále
plno tiché vůně v oné váse zbude.

EKLOGA JARNÍHO JITRA.

Ó co je ve vzduchu vůně,
ó jak oblaka svítí,
kdes v dáli píseň pastevcova stůně,
kdes v dáli vody v hlubiny se řítí!

Chtěl bych hladit tvoje vlasy zlaté,
chtěl bych líbat tvoje ústa nyní,
tvoje ruce zlíbat tisíckráte,
dlaň tvou cítit na svém čele hřát!

Ó co je v dlaních tvých vůně,
ó jak tvé pohledy svítí,
má celá duše láskou k tobě stůně,
v jas tvého srdce vznícena se řítí!

Chtěl bych aspoň jednou tobě říci,
jak jsem šťasten, jak jsem nadšen nyní,
co je jasu ve tvé zřítelnici,
jak tě mám, ty vesno moje, rád!

Ó co je v žití mém vůně,
ó co je v lásce tvé štěstí,
jak září oblaků nádhera!
Pojď v jitro žití, které touhou stůně,
pojď, nechci nic, než líbat, v písních kvésti
a nedočkat se večera!

KVĚT JASMÍNU.

Květ jasmínu z tvé bílé ruky
plá na mém stole, voní tiše,
v mou věčnou touhu, v nesouzvuky
jak balsám dýše, měkce dýše.

Když usínal jsem, bouře byla
a táhla jezer nad zrcadly,
v mé duši touha smutně snila,
v mém srdci květy touhou vadly.

Však v noci přišla luna cudná,
tak panenská jak tvoje žití,
ta zřela perly jezer u dna,
ta zřela rosu v srdcích kvítí.

A na jasmínu tiše tála,
jak stříbro plála v jeho kalich
a tála, plála, v okně stála
a zhasínala v květech malých.

Tvá zbožná duše rozechvělá
v té záři květů zrodila se
a prosta těla touhou mřela
a modlila se v onom jase.

ROMANCE.

Květ řek' mi ráno na lukách:
»Ó netrhej mne, mladý květ,
teď voním v snách, plám jeden nach,
a ve dlani ti zvadnu hned!«

A já přec utrh' onen květ
v snech svojí lásky záhadné,
ač věděl jsem, že touhou hned
v tvých zlatých vlasech uvadne.

Ó květem tím je srdce mé,
a srdce mé je nad ten květ —
když svoje jitro žijeme,
ó nech je pět, vždyť zvadne hned!

V tvé zlaté vlasy jak ten květ
svou divnou vůni vdýchá ti
a vydýchá a zvadne hned
jak vonný květ v té souvrati.

A bude šťastno umírat
a bude šťastno jak ten květ,
jenž pro tebe tu rozkvet' rád,
jenž pro tebe tu zvadne hned.

ČÍM BYLA JSI MI...

Čím byla jsi mi, svět by nepochopil,
a proto světu zatajím to rád,
jen když tvůj pohled v oko mé se ztopil,
když na čele jsem dlaň tvou cítil hřát.

Svět možná řekne, že je toho málo,
a neuvěří mému nadšení,
však nám se přece o nebi jen zdálo,
a láskou svou jsme byli blaženi.

Nač zpívat světu, když se večer ztmívá,
a slunce lásky když v něm zhasíná?
V mém srdci dále toužná sloka zpívá
a na tebe si, duše, vzpomíná.
Tu vyzpívám jen tobě, tobě, tobě
a před světem pak zmlknu navždy rád —
nám přece jednou ve společném hrobě
se o té kráse jistě bude zdát.

Svět možná řekne, že je toho málo,
a zapomene na nás za chvíli,
však nám i v žití o nebi se zdálo,
a my své lásce tolik věřili!
A pohled tvůj se v oko moje ztopil,
a v naše duše ryzí souzvuk paď —
čím byla jsi mi, svět by nepochopil,
a proto světu zatajím to rád!

POLIBKY.

Ó nechvěj se, nechvěj se, ta chvíle je tak snivá
a v žití chvíle nejsladší,
bůh stanul ve svých tvůrčích snech a dolů k nám se dívá,
zří, k zázraku co postačí.

A letním tím večerem co táhne toužné vůně,
jak zvoní zdroje ve trávě!
Však vůní přece nejsladší dech polibků tvých stůně
a pláče, vzlyká jásavě.

Je čista ta láska má, a v duši své jí chráním
svým nadšením a žitím svým —
ó anděle ty zázračný, já chvěl se vzpomínáním,
zda tebe někdy políbím!

Ó líbej mě, líbej mě tak dlouho, dlouho, dlouho,
až tvoje rty mě vyléčí,
můj cherube, ó lásko má, má vesno, něho, touho,
ty písni moje největší!

Ó hluboko, hluboko jsou perly pod vodami
a přec v tvých slzách zaplály,
ó vysoko, ó vysoko je nebe nad hvězdami,
a my je přece poznali!

DUBEN.

Ó viď, kdes v dáli čeká ta snivá pohádka,
je jako jitro měkká, jak láska přesladká,
a písní zdrojů zpívá, je toužebná a snivá
a záhadou tvých očí se v mladou zemi dívá.

Tvá sestra, snivá vesna, již kráčí z daleka,
a matce zemi těsna jsou pouta odvěká,
však tebou navrátí se jí nadšení a něha,
a píseň vichrů ztichne, jež v boky ji teď šlehá.

Ó proč tak roztoužena ty hledíš do dálky?
V tvé dlani štěstí stená, a voní fialky,
dřív ve tvé dlani voní a dýší požehnání,
než mohly rozkvést v hájích a v zlaté sluncem stráni.

Dřív přišla vesna ke mně, než v nivy vychladlé,
a zpívá snivá jemně v tvých očí zrcadle

a v bytosti tvé zpívá, je toužebná a snivá,
a záhadou tvých očí se do mé duše dívá.

Kdes v dáli na mě čeká tvé lásky pohádka,
je jako jitro měkká, jak jaro přesladká,
je zlatou rosou vzňata jak fialek zrak v stráni,
a ve tvé dlani voní a dýše požehnání.

ŠŤASTNÉ SLOKY.

Ó bože, bože, co je v světě štěstí,
jak zapomenout na to mládí jednou,
jak nevzpomenout na ně bez bolestí,
až zimou lednou všechny květy zblednou?

Jak nevzpomenout, že's mě ráda měla,
jak nezaplakat pro zvadlý květ v dlani,
jak nezatoužit v kouzla nocí ztmělá,
jak nežehnat ti ještě v umírání?

Ó neptej se mne, co nám osud chystá,
když úsměv slunce ve tvých vlasech hrá si,
ta naše radost byla božsky čista,
a naše jaro bylo plno krásy!

Hleď v širé lány, kde ty klasy zrají —
ty zrají k plodům nad zoranou hrudou,
hleď na květiny, které umírají —
i po smrti ty dále vonět budou.

A ruku svoji na srdce vlož moje,
slyš jeho tlukot blažený a vroucí,
v něm tolik písní pro tě ukryto je —
to pro tebe i v smrti bude tlouci!

V POZDNÍM LÉTĚ.

Víš, z jara kvetly fialky, ó zda si vzpomeneš,
jak bylo krásné jaro to a v touze nesmělé,
a bylo plno sladkých snů a bylo teplé též,
já bál se tobě vylíbat sny s čela úběle.

Pak růže kvetly ohnivé, ó zda si vzpomínáš,
že směl jsem v letních nocích těch tě žhavě líbati,
že dosud jako letní noc v mém srdci žhavá pláš
a zdáš se růsti v nezměrno a mizet v závrati?

Viď, v podzim astry kvetou jen, ó zda si vzpomeneš,
že viděli jsme rakev kdys jich květy posetou —
ó nech ten lidský osud zrát, my byli mladí též,
a nad hrobem snad společným nám někdy vykvetou!

TOLIK ŠŤASTEN!

Ta léta letí jako mraků stíny,
jež táhnou snivé chrámů nad velebou,
z tmy zvedla se a zapadla v svět jiný,
a já jsem tolik, tolik šťasten s tebou!

Slz plno bylo v oněch mracích ráno,
a tolik záře nyní jásá na nich...
Ó zda ti věřím? Chci ti říci: »Ano!«,
a zmlkám náhle polibkem v tvých skráních.

Já chtěl bych tobě v životě tvém snivém
svět celý změnit růží na záplavu,
hvězd plno vetkat ve tvé dumy divem
a v náručí svém ukrýti tvou hlavu.

Mé království však z toho světa není,
a já jsem žebrák, jenž si cestou zpívá,
jenž nemá nic, než srdce svého chvění,
a v oblaka se roztouženě dívá.

Jak děkovat ti, písní nebo činem,
v stech polibků či svými modlitbami?
Jak světlá záře kráčíš světa stínem,
k tvým nohám květy prší kaskádami.

A povznesena nad všednost a hloží
ideš životem, svit se tvých skrání splývá,
jak bohyně či jako anděl boží
ideš v srdce mé, jež potichu dál zpívá.

Ó království mé z toho světa není,
jen květů pár mám, slzy září na nich...
Ó zda ti věřím? Chci to říci v chvění
a zmlkám náhle polibkem v tvých skráních.

Přej, abych zpíval v zázraku tvých zraků
jak v modlitebnách, chrámů před velebou —
ta léta letí jako stíny mraků,
a já jsem tolik, tolik šťasten s tebou!

ŠTĚSTÍ.

Než svět nás pochopí, my mrtvi budem snad
a budem šťastni spát v tom hrobě bez ozdob,
z nás každý, třeba mlád, v ten hrob si lehne rád,
a nápis společný nám dají na ten hrob.

A v ruce sepjaté nám dají bílý květ,
jenž kvetl na lukách, když míval jsem tě rád,
a květ, ten bílý květ, on zvadne touhou hned
a v hrobě společném on s námi bude spát.

A celý širý svět jak v naší rakvi květ
pak bude prosycen snů našich balsámem,
a celý širý svět nám bude závidět,
vždyť ani v hrobě tom my sebe nezklamem!

PÍSEŇ.

Ó nech své bílé ruce sepjaty,
ten svět je bídný a podlý,
ať drahá bytost tvá rtů poupaty
se za mě potichu modlí!

Ó nech své smutné oči přivřeny,
ať do snů minulost plá ti,
tak aspoň pro můj život znavený
mne tiše neuzříš lkáti!

A líbej mě a nebuď srdce mé,
hleď, jaro na hrobech dýše —
tak aspoň v mládí rádi zemřeme
jak květy šťastně a tiše!

SLOKY V JESENI.

Vše zladěno je v barvy světlých strání,
a vlažné slunce tiše v dál se dívá,
zem umírá a cítí v umírání,
že byla dobrá, horoucí a snivá.

Teď v přírodě již nesouzvuku není,
když ztuchlých vůní ona víno loká,
cos dýše krajem jako odpuštění
a v naše duše padá do hluboka.

Jsem k smrti kliden, šťasten láskou tvojí,
a duši tvou jsem vlastní objal duší,
já dlouho dost jsem v těžkém zmíral boji,
a jeseň má mne nyní nerozruší.

Prost vášní všech a bouří svého mládí,
prost prokletí, jež rostlo do závrati,
teď cítím znaven, jak ta jeseň chladí,
a s dlaně tvé chci štěstí svoje bráti.

A klidně s tebou příští čekat časy
tam u krbu, jenž za zimy nás čeká,
rty tvoje líbat, hladit tvoje vlasy
a v příští jaro hledět do daleka.

OTÁZKA.

Akmé, léta pominou jak den dnešní,
sladká slova básníka ústa jiná
budou šeptat nehodná, a my zmlknem
ztraceni v sebe.

Co nás kdysi těšilo, svět nám urve
jak tu sloku básníka rozechvělou,
něhou našich vzpomínek duše cizí
hřáti se budou —

stačí ti to, Akmé má, za to všechno,
co nám život nenechal neúprosný,
když ti řekne Catullus líbaje tě:
»Miluji tebe!«?

EKLOGA V LISTOPADU.

Sníh bude padat, bílý sníh,
a nebe bude beze hvězd,
hvězd plno bude v očích tvých,
v tvých lících budou růže kvést.
Máš v zraku jaro záhadné,
a tvoje rty jsou planý mák,
když promluvíš, žár v zimu napadne —
ó proč jsi smutna tak?

Krb za zimy nás bude hřát,
a v okna květy vkouzlí mráz,
mráz v oknech zkvete do poupat,
ó duše má, proč zavzdychla's?
Máš plno tepla v dlaních svých,
a jarním sluncem plá tvůj zrak,
plá měkkou něhou nocí červnových —
ó proč jsi smutna tak?

Než krbu žár, než jara dech,
víc tepla máme v srdci svém,
v svém srdci lásku pláti nech,
a v zimách jaro naleznem.
Máš víc, než jaro může dát,
zář lásky máš v mé duše mrak,
mé duši jaro vrátíš tisíckrát —
ó proč jsi smutna tak?

SAMÉ KVĚTY!

Ne květin hrst, to květů tisíce
bych ve tvůj život andělský chtěl snésti,
by ve své kráse láskou vonice
ti dýchaly jen nadšení a štěstí.

Ó vzpomínáš si ještě, duše má,
že bylo jaro sluncem požehnané
a že nám do snů plálo oběma,
že s chrysantémy kvetly růže plané?

Hleď, zas je vesna, tiše, po špičkách
k nám přišla z dálky s písněmi a květem
a v naše líce kouzlí žhavý nach
jak nadšeným a horoucím svým dětem.

A v parcích kvete šeřík vonící,
jak tvoje ňadra dýše nocí dlouhou,
v sen jeho vůně pějí slavíci
a v jarních nocích šílí něžnou touhou.

A měkký jasmín, plný bílých hvězd,
již brzy zaplá v parku místa hustá,
a v aleji té budou lípy kvést,
kde poprvé jsem políbil tvá ústa.

Ó duše má, ne těchto květin jas,
jichž vůně zemře, jejichž krása zvadne
dřív nežli v kalich jejich sklonila's
své krásné oči vznícené a vnadné —

však jeden květ, jenž nikdy neuvaď
a v zimách žití zázrakem vždy ožil,
bych cestou světem tobě utrh' rád
a ve tvé dlaně hřejivé jej složil.

Květ velké lásky, věčné, zářící,
jež přečká jarní slavíky i růže
a v barev, vůní jásá tisíci,
jak jenom básník milovati může.

A celým žitím stlát jej k nohám tvým
i pod tvou hlavu, aby měkce spala,
a k vlasům tvým jej vplésti vonícím,
by jejich vůně do věčnosti plála,

a vznést tě výše z prostorů i dob,
až jednou spolu opustíme zemi,
své náručí ti změnit ve tvůj hrob
a hrob ten ještě vystlat květy těmi!

PŘÁNÍ.

Až kdysi zemru, pohřbete mě
kdes v hlubokém a smutném lese,
tam nedotknuta voní země
a v hlubinách se touhou třese.

Mé srdce v mukách jásající,
jež nesmrtelnou láskou plálo,
to spalte v popel na hranici,
by v úzké rakvi neztlívalo.

A se zemí, z níž rostou růže
a konvalinky, chrysantémy,
prach srdce mého slučte úže,
ať v nových jarech rozkvete mi.

Když vesna hrála, duše plály,
ty vonné květy ve svém mládí
jsme oba tolik milovali
a v květech těch se měli rádi.

Ať srdce mé tím květem bílým,
až ona přijde k mému rovu,
jí řekne, že i v hrobě šílím,
a ve dlani jí zvadne znovu!

MODLITBA.

Jak anděl obrovský jsi, poesie, stála,
své ruce spínajíc, kdys mojí nad kolébkou,
já tušil duši tvou, jež hvězdami se smála,
a ve svých kadeřích jsem cítil dlaň tvou hebkou.

V snech duše horoucích, když mřeme bez pomoci
a parnem života když na rozcestí hynem,
jdeš jako vidina, jež chví se letní nocí,
a ve stech výkřiků já musím za tvým kynem.

Vím, hrob jest úděl náš — ó nesmrtelná paní,
až přijde bílá smrt, jež život z žil nám střebe,
ó vezmi lidskou tvář, ať myslím v umírání,
že onu ženu zřím, v níž pochopil jsem tebe!

ODDANOST

1891—1895

ROZHOVOR.

Hleď, západ zhasíná, a cesta daleká!

— Kam spěcháš? Ke hrobu ... Ó postůj chvíli přece!

Noc bude hluboká, zda tebe neleká?

— Hleď, purpur oblohy jak roztál v modré řece!

Jsou kraje bez lidí, a vzdálen je náš cíl.

— Bůh v hmotu zakletý tu tiše mluví s námi.

Děs mrtvé samoty nás tady zachvátil.

— Ó ticho bez konce! Pojď, usnem pod hvězdami.

NÁVRAT.

V mou duši vešla hrdost moje
— tak dlouho jsme se neviděli! —
a její roucho strháno je,
a v jejím boku rány zely.

»Ó sestro moje,« láska děla,
a její ňadra zvlnil vzdech,
»jdeš unavena, zdrána celá,
tak navracíš se po letech?«

I zářná krása v mojí duši
hlas pozvedla, ta božská, sladká:
»Ó moje dcero, v světa hluši
chceš zhynout dřív, než tvoje matka?«

A práce, která se mnou bděla,
ta děla klidným hlasem svým:
»Dost pro tebe jsem vytrpěla,
já tebe, sestro, zachráním!«

JESEŇ.

Je starý, pustý zámek, kde slunce záplava
si v zamlžených oknech jak víno zahrává.

I veranda je pusta, kde plával slunce žár,
a v barokních tam vásách tlí listí mrtvých jar.

Pojď, po rozbitých schodech my sejdem k aleji,
tam rudnou smutné buky a toužně šumějí.

Ó jaká divná touha! Park zpustnul v neladu
a hýří v pozdní kráse a v barvách západu.

Hleď, divoké jen víno tu bují v puklých zdech...
Kdo naposled as tady květ utrh' v záhonech?

Kdo naposled as tady, když odkvet' všechen květ,
ven vyšel v pole z parku a nepřišel už zpět?

Však v lících amoretů zde starý úsměv zbyl,
a dnešní tichý západ jej znova pozlatil.

Zdi zámku, rudé kdysi, jsou smyty vichřicí,
a znova rudnou nyní v ten západ zářící.

Jde tudy divná touha, jde všecka nesmělá —
rci, co tu žilo kdysi, zda zniklo docela?

Vždyť smál se i ten satyr, plál slunce záplavou,
ač v náručí své tiskne už nymfu bezhlavou.

A v mřížoví vrat starých, jež zbyla rozbita,
a v sochách pod balkonem jsou hnízda ukryta.

Pták zas je najde z jara, až přijde z jižních cest,
až v zapadlém tom parku vše znova bude kvést.

Víš, kterak v zářném létě, když zbloudili jsme sem,
tu kvetly štíhlé malvy a plály úbělem?

A teď tu jeseň hýří, zda cítíš země dech,
jak tiše, tiše dřímá, jak usne v úsměvech?

Tak tiše snila tenkrát, tak usne za sto let,
až ve svém hrobě dávno už budem práchnivět.

PÍSEŇ.

My vyšli mládím opilí
— víš, duben byl a kvetly keře! —
a v slunci modří motýli
se chvěli jitra při nádheře.
Kam jejich modrý zázrak zapaď,
tam plálo nebe na chvíli,
my nemohli jsme ani chápat,
že zemrou, než se nachýlí
v hor věnec den ten spanilý.

Víš, červen byl, a růže kvetly,
a tvoje líce zářily,
a v slunci zářil vlas tvůj světlý,
v nějž paprsky se chytily.
My nemohli jsme ani chápat
— tak plálo nebe na chvíli! —
že letní slunce spěje v západ,
a v lesy až se nachýlí,
že zhyne den ten spanilý.

Hleď, javor rudne v stínu skal,
to bude říjen, moje ženo!
Jak modrým vínem v dál a v dál
je v přírodě vše opojeno.
A v modrých lesích rudne západ
a do modra se rozptýlí —
my nemůžeme ani chápat,
že zemřem, až se nachýlí
v noc neznámou den spanilý!

VEČERNÍ PÍSEŇ.

Když se večer sklání
nad rybníky, nad nivami,
slyš to tiché lkání
houštím, lesy, planinami!

Vstalo z vůně kraje,
z hustých korun starých stromů,
cesta vydechla je,
kudy brav šel z pastev domů.

Za sluncem se neslo,
za oblaky, jež se honí,
v nízké meze kleslo,
mateří kde douška voní.

Věř, to duše všeho
v ztlumená se dívá lada,
z ticha velikého
ztlumený ten nápěv skládá.

Touží po měsíci,
který vyjde v příští chvíli,
přes rybníky spící
paprsek svůj táhna bílý.

Slyš, ta hudba snivá
houštím, lesy, planinami!
Duše všeho splývá
s květinami, s tvorstvem, s námi.

Splyne se vším němě
korunami starých stromů —
pojď, tu duši země
neseme si v duších domů!

SLOKY.

Sytý, čistý jako víno, v rhytmus verše zakletý,
krásný obraz v duši mojí narodil se před lety.

Snad že tenkrát akát kvetl, vonný jak mé ženy vlas,
snad že jasmín na krk její stříbrné své hvězdy třás',

letní noc snad opojivá objímala bledou zem,
snad že tenkrát ústa moje zahořela polibkem —

nevím o tom okamžiku, ale jistě krásný byl,
že ten obraz v duši mojí zázrakem se narodil.

Po léta v mé duši žije, svítí všemi barvami,
kouzlo ryzí, vzácné básně do dna duše vrhá mi,

cítím velkou sílu její, tuším její linie,
jako píseň Mussetova zářící a svěží je,

vášeň hoří v slokách jejích, horoucností prohřatá,
vlní se a oddychuje jako prsů poupata,

světlo nálad rozechvělé zapadá v ní v náruč tmám —
ale stále verš jen jeden z celé básně v duši mám!

Po léta v mé duši žije, čist jak víno, mlád jak sen,
barevný a roztoužený, ale věčně nezrozen.

Verši, čím je krása tvoje, čím tvůj rhytmus, jas a cit,
čím tvá vůně, čím tvé tvary, když jich nelze vyslovit?

Necitelný, neúprosný v duši mojí dřímej dál,
bolestný jak muka matky, hrdý jako ideál,

kletbou buď mé tvůrčí síle, která stále klne ti,
myšlenku i formu volej stále v nové oběti,

ženu svou když v náruč tisknu, rozpaluj mě jejím rtem,
když mě nová touha zchvátí, směj se jejím úzkostem,

zotročuj mé dlouhé noci, plaš můj sen a rvi můj cit —
ale znikni, ztrať se navždy, kdybych tě chtěl vyslovit!

KDE JE NAŠE ŠTĚSTÍ?

Kde je naše štěstí? Bylo, jest a bude,
v žhavé touze plálo, v oddanosti dříme,
z každé snahy naší narodí se všude,
krví srdcí vlastních zas je vykoupíme.

Vesna obrodí se v milionech tvarů,
v milionech srdcí naše ideály,
v záští protivníka, v utrpení žáru,
v polibcích i z hrobů, jež jsme oplakali.

Vidíš hasnout slunce, moje drahá ženo?
Rci, zda navždy zhasne, dnes když vykrvácí?
Odvěkou svou silou bude vykoupeno...
Kde je naše štěstí? V lásce, v dobru, v práci.

EPITAF.

Tvůj bratr ztlel zde ve tmách mohyly,
mdlý poutníku, zde postůj na chvíli!

Prach jeho dál zas víří ve světle,
sní v kamenu, plá v růži rozkvetlé.

Viz modré nebe, poslyš lesů kvil,
v tu nezměrnost se zase navrátil.

A přece plač a k rovu skloň se níž —
on žije dál, však neví o tom již.

Plač, poutníku! I v růži rozvité
on žije dál a nezří krásy té!

JINÁ PÍSEŇ.

Ať pod mrakem či v záři hvězd,
ať za jara či v jeseň chudou,
květ bude přece dále kvést,
a květy stále vonět budou.

Ať v bolestech či šťasten snad,
ať vášeň jej či mdloba zchvátí,
přec bude člověk v světě rád
a smrti bude vzdorovati.

A kdybys jeden utrh' květ,
sto jiných bude kvésti zase,
a budou v slunce pohlížet
a voněti v své něžné kráse.

A my, byť vzdáni náhodě,
přec ve svém žití najdem chvíli,
kdy budem vděčni přírodě,
že jsme se vůbec narodili.

ROMANCE O MODRÉM KVĚTU.

Sníh lilií plál, růží nach,
zem nořila se do nebe,
a na lukách i v zahradách
vše kvetlo, plálo pro tebe.
A pro tebe ten širý svět
byl královstvím, jež nezná pout —
jen onen květ, ten modrý květ
jsi neměl utrhnout!

Ta duše květu průhledná,
již nahou chtěl jsi vidět kvést,
ti prchla v modro beze dna
a znikla v bílé záři hvězd.
V ráz tisíc duší za ní hned
a pro tebe tam chtělo plout —
jen onen květ, ten modrý květ
jsi neměl utrhnout!

Teď jedem krajem bez mezí,
a vstává noc, a vstává den,
tvůj krunýř, hrdý vítězi,
jak je tím květem ozdoben!
Když v jeho srdce vtiskneš ret,
noc ukryje se v mraků kout —
jen onen květ, ten modrý květ
jsi neměl utrhnout!

A jedem v písni šalmají,
a věnčený ti kyne cíl,
a krásné ženy jásají:
»Hle, miláček náš zvítězil!«
Jim hoří v srdcích vášní vznět,
bys jejich srdce spálil v troud —
jen onen květ, ten modrý květ
jsi neměl utrhnout!

Ó co se ctnosti rádo vzdá
a samo v náruč urve tě,
ó co se hrdých plánů zdá,
ó co je slávy na světě!
A pro tebe ten širý svět
byl královstvím, jež nezná pout —
jen onen květ, ten modrý květ
jsi neměl utrhnout!

ŽENA.

Víc nežli jindy cítím lásku tvoji,
když pomyslím, že žena trpí vždycky,
již tím, že s námi osudy své spojí
ať pro vzlety či život prosaický.

Když pro vzlety, to trpí nezkojena
tím věčným žárem naší duše vlastní,
když pro prosu, to trpí unavena,
ať zklamáni jsme nebo málem šťastni.

Vždy v slastech matky bolest pozná dříve
a pokoří se, muž kde stojí hrdý,
a ve své dlani hřející a tklivé
pak cítí náhle práce mozol tvrdý.

Mě bolí to, že čistou duši tvoji
jsem spálit musil vlastní duše žárem,
a za ten žár že v trpkém žití boji
má láska bude chudým jenom darem.

A přece v nocích, sám kdy bdím v svém loži,
zas k tobě volám: »Zůstaň provždy se mnou,
buď spíše žena nežli anděl boží
a ženskostí svou prozař noc mou temnou!«

Vše dal bych tobě, ale z duše mojí
ti zbude sotva trpký osud lidský —
a víc než jindy cítím lásku tvoji,
když pomyslím, že žena trpí vždycky!

VANITAS.

Já krásnou báseň kdysi čet',
já k smrti tehdy vzrušen byl —
   však po řadě let,
když znova jsem tu báseň čet',
já vzrušení to necítil.

V svůj herbář jsem kdys vložil květ,
jenž barvami se, vůní chvěl —
   a po řadě let
byl suchý to a zžloutlý květ,
já jeho krásy neviděl.

Já na prababu vzpomněl hned,
ta měla robu, padlý sníh —
   však po řadě let
ta roba z mody vyšla hned,
a dnes je k smíchu její střih.

A mojí duše divný vzlet,
jenž o věčnosti kdysi snil,
ó po řadě let
mě k vtipům dráždil onen vzlet —
a já se přece zasmušil.

A moda, báseň, vzlet i květ
v své divné kráse záhadné,
vše po řadě let
tu musí zžloutnout jak ten květ
a jak ta moda uvadne.

Jen to, co cítíš v duši tkvět,
ať práce to či lásky skvost,
to po řadě let
snad v jiných duších bude tkvět —
ó básníku, měj na tom dost!

ADVESPERASCIT.

Ó zůstaň se mnou, neb se připozdívá,
a po dnech touhy tolik se nám stýská,
čím v minulost se oko déle dívá,
tím víc nám bude souzená noc blízka.

Chci obrodit se v tobě jako vesna,
jež v zimách na rtech milujících zpívá,
chci v náručí tvém procitnouti ze sna —
ó zůstaň se mnou, neb se připozdívá!

Čím chtěl jsem být, čím nesměl jsem se státi,
tím ideálem duše požehnané,
ať aspoň tebou na svět se zas vrátí,
v tvé bytosti ať skutkem se mi stane.

Pak ať si v zimách sníh v mé vlasy sněží,
ať pot mé práce loká lačná bída —
tvá obět byla zázračná a svěží
a jako seraf hrobku snů mých hlídá.

Snad bylo hříchem mojí minulosti,
že větší byla touha má než síla,
a vášní zlomena že o věčnosti
přec rozjitřená moje duše snila.

Dnes ve tvou duši věčně mladou ztracen
rád zapomenu, co je v světě bolu,
vždyť život náš byl aspoň láskou zlacen —
ó dej mi ruku, půjdem dále spolu!

A přej mi jenom za tu lásku svoji,
jež změnila se ryzí do oběti,
by v zápasech a v únavách a v boji
mé dlaně mohly pro tě krváceti!

TROSKY CHRÁMU

1891—1904

TROSKY CHRÁMU.

V snech tvého mládí chrám tvůj k nebi vzrůstá
a fiálami dotýká se hvězd,
v jich věčné reje pilířů směs hustá
má nad banálnost klenbu smělou nést.

Však dávno zpěvná oněměla ústa,
kol jiný svět, a jiná doba jest,
dnes v zříceninách leží huť tvá pustá,
dnů všedních úpal žehne v prach tvých cest.

A v chudé trávě, jež kol vyklíčí,
se otlučení šklebí chrliči,
ač s vysoka se smáti chtěli světu.

Tvé modlitby a hymny intimní
se utopily v mlze podzimní —
má duše, prchni, k smrti smutno je tu!

ADAGIO.

Ó zda si vzpomenem v těch nocích příští zimy,
že bylo jaro též, kdy konvalinky kvetly,
že spolu byli jsme v něm dětmi blouznivými
a zřeli sebe jen a oblohy jas světlý?

Ó zda si vzpomenem, až bude jaro zase,
že dole pod zemí tlí plno mrtvých stínů,
kde není nadšení ni květů v jarní kráse,
kde budu hynout též a nikdy nedohynu?

A v krásném jaře tom že měli jsme se rádi,
že stokrát v přísahách jsme vzpláli láskou svojí
a že jsme věřili v své teplé, zlaté mládí
a v život budoucí, jenž na věky nás pojí?

My oba chtěli jsme svět u svých nohou zříti
a být přec žebráky a žíti nepoznáni,
my chtěli štěstím svým svou lásku vykoupiti
a bolest obětí pak neucítit ani.

My oba do duší jsme jaro chtěli schovat,
by věčně hřálo nás a plálo temnem zimy,
svým srdcím chtěli jsme své štěstí obětovat
a nést je pláněmi jen sněhy pokrytými.

Ó bude dlouhá noc, a do jejího prázdna
to zazní výkřikem, jenž neuslyšen zhasne,
ty sotva pochopíš, že v ona pekla srázná
se řítí štěstí mé a celé jaro krásné.

Ty možná řekneš jen: »Nic nechtěli jsme více,
a vše to splněno přec štěstím ještě není,
ač láskou pláli jsme jak očí zřítelnice,
přec v jejím poháru jsme našli utrpení!«

Pak sepni ruce své, ty měkké ruce bílé,
až tebe unaví ten všední život podlý,
pak aspoň vzpomínkou v své touze zasmušilé
se za mě v nocích těch jak za mrtvého modli.

Však pro mě mrtvého již nelkej zamyšlena,
já vzbuzen slzou tvou bych jistě procit' znovu
a znovu cítil vše, čím celý život stená,
jenž z teplé kolébky jde s námi ke hřbitovu.

A Kristu závidět bych musil na svém hrobě,
jejž také nenávist a nízkost na kříž vklála,
že matka zlíbala mu chladné ruce obě,
a žena pod křížem že pro smrt jeho lkala!

MELANCHOLIE.

J. S. Macharovi.

Svůj celý život nadšený a hrdý
že zotročil jsem v denním zápase,
že snů mých bouře za kus chleba tvrdý
v tíž denní jata marně zmítá se,
já neklnu již, znaven resignací,
a s pohrdáním dovedu to nésti,
když hrdost snů mých k nohám se mi kácí,
mně na rtech ještě chví se slovo štěstí.

Mé umění, ty květe sensitivní,
skvost jitřní rosy v kalichu tvém plál.
v tvé vůni spali vzácní snové divní —
jak lacino jsem davům tebe dal!
Ó zvadni, květe, snad to lépe bude,
když zahyneš svou vůní na úsvitě,
bouř, která přijde ve své hrůze rudé,
svou krutou mocí aspoň nezlomí tě!

A svoje srdce žhoucí, vítězící
jsem hrdě nesl v světa orgie,
kde nyní každý s pohrdavou lící
je roztrhá a drze raní je.
A moje srdce v posměchu těch davů
tak krvácí, že ani necítí to,
jak hrdost, božství ztratilo i slávu —
a toho srdce je mi přece líto!

STESK.

Ještě jednou, jaro, chtěl bych s tebou prožit
všechen rozruch mládí, čistých snů svých pýchu,
nesplněné touhy v sloky tebou vložit,
proplakat se tebou v samotě a tichu.

Záchvaty mít tvoje, při nichž země jihne,
snivé tvoje toulky, ryzost opojení,
mlhavé tvé dálky, k nimž se touha zdvihne,
slavíky tvých nocí, tvoje slunce denní.

Nemít minulosti, již lze steskem změřit,
budoucnost mít celou, duší svou být vlídný,

věřit všechněm lidem, srdci svému věřit,
jako ve snách bloudit tvými dny a týdny.

K rozkvětu růst teprv na omládlé zemi,
nemít pranic, pranic, a přec všechno míti,
chud být jako žebrák, bohat nadějemi,
štěstí tušit jenom — a tím šťasten býti!

HOVOR PŘI VALČÍKU.

Houslemi a flétnou zní to
v rhytmický a snivý spěch,
není-liž vám podnes líto
mého srdce po letech?

— Srdce moje chví se tiše,
smířeno je, věřte mi,
a má celá duše dýše
uvadlými růžemi.

Minulost nám v cestu vkročí,
políbí nás na čelo,
přivřete své modré oči,
aby míň to bolelo!

— Co tu růží zašlapáno
a co touhy po štěstí!
Je to dávno pochováno
s naivní mojí bolestí.

Houslemi a flétnou zní to
v písni dávno rozváté,
v neznámo a neurčito
proč mě znova lákáte?

— Zde to bylo! V duši prázdné
pálil mě váš horký dech...
Proč vám noha v tanci vázne
na tom místě po letech?

Vždyť mě podnes v duši pálí
zklamání to strašlivé —
na tom místě rozšlapali
moje srdce bláznivé!

IN MEMORIAM.

R. M.

Jsou vůně rozváty, a nikdo necítí jich,
už je mi pohádkou ta láska nesmělá!
Jsou chrámy zbořeny, prach leží na liliích,
je všechno zalháno, a vy jste zemřela!

A vy jste zemřela tak cizí, cizí, cizí,
jak cizí byla jste, když míval jsem vás rád,
váš graciosní zjev mi z klidné duše mizí,
tak cizí docela, tak cizí nastokrát!

Pár veršů galantních, hra citů pošetilá,
sen mládí naivního, jež touží přesladce —
smrt teprv řekla mi, že opravdu jste žila,
a já se rozplakal... Mír vaší památce!

TŘI PÍSNĚ O ŽIVOTĚ.

My žijem příliš rychle, hochu,
však bez úspěchu, věř mi to!
V tvar nezachytnem ani trochu,
co kolem nás je rozlito.

Sto dojmů denně tebe vzruší,
stem dojmů denně zchvácen pláš,
však než ti jeden utkví v duši,
stem jiných zas jej překonáš.

A všechny splynou v zmatek hluše,
a vyprchá z nich živý žár,
než uvězníš je do své duše
a v nedostižný nový tvar.

Ó vzpomínáš, co Horác praví?
Ne, nevolej ho v dnešní šeď,
tvá vlastní píseň tebe znaví,
a básně nejsou sladky teď!

Rci, voní dosud květy jara,
či chladne slunce z daleka?
Což změnila se země stará,
či samo srdce člověka?

Cos trpkého jen duše tuší,
a mladost pro nás nehárá —
nám nastal velký pátek duší,
noc veliká, však bez jara.

*

Smát a smát jen všemu
chceš se, duše má?
Život zřít, jak šílí v reji,
vidět smrt a nebát se jí,
smát se oběma?

Říci svému žití,
že se obláčí

zvolna v smrt, jež přec je zdrtí,
životem se smáti smrti,
zda to postačí?

Řekni, stačí ti to
v světa peřeje?
Bílá moje otrokyně,
usni, duše, na mém klíně,
teď už pozdě je!

*

Dnes hrdě odhodlán
a k smrti znaven zítra,
teď srdce dokořán
a jindy otrok nitra,
vše v jedné směsici,
již v duši máš —
ó bledý měsíci,
ó zda mě poznáváš?

Tvé světlo neláká,
tvůj terč je v mraky stažen,
znáš ještě tuláka,
jenž o hladu byl blažen?
A hýřil tisíci,
když nouzi měl —
ó bledý měsíci,
i tys už zapomněl?

Já všeho dosáh' již,
a příměří mě dusí,
je ticha přespříliš,
ó že vše minout musí!

Mám úsměv na líci
a lkal bych rád —
ó bledý měsíci,
jdi spat, jdi spat, jdi spat!

PROSTŘEDNOST.

Vlnou hnána, větrem štvána,
mořskou plání tříska plula,
nekonečnem kolébána.
nevznesla se, netonula.

V nekonečnou dálku jinou,
na svých křídlech pršku světla,
rozvlněnou nad hladinou
babočka výš k slunci létla.

Na dně moře perla spala,
spala v hloubi nekonečné,
jako bílá hvězda plála
z nekonečné dráhy mléčné.

Vesmírem žhnul slunce plamen,
z bezedna břeh země kynul —
věčnem zpit a chvilkou zmámen,
šťastný motýl v slunci zhynul.

Vzbouřila se moře síla,
jeho pěna v břehy stříkla,
jako velká hvězda bílá
perla v moři navždy znikla.

Kde je tříska? Nevzletěla,
nekonečnem netěkala,
netonula osamělá,
na dně moře nezaplála.

Na hladině v slunci bílém
bezpečna a pyšna byla,
nad perlou i pod motýlem
bezpečně a pyšně zhnila.

BUBLINY.

Sestro, která stíháš tichým dětským okem
barev hru a jásot v kráse bubliny,
nemůžeš mne chápat, v smutku přehlubokém
proč jsem zadíval se v ples tvůj dětinný!

Po triumfech mládí, potlesku a slávě
ptám se sama sebe, co mi zbývá teď,
a tvé lesklé světy, které tvoříš hravě,
prchají a hasnou tomu v odpověď.

Zřel jsem vše jen chvíli v potlesku a hluku,
slunce na všem plálo, barvou zastřiklo,
ale než jsem vztáhl po té kráse ruku,
všechno beze stopy navždy uniklo.

Oč jsi blaženější ve svých hříčkách, dítě,
nechtíc, by ta krása věčně trvala!
Oč jsi pravdivější! Chvíle spokojí tě,
v které bublina tvá vzduchem zaplála...

Hrej si, sestro moje! Hleď, jak barvy hrají!
V úsměvech je stíhej čistým zrakem svým,
rozvlň jejich rhytmus, jímžto unikají,
zírej v jejich velkost — ale nevěř jim!

IMPROVISACE.

Kolovrat mé báby, shrbené a šedé!
Už jen pavouk na něm svoje vlákna přede,
v daleku jsem, v dálce, bych se znova díval,
kterak v prsty báby len jak paprsk splýval,
kolovrat když zpíval, do snů děcka zpíval!

A přec do daleka, bábo má, to cítím,
zlatých nití paprsk že mi předeš žitím,
tvoje zvadlá duše že v mé duši zpívá,
mlhami že ke mně oko tvé se dívá,
dožitý že život s mladostí mou splývá.

NOSTALGIE.

Ó mrtvý světe ztracené Hellady,
mých mladých roků vidino kouzelná,
je možno vůbec, že jsi byla
krásná a vznešená na té zemi?

Host osamělý v museích antiky,
kde teskní torsa nádherných postav tvých,
a bludný poutník na pobřeží
modravých zátok tvých středomořských,

jak často smuten na tebe vzpomínám
a zřím tě znova, nikoli truchlící
jen v zříceninách, v katalogu,
živou však, mladou a zkvétající!

A vidím doby, ve kterých vznikalo,
co dnes je mrtvo, zakleto v kamenu,
a vidím lidi zpité krásou,
v kráse a umění šťastný národ.

Ó dobo dávná, navždy jsi odešla?
Ó mládí lidstva, není ti návratu?
Host osamělý ve tvých troskách,
milenec moří tvých rozjasněných

má věčně toužit z banální všednosti
zpět ke kolébce Psychy a Erota,
zpět v dobu, kdy se narodila
bělostná z mramoru Afrodité?

Zřím v duchu jitro na březích Hellady:
tam její tvůrce v záři stál sluneční
a s měkkých tvarů Pěnorodé
zázračnou rukou svou roušku strhnul.

Ó smutku, smutku! Žijeme posavad?
Dnes moudrost školská střádá jen písmena,
kde paianem to zaznívalo
na pozdrav zrozené božské kráse!

Mých mladých roků vidino kouzelná,
tys mrtva, mrtva, v musea zakletá —
však bludný poutník ve tvých stopách
po tobě do smrti tesknit budu!

Ἔρως ἀνίκατε μάχαν

Jiný byl jsi v Helladě! Dávno, dávno
vyprchala vůně tvá z vášní lidských,
posvátný kříž zastínil slunce tvoje,
Erote řecký!

Jenom jedno zbylo nám ze tvé slávy,
kletba tvého demonství, a ta tíží!
Tam, kde něha seděla u tvých nohou,
svědomí sedí.

Jindy měl jsi perutě běloskvoucí,
chytal's jimi paprsky Apollona,
v symposiu smál jsi se smíchem mužů
na růže děvčat.

»Velký demon, Sokrate!« Diotima
netušila tenkráte, co to řekla,
její moudrost výmluvná když jej v nocích
blažila sladce.

Přísně hledíš, Erote, v dobu dnešní,
za svou přízeň život chceš milujících,
lekáš je svou blízkostí, číš jim kalíš,
z které pít chtějí.

Varuješ je svobodou, jíž se vzdali,
na ložích jim únavou sebe loupíš,
po letech je polekáš, vzpomenou-li,
mladí že byli.

Bože Řecka, Erote, dávno, dávno
vyprchala vůně tvá z vášní lidských,
a přec tebe hledáme bez úkoje,
kudy jen jdeme!

Neb tys demon posavad, jak jsi býval,
neb tys dosud vladařem všeho, všeho,
ale ve tvém království nesmrtelném
svobody není!

Každý šílí posavad, kdo tě poznal,
jak pěl tenkrát o tobě choros řecký —
ale běda, Erote symposia,
ty už to nejsi!

PŘÍPITEK O PŮLNOCI.

Pět usedlo nás dokola,
a každý pohár zved'.
Jeden se smál, a druhý lál,
třetí se rval, a čtvrtý vstal,
byl jako mrtvola,
byl k smrti bled.
Však já byl král,
neb já se smál
a já se rval a já jsem lál
a hrdě stál,
jen krčit jsem se nedoved'!
Všem jsem se smál
a všem jsem lál
a pak se s nimi rval
a všechny jsem je miloval!

Neb toho, jenž se smál a smál,
jsem rád měl pro ten smích.
Ten, jenž mi lál, ten za to stál,
bych na něj vstal a s ním se rval,
a ten, jenž ztich', ó ten se bál,
  a jak jen ztich',
  já chlapa litoval!
A tak jsme vstali dokola
a cítili své mládí,
mok pili jsme, jenž plápolá,
a měli jsme se rádi.

Teď jiní sedli ke stolu
a »bratře« říkají mi.
Jeden je škrob, a druhý pop,
třetí je rob, a čtvrtý snop —
  fuj, cítím hrob
  a vidím mrtvolu,
jež také přišla s nimi!

Hoj, tys tu zbyla jediná
z těch našich mladých pitek,
a na tváři ti zhasíná
i tvého strachu zbytek!
  Ten, jenž se smál,
  už dávno scvrk',
  a ten, jenž lál,
  má tlustý krk,
  ten, jenž se rval,
  teď moudře mrk',
a já tu sedím sám a sám,
je pusto dokola,
a z myšlenek, jež v duši mám,
se dívá mrtvola!

ZAPADÁ MĚSÍC.

Zapadá měsíc veliký,
z večera soudruh můj snivý,
na mrtvé v kraji rybníky
s oblohy žlutě civí.

Milenci v jeho přísvitu
dávno už přestali těkat,
rusalky prchly s pažitu,
přestali psi naň štěkat.

Žáby už zmlkly v bařinách,
zloději lup svůj už mají,
básníci v teplých peřinách
nadšení vyspávají.

Krčmář už v krčmě světlo stáh',
prodajná láska je syta,
leda že někde sebevrah
poslední chvíle sčítá.

Na trh jdou ze vsí babice,
v chladné se courají rose,
stříbrné světlo měsíce
zežloutlo, zhnusilo se.

PODZIMNÍ POHÁDKA.

Už na planinách stromy žloutnou,
chlad cítí země v hluboku,
nic nemá zpěvák, nežli s loutnou
svou mladou lásku po boku.

Dech října fičí po pláni,
a vzduchem táhnou havrani.

Ač nevědí, kam večer lehnou,
přec spokojeni krajem jdou,
psi ze vsi na ně nevyběhnou,
a lidé si jich nevšimnou.
Až kdyby zpěvák hladem pad',
svět bude hocha litovat.

Však mít ten zpěvák teplý kabát,
svět za živa jej uštve snad,
a v kapsách se mu budou hrabat,
zda někde něco neukrad'.
A v každé naší české vsi
naň vyřítí se všichni psi.

VPÁD BARBARŮ.

Vše zjemnilo se, vkus náš choulostiví,
jsme zcitlivělí a jsme přeubozí,
jsme nedůtkliví, sensací jsme chtiví,
a s bohem koketují neznabozi.

Už hořkne vůně mladým pánům v nose,
a protože se vášně na hřích zvrhly,
teď lechtají se tam, kde líbalo se,
všech žen jsou syti, než je v náruč strhli.

Než najedli se, už jsou všeho syti,
jsou hříšníky, ach, než si zahřešili,
dřív zmláceni jsou, nežli byli biti,
jsou přemoženi, dřív než v bojích byli.

Než vzepjala se, klesla naše vlna,
a za jitra se nad námi už ztmělo,
čas uzrál u nás, dřív než rozkvet' zplna,
a v naše květy záhy napršelo...

Řím v úpadku! Ó mládeži ty stará,
tvým césarům už pelichají vlasy,
teď nezbude než počkat na barbara,
když kulturu již všechnu ztrávila jsi!

Teď nezbude ti, oběti své doby,
než uleknout se příští doby v bázni,
v svých paláců se zlaté zavřít koby
a podřezat si strachem žíly v lázni.

Ó jaká ztráta, smutek neskonalý!
Z tvých žil tam vteče zas jen čistá voda,
a lázeň tvá se krví nezakalí —
ó mládeži, ó věčná je tě škoda!

LETNÍ VEČER NAD PRAHOU.

Karlu Štapfrovi.

Večerním sluncem ošlehaná, v údolí kopců stísněná,
prokvetlá svěže zahradami, do starých ulic ztracená.
červení střech svých jásající, modravá tokem Vltavy.
šedá svou těžkou minulostí v beztvárný dnešek hltavý,
královská ženo opuštěná, žijící dětem v porobě,
Praho má, Praho velkolepá, kterak jen zpívat o tobě?

Do boků tvrdých kostelů bodá tě slunce z daleka,
po prejzách střech tvých klikatých krvavě v stíny odtě

tříští se v oknech paláců, trhá tam vlákna pavučin,
vláčí se parky po stráních, utíká volných do lučin,
rozbíjí hroty věží tvých, polyká Hradčan útvary,
Praho má, Praho ztracená v nádherné světla požáry!

Rozžatých letních za večerů kolikrát jsi tak hořela!
Kolikrát padla's v letní noci, kolikrát jsi v nich umdlela,
kolikrát plakal měsíc bílý patinou všech tvých kopulí,
kolikrát hvězdy mlčelivé do řeky se ti shrnuly,
kolikrát, Praho opuštěná, měsíc mě v tebe vylákal,
kolikrát, kněžno odsouzená, s měsícem jsem tě oplakal!

Mlha tě z rána stulila do vlhkých, měkkých loktuší,
poledne tebe pálilo, žehlo nás horce do duší,
únava týdnů otrockých oba nás, matko, zkrušila,
kramáři přišli za námi, luza nám srdce tupila —
Praho má, Praho jediná, sotva se večer navracel,
plakal jsem s tebou měsícem, sluncem jsem s tebou krvácel!

HANÁCKÁ KRAJINA.

Svému otci.

Světlým nebem březnovým
oblaka se chvějí,
březovím a lískovím
mízy mohutnějí,
pod zemí, hluboko pod zemí,
smířeni s bolestmi, s vášněmi,
mrtví práchnivějí.

Tuším porod země své,
nesmrtelné země,
která v kráse mladistvé
ožívajíc němě,

každým dnem zbuzeným víc a víc
do svého klína mě volajíc,
   s věčnem sbližuje mě.

   Po proměnách mnohých let
   hřbitov zřel jsem v pláni,
   praděd, bába má, můj děd
   jsou tam pochováni,
zapadlých sedláků zdravý rod...
Spěchaje životem o překot,
   stanul jsem tu maní.

   Kolkolem ta dálava
   na prostranství holém,
   dědů pole černavá,
   rozprostřená kolem,
kterak jsem krajinu míjel v chvat,
zdála se obilím zarůstat,
   nesmrtelným polem.

   Teplo dne i věčna chlad
   vanuly mi skrání,
   jakbych v údol Josafat
   vkročil z nenadání.
Věčná je země v svém zázraku,
pradědě, neznámý sedláku,
   sejdem se tu na ní!

SERENÁDA.

Tma noci nádherně modrá se
a hoří hvězdami tichá,
je dusno na vaší terase,
   to jasmín, jasmín dýchá.

Či země zaplála hvězdami,
a nebe jasmínem kvete?
Je nebe s námi či nad námi?
Ó spěte, oči, spěte!

V té modré tišině nádherné
blín také potají zkvétá,
ó spěte, oči vy nevěrné,
je po všem, po všem veta!

JARNÍ.

T. Š.

Tiše a tiše, jakoby potají,
blíží se jaro, zřídla už zpívají,
sasanky svítí v lupení spadalém,
po stráních světlo slévá se přívalem.

Z pupenců na křích, z každého poupěte
pro koho asi jaro to rozkvete,
komu se poupě na růži zrumění,
komu se láska na štěstí promění?

Tolik jste mladá, šťastná a dětinná,
z očí vám září studánek hlubina,
ve vaší řeči jásavě zvoní to,
světla je plno kolem vás rozlito,

komu by jaro mělo kvést krásněji
láskou a mládím, štěstím a nadějí,
pro koho měl by uzrávat všechen vděk
v měsíce růží z měsíců fialek?

Tolik jste svěží, krásná a zářivá,
dneškem svět celý na vás se usmívá —
nerozkvést pro vás žhavými růžemi,
pro koho štěstí bylo by na zemi?

INTIMNÍ SCHŮZKY.

Intimní schůzky milenek a žen,
v krbu kdy skrytém důvěrně to hrálo,
kolikrát jsem vás čekal roztoužen,
kolikrát srdce po vás zavzdychalo!

Ve chvílích touhy, která opíjí,
bohata chtěním, rozrušena ženou,
znal jsem vás všechny, s jemnou gracií
mladostí mojí šly jste nezkojenou.

Z mladosti mojí cos jak tichá zář
po letech svítí v moje snění chvíli,
přeludy prchlé, básník samotář
po letech ptá se, zda jste vskutku byly?

Ani ten básník není pravdou již,
prohráno písní v smíchu vše i smutku,
ani ten stesk už v duši necítíš —
mladosti moje, byla jsi kdys vskutku?

SHAKESPEARE.

V mou ztichlou duši víc a více vcházíš,
jsi se mnou denně, sny mé doprovázíš,
a kde mi druha v širém světě není,
jdou tvoji lidé se mnou neviděni.

Říš opustiv svých mladých snů a tužeb,
jdu pokorně a oddán do tvých služeb,
mé rty se stále tvými verši chvějí,
a na tvém ohni zkřehlé ruce hřeji.

Stín jiných stínů, čím jsem byl v tom světě?
Čím i tím srdcem, které zbožňuje tě,
čím i tou sudbou, že to žití moje
dřív dozpíváno nežli dožito je?

Sny o slávě a kouzlem ještě zmámen,
plášť Prosperův jsem shodil se svých ramen,
říš opustil jsem, jež mou býti měla,
a propustil jsem svého Ariela.

Ó v chvíli té, kdy svět se za mnou zřítil,
že chápu tě, já, polobože, cítil,
že jako ty se vzdávám bez reptání
své svobodě a svému odříkání.

Hned po poledni ustat ve svém díle,
v svůj tichý Stratford vejít zasmušile
a zticha dožít, ač to nezkonejší —
co nad to krásnější a tragičtější?

Sníh ledovců všech nezmrazí tvé žití,
hloub oceanů za hrob nestačí ti —
a přec v té chvíli, věkův učiteli,
ó Prospero, jsem žil tvůj smutek celý!

MRTVÉMU DĚDU.

Patnáct let už v zemi spíš,
se tmou sloučen dávno již,
přešel's v půdu, v kořen květů,
v jejich pel i v plodů tíž.

Uvolněný v matku zem
prošel's dávno tvarů stem,
prach tvůj nikým neviděný
rozletěl se vesmírem.

Nepřestal jsi ve mně plát?
Zase bys mnou ožil rád?
Čím to, starče, že mně v noci
zjevuješ se tolikrát?

Jako němá rodu stráž
vcházíš tiše v pokoj náš,
velebný jak za života
se mnou za stůl usedáš.

A je světlo v oku tvém,
jak se na mě díváš něm,
jak se díváš, jak to vidíš,
kterak rvu se s životem.

Všechen duch tvůj, všechen sval
životem mým žijí dál,
dohaslý tep krve tvojí
v žilách mých se rozpoutal.

Mrtev můžeš dále žít
v zápasech mých vlastní klid. —
ale po tobě já koho
přijdu kdysi navštívit?

Místo krve dávám jen
budoucnosti lichý sen,
do prázdna den ze dne žiji
neplodný a nekliden.

Vyrván z půdy, z níž jsi rosť,
všude štván a všude host,
nespojím tě z minulosti
ve svou vlastní budoucnost.

Nadarmo's mě k slunci zdvih',
neožiješ v dětech mých,
nebude tu pranikoho
po nás v časech budoucích.

Patriarcho dožilý,
vrať se do své mohyly —
jakobychom na tom světě
byli ani nebyli!

ZA RAKVÍ.

Za rakví přítele, který ztich',
plno nás kráčelo truchlících,
všichni jsme cítili v chvíli té
žití to prázdné a rozbité.

Hrobu jsme tušili bezedno,
všichni teď byli jsme za jedno,
jakoby v ztrátu a tichý žal
mrtvý nás navzájem smiřoval.

Lidský hněv trpký a zavilý
usmířen zdál se být na chvíli —
ale když od hrobu mnohý šel,
zavilý zase byl nepřítel.

Chtěl jsi mi podati ruku svou
nad přísnou věčnosti záhadou?
Nepodal's, odešel's mlčky v dál,
ani já ruky ti nepodal.

Znova se v závisti neznámé
zítra či pozítří utkáme,
život nás povolá do boje,
a co jsme cítili, marno je.

Chtěl bys teď, příteli mrtvého,
odpustit živému pro něho?
Kterak jsme malí a zpozdilí...
Masky jsme sňali jen na chvíli!

DĚDICTVÍ.

Můj děd byl silák nad siláky,
měl ostrou pušku na pytláky,
a matička má rozmilá
jen něhu po něm zdědila.

Mně obojího přáno krátce,
a zbude jenom resignace —
svým dětem, kdybych jaké měl,
bych dědictví to záviděl!

AVE, ANIMA PIA!

Památce Marie Dostalovy.

Kudy šla jsi odtud jako světlý stín
ze země, jež zkvétá, věčna do lučin?
Kolem hnědých tůní, nad zamlklou řekou
šla jsi jitřní mlhou stříbrnou a měkkou,
nad zoranou hrudou, která jarem dýchá,
šla jsi do závojů věčnosti a ticha?

Ve svých světlých očích cítíc věčno plát,
cítila jsi zemi ve tmách zanikat?
Březnová noc vlahá zvolna v ráno bledla,
duše tvá se zpátky ani neohlédla,
jako bílý zázrak v paprscích a jase
do světla i záhad krásná ztratila se.

Holubí jak peří, jako lehký dým
co to ještě svítí vzduchem vonícím?
Tvoje bílá stopa, něžná, hebká, měkká,
do modra to mizí, kamsi do daleka,
bílí motýli to do závratna spějí,
andělé to boží zemi opouštějí...

KRISIS.

Mně není dána radost tichých dní,
kdy obzory se jarně modrají,
nač zapírat ten poklid smuteční,
jenž obestřel mou duši potají?

Rys velkosti můj jarní neměl den,
a zbylo z něho jen, co malého,
duch nesmrtelna byl mi odepřen,
a nadarmo vše bylo bez něho.

Mně nepostačí pouhou složkou být
v té pantomimě doby tajemné,
co řekl jsem, moh' jiný vyslovit,
a století být mohlo beze mne.

Den zítřejší víc nepoví mi snad,
než co už dneškem bylo zmeškáno,
má pýcha byla licha napořád,
mé vítězství už předem vylháno.

Má každá cesta ústí v rozcestí,
můj každý vzmach se v ústup promění,
mně není dána věčnost bolesti,
mně byla vzata rozkoš tvoření.

Můj velký klid, toť pláň je mlhavá,
a v křižovatkách ztracen věřím tam
jen jedné cestě, jdoucí do tmava,
v klid největší — a tou si netroufám!

NOTTURNO.

Ignátu Herrmannovi.

Sám jsem doma. Nedočkavě
vlastní srdce slyším bíti,
jakoby teď po vší vřavě
chtělo se mnou promluviti...

O těch, kdož už dotrpěli,
usmířeni hrobů tmou?
O těch, kteří nezemřeli
a přec pro mě mrtvi jsou?

Život můj byl samá sázka,
porůznu se leckam schýlil,
život můj byl samá láska,
a já tolikrát se zmýlil!
Vztáh' jsem ruce na vše strany
do široka daleka,
zřel jsem velké činy, plány,
málokdy však člověka.

Člověka, jenž nenachýlí
přesvědčení nad pohodlím,
člověka, jejž neomýlí,
že se k jiným bohům modlím.
Člověka, jejž nedojímá,
co je milo nemilo,
člověka, jenž mluví zpříma,
třeba by to ranilo.

K němu se vším, co je mého,
co bych neřek' pranikomu,
do poustevny duše jeho
tiše vejít jako domů,
v oči se mu zpříma dívat,
otevřít mu srdce hned
a tak s ním se pousmívat
na ten širý boží svět!

Sám jsem doma, noc se krátí,
v duši se mi rozjasnilo,

jakobych měl zúčtovati
všechno, co mi v světě milo,
jakoby už po všem bylo,
co kdy v srdci zazebe,
v duši se mi rozjasnilo,
a já vzpomněl na tebe!

A tak prostě, tvým jak zvykem,
ale spolu hodně vřele,
chtěl bych ti to říci s díkem,
že tě rád mám z duše celé!
Sám jsem doma, noc se krátí,
je nás málo, ty to víš,
svět se proto neobrátí —
ale ty mi rozumíš!

ROZKOŠ OKAMŽIKU.

V tebe ztajeny jsou věčnost celá,
krása vášně, ryzost přesvědčení,
nesmrtelnost smrtelného těla,
zpupnost zla i bělost roztoužení.

Vše je tříští náhody a zvyku,
není třeba, bychom pro to byli,
tys jen pravdou, svatý okamžiku,
protože jsi opravdu v té chvíli.

Po tobě vše do šediva splývá,
po tobě už není horoucnosti,
radost činu jako bolest divá
zanikají tebou do marnosti.

Hrdě se jí člověk v tobě rouhá,
rozkvétaje tebou do krvava,
nesmrtelnost únavná a dlouhá
v záchvatech tvých nádhernou se stává.

Andělů máš zavržených pýchu,
celá věčnost tebe nezkonejší —
stejně krásný v čistotě i hříchu,
pozdraven buď, vládce nejslavnější!

PAVOUČEK.

Sám pozdě v noci doma,
čtu přísnou knihu astronoma,
čtu o nezměrnu let...
List obrátit chci zlehoučka
a vidím pavoučka,
jenž na okraj si sed'.

Mě věčnost láká šerá,
a na té stránce sedí efeméra —
list zvrátím, zhyne hned!
Ta věčnost, jež mě dráždí,
zda ta jí nezavraždí?
Oč zkrátím její svět?

Jen o vteřinu jsoucnosti —
i ta je věčností!
Cos neodbytně táhne ruku zpět...
Kdos velký zdá se blížit,
byť vteřinu jen, chci ji vyžít!
A já dnes nedočet'...

PARNO.

Je červenec, je doba lip a růží,
den zraje zdarem, kam zrak pohlédne...
Jsou ženy krásny, vášnivi jsou muži,
žár radostného nastal poledne.

Šel's alejemi, pohodou a stínem,
vše bylo ticho, ve všem úleva,
zdroj chladivý kdes zpíval pod jasmínem,
a teď to horko tebe zalévá!

Tvá celá bytost náhle vzbouřila se,
chce do úpalu v pole lilií,
kde všechny smysly v nádheře a kráse
se pod hlubokým nebem opijí.

Jak svatá lázeň vlní se to parno,
je božsky krásně, s beder padá šat,
už nedojdeme, vše by bylo marno,
lze pohansky jen dneška užívat!

PŘÍPITEK.

Zvedněte poháry! Budoucna první den
na troskách nadějí budiž teď pozdraven,
všemi buď pozdraven v dalekou dál,
pro něž zas rozkvetlou nadějí vzplál!
Námi buď pozdraven, kteří tak rádi
máme své mládí, jarní své mládí,
jarní své záchvaty, jarní své deště,
jarní své bouře, jarní svůj květ,
na rtech nám nezhořkly polibky ještě,
v duších nám nezhořkl celičký svět!

Vysoko nad hlavou slunce své vidíme,
v zemi své kořeny hluboko cítíme,
planeme radostí, chceme ji žít,
planeme odvahou, chceme se bít.
Na vzdory pochybám, které tu řádí,
    máme své mládí, jenom své mládí,
líbat i bojovat není nám líno,
    svatá je láska, svatý je hněv,
ještě nám nevyschlo v pohárech víno,
v tepnách nám nevyschla bouřlivá krev!

A my se probili mnohou už záplavou,
záplavou nepřátel mocnou a zhrdavou,
nové nechť úklady chystá nám čas,
však my se probijem ku předu zas!
Smějem se šosákům, máme se rádi,
    máme své mládí, celé své mládí —
zdrávo buď, umění! V prchavý osud
    směješ se sluncem na starou zem,
umění, radost přec v tobě je posud,
a my tě radostně vyzpívat chcem!

POZDRAV.

Toužebná jak v loktech žena,
jiskrná jak v číši víno,
celým světem neslyšena,
zni, má sladká mateřštino!

Minulostí na kříž vbita,
obět lží a lichých hříček,
demagogy zneužita,
zevšedněna od lidiček,

v zástupech byť hlomozících
pod mými jsi okny zněla,
třeba chátra po ulicích
tvoje zvuky utrácela,

třeba rvali slovy tvými
duši moji i s mým jménem,
třeba tebou klnuli mi
v českém vzduchu otráveném,

jsi mou říší, jsi mým právem,
tebou vznešen nade všemi,
jakbych oděn zlatohlavem
mluvím tebou k rodné zemi.

Zázračná je tvoje síla,
radostná a rozjasněná,
matka má tě hovořila,
mluvila tě moje žena.

Zvedám tebe do vysoka
jako prapor, který vlaje,
každá moje šťastná sloka
tobě v pozdrav rozvlána je.

Kolkolem je k smrti líno,
frásemi vše ubito je,
zni, má sladká mateřštino,
vítězství mé, lásko moje!

POLEDNE.

Buď zdrávo! Světlo tvé je mojí práci přáno,
já tebe zbožňuji, neb ty jsi požehnáno!

Jak žena těhotná jsi požehnáno žitím,
jak moře radostné jsi silno vlnobitím,

jak ryzí svědomí jsi všechno vyjasněno,
jak pravda neklamná jsi od chmur očištěno.

Tvou matkou východ je, tvým synem bude západ,
ty záříš oběma, a tebou lze je chápat,

lze vyjít na hory, zřít nebe jen a nebe,
zřít zemi pod sebou a nad hlavou mít tebe.

Ty nejsi neplodno, vždyť další tvoříš žití,
zem s láskou oddanou své lůno nabízí ti,

červ hyne žárem tvým, však úroda jím bují,
a v jeho polibcích se plody zapalují.

V střed mého života teď slavně zaplálo jsi,
květ pyšné duše mé již zbavilo jsi rosy,

jež z rána slzela a tížila mě v stínu,
mé větve pronikáš a probouzíš je k činu.

Já plakal před chvílí, však nyní nepláči již,
má hruď je vypjata, a ty ji silou zpíjíš,

mé oko jasno je, mám duši odhodlánu,
neb kráčím na hory a vysoko tam stanu.

Sám sebou silnější, jsem bratr tvůj v té chvíli,
jsem pravdivější teď a méně zasmušilý,

znám tíhu břemene, jež k patám hor jsem složil,
znám radost života, k níž zármutkem jsem ožil.

Sám sebou silnější, jsem pro tvou sílu zrozen,
sám sebou volnější, jsem prachu osvobozen,

sám sebou ryzejší, jsem příčinou i cílem,
sám sobě dostačím svou vůlí i svým dílem.

Noc příští nelekne mne na úpatí hory,
sám chci tam dospěti a cizí bez podpory,

má vlastní bytost mě v mé smrti ukonejší,
a bez pout zákona jsem zákon nejsvětější.

Buď zdrávo, poledne mých zraků rozjasněných,
mé duše svobodné, mých rukou očištěných,

mých bojů poctivých, v nichž cizích zbraní není,
mé pravé lidskosti a mého usmíření!

ANDANTE

1896—1903

POESIE.

Dřív přicházela's ke mně plna smíchu,
já k vůli tobě se vším rád se smířil,
mně bylo sladko v modlitbách i hříchu,
a prostopášně přízní tvou jsem hýřil.

Hrst plnu svěžích anemon a zvonků,
proč do daleka jsi se zatoulala?
Je po jaře, i léto jest už v sklonku,
a bude jeseň, steskem neskonalá.

Teď když se vracíš, sám kdy sedám doma.
jak závoj mlh by za sebou vždy táhla's,
stesk pláče dusíš zaťatýma rtoma
a nikdy na mě nepromluvíš nahlas.

Mé ženy náruč ovíjí mne měkká,
je tepleji teď u nás, útulněji,
klid mojí duše zajisté tě leká,
a moje oči plakat neumějí.

Vše dovedl jsem v harmonii zladit
a požár mládí pravdou ztlumit šedou,
mé skleslé ruce dovedou jen hladit,
však objímat už tebe nedovedou.

Už pro tebe byl rubáš tady ušit,
zvěst čekal jsem jen, že jsi mrtva vskutku,
proč přicházíš klid mužných chvil mých rušit
a rozkvést ještě v pokojném mém smutku?

V dnech májových, kdy vzduch byl něhou vlahý,
kdy tebou ještě vášní bouřil nával,
tys měla zemřít rozkošná a záhy,
svět byl by s touhou tebe oplakával!

Tys měla zemřít! Proč v můj poklid stálý
teď navracíš se, němě žalující?
Dva milenci, již sebe oklamali,
tak sejdou se a nevědí, co říci...

NOTTURNO.

Ty, která cítíš víc, než druh tvůj poví rtem,
rci, v noci hluboké, jež ložnicí se třese,
proč zmlknem kolikrát v svém smíchu veselém
a náhle v úzkostech proč oba lekáme se?
Rci, zdá se tobě též, když smutek přijde náhlý
a když nás nečekán až v duších zamrazí,
že někdo veliký a touhou neobsáhlý
jak světlá mátoha nám z jizby odchází?

Má ženo, milenko, má sestro jediná,
ty, která's po léta mě opíjela touhou,
nám jistě oběma se stýskat počíná,
a smutkem tápeme v dál za vidinou pouhou!

Ó to je velikost, již oba mít jsme chtěli,
toť něco většího, než naše štěstí je,
a my se lekáme, ten přízrak osamělý
že bezcitností svou nám duše vypije.

To není láska má, ni smích tvůj dětinný,
to není důvěra, jež v duších se nám tají —
sny naše o slávě jak lesklé bubliny
nám z oněch úzkostí v ráz v prázdno unikají.
Vždyť my jsme byli víc, než milenci jsou sobě,
vždyť my jsme chtěli víc, než ticho domova,
a všechny naše sny nám o půlnoční době
to náhlé leknutí v hrob skepse pochová!

My náhle cítíme, že prach jsme přec a prach,
ač v záři umění jsme navzájem se našli,
a věnce, vadnoucí kdes v dálných krajinách,
že mrtvou vůní jen nám mrtvou slávu krášlí.
To není vinou tvou a vinou mou to není,
že jinak rozkvetly nám žití haluze,
a že tam pod nimi lká mnohé zapomnění,
a že tam odkvétá tak mnohá iluse.

Jsi šťastna, ženo má? Ó v žhavých polibcích
a v tichých úsměvech nás blaží mládí doba!
Jsi šťastna, sestro má? Proč zrak tvůj slzí tich,
a proč se lekáme a náhle mlknem oba?
Kdos kráčí ložnicí a navždy s bohem dává
a pak se propadá a mizí v hlubiny...
Šlo tudy umění, a táhla tudy sláva,
a vzduchem chvějí se jen lesklé bubliny!

———

SLOKY PRO HUDBU.

Chceš-li ještě na chvíli
vzkřísit sen můj spanilý,
nelíbej mé smutné oči,
slzami se zalily!

Slzami jsou zality,
mlhou jsou již pokryty,
do dna duše pálily by
tebe smutné oči ty.

Ale vdechni duši svou,
podnes měkce bělostnou,
v starou onu melodii,
v harmonii srdcí dvou.

V rhytmický a snivý rej
mojí touze píseň hrej,
bílou moji mladost z hrobu
na chvíli mi vyvolej.

V akátové aleji,
v bílé květů závěji
naše duše usmířeny
objetím se zachvějí.

Splynou v čistý mládí vděk,
v sliby, jež jsem tobě řek',
když jsem v letní noci na rty
vtisk' ti první polibek.

Nemysli, co život vzal,
hrej tu mrtvou píseň dál,
nevzpomínej, že jsem v žití
tebe stokrát oklamal.

Všechno to, co štěstím zveš,
oklamal jsem v sobě též,
nevzpomínej srdce mého,
až tu píseň dohraješ!

LÍPY KVETOU V ALEJÍCH...

Lípy kvetou v alejích,
země jako ze sna dýchá,
v jasmínových závějích
červnová noc voní zticha.
Pro sny, jimiž život lákal,
teď bych plakal, plakal, plakal,
pro tvou duši, pro tvůj vděk,
pro vše, co jsem kdy ti řek',
pro tvůj první polibek.

Pro tu touhu po světle,
pro tu vášeň, z níž se viním,
pro ty lípy rozkvetlé,
které teď už kvetou jiným.
Pro svou touhu věčnou, věčnou,
pro tu lásku nekonečnou,
pro svou mladost nevěrnou,
pro tu krásu nezměrnou,
pro tvou duši nádhernou.

Pro minulost ztracenou,
kudy šli jsme sami, sami
v budoucnost svou vzdálenou
pod lipami, pod hvězdami.
Pro to mládí plné krásy,
pro srdce, v něž věřila jsi,
pro tvé slzy, pro tvůj vděk,
pro vše, co jsem ti kdy řek',
ale nejvíc pro dnešek!

CESTOU.

Kudy šli jsme cestou, utrh' jsem ti květ,
jabloní sníh něžný do vlasů ti slét',
ptáci nad hlavami hlasitě nám pěli,
lidé divili se nebo záviděli.

Jdeme stále spolu, na cestách je prach,
ptáci letním žárem zmlkli v korunách,
už i moje píseň ulekla se lidí,
kdekdo dál se diví, ale nezávidí.

A než dojdem domů, bude večer již,
ve svém oku možná slzu ucítíš,
květy budou vadnout, ptáci znova pěti —
komu podivit se, komu záviděti?

UŽ TEDY NIKDY...

Už tedy nikdy nad kolébkou
se nebudeme spolu skláněti,
svou rukou hřející a hebkou
sny nepožehnáš mému dítěti!

Co bude po nás? Zhnědlé listí
tvých vavřínů a listy básní mých,
troud zpráhlé lidské nenávisti
a marnost našich srdcí horoucích.

Co cítíme, kdo docítí to,
čí zrak se proto slzou zakalí?
Té krve je mi tolik líto —
my budoucnu jí přece nedali!

DOLOROSO.

Tak blízko jsi a nemáš ani zdání,
co duše moje musí unésti...
Ne úsměvy, ne slzy, pohrdání,
jen mlčení měj pro mé bolesti!

My nedovedem mluvit jiných řečí,
vlož ruku svou mi mlčky na čelo,
má bolest byla stokrát, stokrát větší,
byť stokráte to tebe bolelo.

Jsme na pobřežích věčnosti a smutku,
a veliké je ticho nad námi,
jdem pospolu a neznáme se vskutku —
já krví splácel, co ty slzami.

PŮLNOČNÍ.

Jaké to ticho, jaký to klid!
Pode mnou město ustalo žít,

řeka jen dole hučí v tmách,
kolem noc chodí po špičkách —
ó chtěl bych ještě promluvit!

Abych ti ani nevzrušil sen,
promluvit třeba potichu jen,
dobrou noc třeba jen ti dát,
pošeptat ještě: »Mám tě rád!«,
nad tebou spící zaplakat!

Anebo zaplakat zoufale,
líbat tvé oči ospalé,
vzbudit tě ze sna, vrhnout se na zem,
ze všeho, ze všeho vzbudit tě rázem,
zapálit kolem celý svět,
divokou bolest vykřičet!

Anebo utíkat noční tiší,
kde mne už nikdo neuslyší,
do tmy a do prázdna ztrácet se, ztrácet,
jakobych nikdy neměl se vracet,
ale tam výkřikem zaburácet!

Rouhat se bohu a tobě a sobě,
vlastní své prokleté rouhat se době,
nadarmo do tmy a do věků lkát,
rozcuchán pod nebem oblačným stát,
duši svou vášnivě zburcovat!

Vykřičet v hlucho bolest svou,
bolest svou marnou a vášnivou,
ale pak uštván a vysílen
vrátit se k tobě, k tobě jen,

aby tys ani nezvěděla,
kterak má duše zaúpěla,
šťastna bys mohla znova žít —
jaké to ticho, jaký to klid!

KOUT DUŠE.

Jsou v duši místa odlehlá a vlahá,
pták zpívá tam, kdy všechno mrtvo kolem,
rej vážek těká nad kvetoucím stvolem,
a modrem svítí v dálku Psyché nahá.

Jdu dlouhou poutí ke tvé duši, drahá,
jdu, jakbych kráčel po strnisku holém,
jsem zedrán cestou, svědomím a bolem...
Krok vázne mi a vejíti tam váhá.

Když vše jsem vzal ti, co kdy těšilo tě,
tam jistě chvíli sníváš o samotě
svůj nedosněný, hrdě dívčí sen.

Věř, nevejdu a půjdu dál svou poutí:
jsou hroby tam, k nimž nesmím pokleknouti —
a poslední je pro mě otevřen.

USMÍŘENÍ.

S knihou veršů, plnou vzácných nálad,
nalil jsem si vína do své číše,
z obojího cítím teplo sálat —
letní noc tak prohýřit chci tiše!

Buď mi hostem, bratře nepoznaný,
o němž nevím, pro koho to zpíval,
pro koho to krvácely rány
v melodický sladkých veršů příval.

Duše tvá však duši mé je blízka,
neznám žiji celé žití tvoje,
mně i tobě po něčem se stýská,
mně i tobě mnoho ztraceno je.

Vedle zticha usíná má žena
se svým srdcem oddaným a měkkým,
duše má je teple roztoužena,
chtěl bych o tom pohovořit s někým!

Nevím, kdo jsi byl a zda jsi posud,
bratrství však přáno našim duším,
všechen toužný, zjitřený svůj osud
ve tvé knize zrcadlit se tuším.

Ve tvých slokách, dávno vyzpívaných,
tichý pláč mé vlastní duše chví se,
v cypřiších tvých hájů zadumaných
obzory mých dálek zjasňují se.

A já cítím, jak má bytost celá
v sladké proudy věčnosti se vpíjí,
uvolněná, světu odumřelá,
pohlcená kosmu harmonií.

Nad pláněmi dnů mých nehostinných
dočasnost se do věčnosti jasní,
a již tuším tisíc duší jiných
zrcadlit se ve slokách svých básní!

DŮM NA NÁBŘEŽÍ.

Zní tichá hudba z ostrovů, je pozdní letní den,
v ten mlčelivý velký dům jsem vkročil rozrušen.

A dvanáct roků minulých mou duši oválo,
ó jaká věčnost bezmála, ó jak to pramálo!

Ten staromodní pokojík zda zas nás pohostí?
Tam čekávala's nahoře, svět mojí mladosti.

Vše bylo tam již uvadlé, vše mrtvo před lety,
ty suché květy ve vásách, ty staré portréty,

ten opuštěný nábytek, jenž nadarmo tu tlel,
ten spinet v koutě pokoje, jenž sto let nezazněl.

Až jednou v jarní podvečer tys víko pozdvihla,
a mrtvá vůně pokoje v těch tónech zajihla.

To bylo jaro na hrobech, kdy vše se zrumění,
jak z mrtvých vstání znělo to, jak náhlé vzkříšení.

To jakby roků bezpočet zpod plísně své se zdvih',
to naše mladost rozkvetla v těch vůních truchlivých.

A po letech a po letech v ten podvečerní čas
proč táhne mě to nahoru, ten spinet slyšet zas?

Zní tichá hudba z ostrovů, jdu v sladké nesnázi,
a po schodišti, zdá se mi, že někdo odchází.

A zdá se mi a zdá se mi, že nedojdu již zpět,
že spatřím cosi drahého kol tiše odcházet.

Že potkám sladkou mladost svou, jak odtud pospíchá,
že nepohlédne na mě již a jenom zavzdychá.

Že potkám krásnou mladost svou, jak v bílém rubáši
ty všechny uschlé květiny nám shora odnáší.

HOVOR S DUŠÍ.

Tak často spolu býváme teď sami
a mlčky dlouhé rozhovory máme,
jsme spolu léta, a přec připadá mi,
že teprve se nyní poznáváme.

Dřív bylo třeba mnohého se zbavit,
ať konvence to, víra, ba i štěstí,
než bylo možno tyto chvíle trávit
a dnů svých problém žíti bez bolesti.

Ó kdyby bylo lze se ohlédnouti,
čí kroky věrně v našich stopách spějí!
Čí věrné oči naší tichou poutí
nás jako hvězdy mořem provázejí!

Zrak sestry tvé, ó duše má, to zbožný
tvé kroky hlídá, nad propastí ideš-li —
ó zdaž by byly tyto chvíle možny,
ty věrné oči kdyby s námi nešly?

A čím víc spolu, duše má, jsme sami
a čím víc v zázrak světa ztrácíme se,
tím oddaněji mými nad stopami
se bílá duše mojí ženy nese.

V mé slunce věří, kráčí tiše za ním,
a mlčení jí naše nezarmoutí,
jak vzdalujeme se, zří s odříkáním,
a je přec všude, kde chcem spočinouti.

Ty se mnou mizíš v záplavy a bezdno,
toť závrať smyslů, co teď zmámilo tě,
a v její duši zázračné je hvězdno,
svit bílých stálic, touha po dobrotě.

Rci, duše moje, věčna nad hlubinou
až zbavíme se dočasna a věcí,
zda vaše vlny harmonicky splynou,
zda s její duší pochopíš se přeci?

PALLIDA MORS.

Tak plaše sklonila jsi k mé hrudi hlavu svou,
kdes blízko, zcela blízko smrt byla návštěvou!

My oba zachvěli se, a radost ubledla,
jdouc pod našimi okny, smrt vzhůru pohlédla.

Mám zastřít všechna okna či světla zhasit mám,
mám dvéře zatarasit, by neviděla k nám?

Dní našich smutek roste v ten život vezdejší,
a denně naše láska je přece stálejší.

Byť stokrát zapírána, je posledním mým snem,
byť stokrát oklamána, je krasší každým dnem.

Vše ostatní, toť chvilky a závrati a blud,
toť záchvaty a hříčky, jež přišly odjinud,

vše ostatní je marno a mhách to zhasíná,
a jenom naše láska to přečká jediná!

Ó zatul se v mé lokty jak v onen první den,
kdy slova nejvěrnější jsem řek' ti okouzlen!

Dnů bude stále méně, víc lásky každým dnem,
až v posled u svých dveří krok smrti zaslechnem.

My dlouho tušili jsme krok její z daleka —
ať vejde jako sestra a nás ať nezleká!

PÍSEŇ.

Noc je tichá, mlčelivá,
ale na dně srdce zbývá,
když už všechno oželeno,
jedno jméno, sladké jméno.

Tebe ze snů nevyruší,
nepotřísní tvoji duši,
nevyslov ho nade hroby,
vždyť nás oba bolelo by!

HLUBINY DUŠE.

Vše, čím se tobě zjeví, toť odlesk světa jen,
let oblaků, rej vážek, jenž těká nekliden,
však v hlubinách, až dole, kde nic se nemění,
všem zrakům nepřístupno dlí svaté mlčení.

Květ, jenž paď na hladinu, tam dolů nepadne,
i kámen může stěží v to ticho záhadné,
tak daleko je na dno, a taká je tam tiš,
že sotva jednou v žití sám vše to pocítíš.

A přec tam na dně leží, ať žil jsi cokoli,
snů ztroskotané lodi a dívčí mrtvoly
a bolestí tvých břímě a šípy ze tvých ran,
a nejhlouběj v té hloubce sám ležíš pochován.

NALADĚNÍ.

Jakoby to letní nocí někde housle hrály,
rozkošné to naladění zadychlo mě z dáli,
ani nevím, bylo-li to pravdou nebo zdáním,
jakoby se něčí ruka přitiskla k mým skráním!

Přišla jsi to, mladosti má, ještě chvíli ke mně?
Bez vášně a bez lítosti minulo to němě,
jenom teplo, tiché teplo na ztišené skráni,
bylo to jak pousmání, jako usínání...

ANDANTE.

Jen chvilku, chvilku! Hříchem nebylo,
co rozkoší mě snivou dráždilo,
co chvělo se jak akkord na klávesách
a krásno bylo, že jsem po tom nesáh'.

Co opojit mě mohlo dosyta,
když číše vína do dna vypita,
a náruživost sebe ukonejší,
být sladší nemohlo a rozkošnější.

Ten den byl parný, mohla bouře být,
teď večer jest a vyjasnil se v klid,
a šťasten jsem, když moje noc už blízka,
že jenom z dálky na časy se blýská.

S luk požatých to ještě vydýchlo,
kdes v hlubinách to ještě zašplíchlo,
a nad krajinou duše mé i její
teď bílé hvězdy tiše vycházejí.

TICHO.

Abys prožil, co ti dáno není,
zavřít musíš oči jako v snění,
rozsvítit své duši, neptat se jí,
kudy do závratna její chvíle spějí.

Kdybys řekl slovo, kdybys vzdychnul,
všechen zázrak zhasl by a ztichnul,
a tvá plachá duše jako žena
před tebou by stála naha, zneuctěna.

ČERVENEC.

Ó srdce, nádherné srdce, můj vládce prokletý,
má pýcho, někdejší slávo, ó jsi to ještě ty?

A jsi-li podnes to vskutku, můj krásný tyrane,
ó srdce, nešťastné srdce, co z tebe zůstane?

Můj slavný vítězi v bojích, kde všechno vzdali ti,
kdo všechna vítězství tvoje moh' rázem popříti?

A v této odvážné bitce, kde všeho pozbudem,
ó co tě dovedlo ztišit a smířit s osudem?

Máš pořád překotnou vášeň a bázně pramálo,
vždyť méně krve dnes nemáš, než jindy's mívalo,

vždyť ještě záchvaty míváš, jež tebe pustoší,
vždyť ještě dovedeš trpět a třeštit rozkoší,

nač náhle pokora tvoje, nač radost z bolesti,
když možno vykřiknout ještě a žhavě vykvésti?

Už venku červenec hýří, plá světly rudými,
ó srdce, zpozdilé srdce, nač čekáš, řekni mi?

Jsou tytam sasanky dubna a toulky do dálek,
jsou tytam slavičí noci a týdny fialek,

i květen šeříků minul, jsou vůně rozváty,
v klín teplých červnových nocí už sprchly akáty,

zdroj přestal ve trávě zpívat, a praží výsluní,
i pyšné pivoňky zvadly, ty kněžny bez vůní,

je doba královských růží, jež vášeň rozvíjí,
je doba omamných dechů, je měsíc lilií.

Dnes ještě zvítězit můžeš, až dnešek pomine,
byť byly tisíce zítřků, už nikdy, nikdy ne!

JAKO V POHÁDCE.

Vše bylo jako v pohádce,
a na všem ležel hvězdný svit,
jen ruku vztáhnout, zasmát se
  a slovo promluvit!

Víš, že jsi stál už na prahu
všech vidin a všech zázraků?
Jen odvahu, jen odvahu,
  ty plachý tuláku!

Než letní noc se rozední,
tu odvahu jsi míti směl,
a tys to slovo poslední
  zas hrdě zamlčel!

Je ráno, nocí zklamané,
a na všem slzí rosná tíž,
a pohádkou to zůstane
  a nesplní se již!

IMPROMPTU.

Zas bylo to jak okouzlení,
kdy není bouř, a není klid,
zas tvoje krev se marně pění,
a zase budeš mlčky žít.

Je mužný věk to roků mých?
Je červen duší úrodných?
Či byly to jen toulky slastí
kams do neznáma nad propasti?

Ó kráso duše usmířené,
rci, zdali vůbec bolí to?
Noc nádherná se světem klene,
je po všem, víno dopito...

SENOSEČ.

Za červnových nocí srdce dotoužilo,
usíná a usne mi,
není možná, aby jaro ještě bylo
se slavíky, s vůněmi!

Lze teď jenom tušit, zamyslit se časem,
nač ta touha veškerá...
S posečených lučin když to zadýchá sem,
jaká smyslů nádhera!

A čím duše více pohnutí se brání
jako v usínání, v snách,
oč je více vášně ve všem odříkání,
více lesku ve hvězdách!

Nebude už z rána plno květů v rose,
žili jsme a dožili —
věru, ani nechci, aby splnilo se,
co sem dychlo na chvíli!

POUR ÊTRE AVEC ELLE.

Kdy zaslech' jsem ta slova? Kdo je řek',
sám nevěděl, co smutku se v nich tají...
Jsou zadýchána vůní vzpomínek,
a mrtvá jara jimi dokvétají.

Kdys bolela mě — denně vzpomínám si! —
a teď jsou krásna hudbou ozvěny,
jež zalehnula z prázdna v prázdno kamsi,
v lež lichotnou a smutek bezcenný.

A výčitkou-li tehdy chtěla být,
jsou dnes jak tiché, smírné usmívání,
a chtěla-li kdys komu ublížit,
dnes nezarmoutí a dnes neporaní.

Jsou jako píseň, nepatřila světu,
a dávno minul všechen jejich žal —
a přec ta píseň po nás zůstane tu
a jiná srdce bolet bude dál!

POCHOVÁNO.

DOHRA K OBLAKŮM.

Že nesejdou se nikdy, věděl s klidem,
a kdyby přišla, že by prchnul před ní...
Měl v duši ticho obvyklé a všední,
byl smířen se vším láskou ke všem lidem.

Už na mladé sny jeho příkrov dali,
bůh jiný sídlil její ve svatyni —
a věděl víc, než mohli tušit jiní,
a trpěl míň, než jiní trpívali.

Že posud je, sám nechtěl uvěřiti,
že kdysi byla, tolik věděl pouze,
nic tělesného nebylo v té touze,
a stokrát mrtva mohla třeba býti.

Měl duši klidnu, vyjasněné zraky,
přál rozkoši či hrobu její tělo,
sám zapřel ji, a to ho nebolelo,
a jistě ona zapřela jej taky.

Nic nebylo, vše zaplavila doba...
Však je-li rozkoš únavná a krátká,
však je-li věčnost, příšerná i sladká,
vše bylo v tom, co umlčeli oba.

STUDÁNKY JARA.

Studánky jara, nejste zasypány?
Po léta úpal života jsem snášel,
mlčením pyšným hojil jsem své rány —
v kterých to hájích ještě jsem vás našel?
    Oželel vůně jsem rozváté,
    oželen byl jsem už stokráte,
    a vy zas ze hlubin tryskáte?

Byla noc letní, krátce minula mi,
vychladla zase pohádka mé krve —
kterak že znova vzbouzíte se samy,
svěžejší, čistší, než jste byly prve?
    Mrtvá má mladost jak za živa
    za letních půlnocí zářivá
    ve vás se radostně umývá.

VĚČNOST.

V přísných dnech, kdy smrt se snoubí s žitím,
víc než jindy tvoji blízkost cítím,
cítím, jak se s věčnem pojí hmota,
jak mi tebe třeba do života.

To je víc, než poblouznění denní,
mnohem víc, než chvilky odcizení,
toť ta věrnost jediná a bez dna,
věčnost je to závratná a hvězdná.

Nad propastí věkovitých strží
naše ruce vášnivě se drží,
vzpírají se k nesmrtelna divu —
není možno bez tebe být živu!

TICHÉ SLOKY.

Jakoby to bylo v onen jarní den,
jakoby to bylo v květnu lásky naší,
hledím do tvých očí, štěstím opojen,
hledím do tvé duše, víc a více dražší.
Promluvíš-li na mě, po celou noc dlouhou
teď bych štěstím plakal, jako tehdy touhou,
celý život znova chtěl bych tobě dát,
že tě nade vše mám, nade všechno rád!

A když usměješ se, je tu jaro zas,
nádherné to jaro mládí ztraceného,
všechny jeho květy, které utrhla's,
všechna svěžest jeho, všechna vůně jeho.
Stokrát jsi mi bližší, slzou tvého oka
teprv dnes ti vidím duše do hluboka,
chtěl bych ti to říci denně tisíckrát,
že tě nade vše mám, nade všechno rád!

V modlitbách mé báby žlutý našla's list,
staromodní báseň dávno prchlé krásy,

děd můj psal ji dávno, sotva lze ji číst,
a ty nad tou básní dnes přec plakala jsi.
Staromodní báseň mojí lásky chudé
za sto let, věř, ještě plna vůně bude,
plna pravdy bude, věčně bude hřát,
že jsem nade všechno tebe míval rád!

ANDĚL.

Jaroslavu Vrchlickému.

Stál nahý, silný, skvělý u bran ráje,
byl zcela jiný, než jej víra líčí,
cos pohanského v jeho zjevu bylo.
Stál na rozhraní tuch a skutečnosti,
syn snů i hmoty, strážce obojího,
a člověk zdál se jím být vyvrcholen
v tvar nejsmělejší pozemských svých fikcí.
Co bylo za ním, smyslům unikalo,
a člověk jenom z jeho krásy hádal,
že mohlo by to ještě krasší býti.
Však před ním kvetla celá naše země,
a před ním věčně plodila se hmota,
a cokoli ta plně porodila,
tvar jeho mělo, třeba jenom z části,
a kdokoli se bohu rouhat počal,
zdál andělu se tomu podobnější.
Snad za ním v ráji bratři jeho pěli,
a v bílá roucha byla zahalena
jich těla nehmotná a bez pohlaví,
snad byl to anděl jimi zavržený
a proto nah byl, nádherný a lidský.

NEL MEZZO DEL CAMMIN DI NOSTRA VITA.

Čím více oko zvyká světa kráse,
čím víc se noří jsoucna do peřejí,
vždy víc a více duše rozvírá se,
a v jejích sadech stále bohatěji.

Čím od světa se více odpoutává,
tím lačněji se jeho teplem sytí,
a čím se denně svobodnější stává,
tím více chápe všechen zázrak žití.

Co prchavou jen chvilkou bylo dříve,
teď harmonicky splývá v její taje,
tak přetvořuje vše, co proměnlivé,
a pro svou vlastní nesmrtelnost zraje.

Teď teprv chápeš, vše, co zkličuje tě,
že nesmí tebe v rozkvétání tížit,
a jediným že smyslem dnů tvých v světě
je sebe sama rozvinout a vyžit.

Toť tvoje léto, zahrady tvé skvělé,
toť poledne, kdy všechno zraje v kráse,
kdy jako vítěz ve tvém mužném těle
tvá duše zralá sobě oddává se.

A ty to cítíš, v životě tvém celém
že třeba hmoty, duch by mohl žíti,
je mystický to sňatek ducha s tělem,
je pohanská to doba tvého bytí.

PŘÍPITEK NA HORÁCH.

Na horách nejvyšších, celá zem
u nohou když se mi rozhostí,
nad lidmi, nad mraky, pod sluncem
připíjím tobě, mladosti!

V nádherných obzorech prostoru,
kde už jen silnějších dýchá hruď,
v závratných končinách kondorů,
mladosti lidstva, zdráva buď!

Kolkolem odvěký leží sníh,
věčnosti bílý tu svítí chlad,
kolkolem na horách nejvyšších
slavně je prázdno posavad.

Na horách nejvyšších! Celá zem
pode mnou v smutku a marnosti,
nad lidmi, nad mraky, pod sluncem
čekám tu na tě, mladosti!

VENUŠE.

Gloriosi corporis mysterium.

Ty zapřená a přece živá znovu,
ty s leskem večernice, když se ztmívá,
v tvar nejkrásnější, v sloku básníkovu
buď zakleta a buď v ní věčně živa!

Když propasti své otevírá západ,
ty rozjiskřená oslňuješ zemi,
a toť je vše, čím tebe mohu chápat,
že za tebou se řítím smysly všemi.

Že co je věčno ve tvém hmotném zjevu,
chci slavným slovem nad propastí zchvátit
a bez nářku či hněvu, bez úsměvu
jak výraz věčna světu z tebe vrátit.

Noc moje krátká záhy pohltí tě,
i tvoje noc už v hloubkách lesů čeká,
však bílá vzplaneš jinde na úsvitě
a vzejdeš jiným, svítíc do daleka.

To bude jitro neztřísněné slovy,
zas bude červen úrodný a zlatý,
my budem spát už pod slehlými rovy,
a naše jména zvukem bez podstaty.

A tehdy vzejdeš na východě skvělá
všem zbožňujícím nádheru a hmotu,
jak mysterium přeslavného těla,
jež v moji noc dnes bíle svítilo tu.

Ó pohanská má sestro vítězící,
plaň do záhrobí veškerým svým leskem,
buď nade tmání věčna zřítelnicí
v zem zešlapanou křesťanstvím a steskem!

V svět navrátí se po staletích svěží
snad i má bytost ve změněném tvaru,
a nade hroby, kde prach lidský leží,
zem pokvete zas ve svém věčném jaru.

A zas tě uzřím, obrozený z hmoty,
jak v dnešní večer planout nad závratí,
zas vítěziti budeš nad životy,
a zas tě budu vznícen zbožňovati!

SUB SPECIE AETERNI.

To byl by největší zázrak: svůj život, všechen svět
si pro vždy rozřešit věčnem a tak to uvidět.

Dát vyžit v obzorech věčna svým vášním, chvilkám všem,
a sebe vyslovit věčna či kosmu výrazem.

Svou touhu, jásavou radost, své sny a marnosti
i bolest, únavu, rány žít smyslem věčnosti.

Svůj dnešek rozvinout v dálky a dneškem svým je zřít
a všechna odvěká slunce v svůj dnešek soustředit.

Tak teprv doveď bys mluvit, až zmlkneš docela,
v lesk příštích hvězdnatých nocí a v jitra přeskvělá,

v bouř nových úchvatných vášní, jež stálou proměnou
zas budou otřásat lidmi a dál se poženou,

a v nové útvary lidstva a v nové krásy vděk
a v nová vítězství slavná všech příštích myšlenek.

CENTRUM.

Den jeden byl či bude ve tvém žití,
ba hodina jen, chvilka jediná,
kdy zjeví se ti smysl všeho bytí,
zkad nesmrtelnost tvoje počíná.

Vše ostatní, toť marnost byla stálá,
blud pozemský a příliš krátká lež,
a chvíle tato dokud nenastala,
ty pro svůj život smyslu nenajdeš.

Až potud všechno, dočasnem tě šálíc,
lesk mělo všední nocí tvých i dní,
a teprv tehdy slavnou silou stálic
se tvoje bytost k věčnu uklidní.

A v chvíli té ty teprv budeš něčím,
co k božství samému své vztahy má
a z centra svého kruhem stále větším
i statisíce roků objímá.

Zde zakotvíš a půjdeš odtud zpátky
k svým všechněm vášním, k mladé závrati,
zpět až k té chvíli drahé svojí matky,
kdy dočasný ten život dala ti,

a stejně půjdeš z nádherného dneška
v svou budoucnost, až na záhrobní tiš,
kde mysteria náboženství těžká
si pozemským svým bytím rozřešíš.

Ať malý okruh kolem centra tvého,
ať mocný byl v tom bytí odvěkém,
vše nabude zde smyslu naprostého —
v té chvíli byl's či budeš člověkem!

FUGA.

V snů lázeň stoupá moje duše nahá,
žár západu ji zatápí svou slávou,
lesk jejích křídel na oblacích svítí,
a u nohou jí země tichne v šeru.
Let patnácte jsem verš ten v mysli nosil,
rval s myšlenkami o jeho se krásu,
byl jeho vězněm, jejž on v nocích budil,
byl němým strážcem jeho tajemnosti,
a všechny moje sloky dosavadní
se zdály kupit jeho na mohylu,
kde se mnou zajde neznám, nevysloven.
A teď v té lázni požárů a touhy
on v ústret věčna nahlas probíjí se
a propouští mě z mlčení a klatby,
jež přísahal jsem jeho spanilosti.
Jest opravdu dnes veliká ta chvíle,
v níž smělý hoch kdys netroufal si věřit,
jíž bávala se moje mužná léta,
jíž ani láska stvořit nedovedla,
jež ztraceným se rájem provždy zdála?
V snů lázeň stoupá moje duše nahá
a sama lázní ohnivou se stává,
kam celý život dosavadní ztápím,
kde roztavuji celou bytost svoji

a jako západ zalévám jí všechno,
co pode mnou i nade mnou se zračí.
Jen jedna hvězda v záplavě té svítí
a ta v té výhni teprv zrodila se
a nad tou výhní necitelná čeká,
až v modro noci zchladne lázeň žhavá
a pohltí nás všechny, všechny, všechny...
Ó zázračný ty verši, na to čekal's
let patnáct němý na dnu duše tedy,
a proto byl jsem vězněm tvým i strážcem,
a proto rozbil's náhle pouta moje!
Dnes nespoután a roztavuje všechno,
sám jako slunce ohnivý a žhoucí,
jsi ztrávil dneška obrysy a tvary,
lesk tiché řeky, háje na vršinách,
zdi starých měst, jež mrtvy se už zdály,
let oblaků, jenž za tebou se řítí,
a ve propasti nebes všechny hvězdy?
Ó nekonečná lázni, nesmrtelno
mi dáváš poznat oživené hmoty,
sil vítězství, jež dneška zbavily se
a požárem svým vesmír zaplavují!
Ne patnáct let, let sta a statisíce
dnes tebou náhle vzhořely a vzplály,
toť moje věčnost v plamenech tvých hoří
a splývá s věčnem zániku i vzniku,
jest od počátku, byla, jest a bude,
je chaosem, zkad nové světy vstanou,
a zase bude jejich žhavou lázní
a zase bude jejich velkým hrobem
a zase dá jim sílu jiter příštích.
V snů lázeň stoupá moje duše nahá,
je nádherná, jak nebývala nikdy,

je nekonečná, světy obsahuje,
i večernici obsáhla již sladkou
a jde s ní v západ...
Noci, sečkejte tu,
a byť vás byly po mně miliony,
mé jitro přijde!

ZÁVOJE

1904—1906

INTROITUS.

Oč tvá krása zkvétá nádherněji,
tajemnější budiž pro ten svět,
jenom tušit lidé tebe smějí,
    nikdy uvidět.

Nesmrtelně světlá zář tvá sahá
proměnami k věčna bezednu,
zavírám své oči, když ty nahá
    stoupáš v moře snů.

V závoje se mysterií zahal,
do labutí tkáně oblaků,
poděs hrůzou krásy, kdo by sahal
    po tvém zázraku.

Na oltářích tajemných těch básní
jako božství, jako ideál
nevystihlá sobě jen se zjasni,
    sebe samu spal!

LAZAR.

Učinil jsi zázrak, velký rabbí,
ze záhrobí vzbudil's mě pln síly,
dýchám znova, vidím jarní slunce,
slyším ptáky v stromoví svých zahrad,
a mé sestry pláčí křečovitě
úžasem a radostí a hrůzou.
Věru, ty jsi bůh, buď věčná sláva
tvému jménu, sláva hospodinu!
Já však jsem jen člověk; všechna muka,
kterých v žití předešlém jsem zažil,
čekají teď v druhém žití na mě,
co jsem trpěl, ztrpím po dvakráte,
a když přijde radost, vystřízliví
pomyšlením na smrt, již jsem poznal.
Bylo po všem, po plese i trudu,
i ta lítost sester ztichnout mohla
u skalního příkrovu mé hrobky.
Ale tobě zázraků je třeba,
aby slepí viděli tvou slávu,
a já žebrák jsem ti vděčen, pane,
mrtvolu mou že jsi v důkaz volil.
Aby lidé v tebe uvěřili,
dal's mi ještě chvilku lidských vteřin,
aby byli pokořeni mocní,
ubožáku kázal's ožit znova,
znova prožit smutek dočasnosti.
Sláva tobě, rabbí, věčná sláva!
Z vůle tvojí bude tedy žíti
ještě chvíli, kormoutit se zase,
snášet úpal dne i tíhu nocí,

pod jhem práce svíjet se a stárnout,
věřit v tebe, jenž jsi nesmrtelný.

Co mi zbývá? Zemru ještě jednou!

PÍSEŇ.

Dotkneš-li se vlasů mých,
zahlédneš v nich první sníh,
předčasný jak jíní jitra —
snad že ještě zmizí zítra!

O horké snad slze zvíš,
v oči-li mě políbíš,
líbej však, co duše stačí —
to snad štěstím oči pláčí!

Jenom srdci ticho přej,
vášnivě ho nevzbouzej,
neptej se ho, kam se ztrácí —
sic mi smutkem vykrvácí!

PŮLNOC.

Tuším krásu rusalčinu
prozařovat sladkou tmou,
po růžích a po jasmínu
moje plaché kroky jdou.

Kdosi na mě v prázdnu čeká,
úsměvem mě objímá,
do neznáma, do daleka
lichotí mi očima.

Krásnou hlavu sklání nazad,
opojit mě šíjí svou,
spoutat mě a nerozvázat
a pak vypit duši mou.

Nedojdu a nespočinu,
v srdci cosi vzlyká mi —
po růžích a po jasmínu
kdo to kráčel před námi?

A tam z dálky a tam zdola
jakby housle plakaly —
co to volá, kdo to volá
moje jméno do dáli?

Jako v pláči, jako v křeči
slyšíme to jméno znít,
jakoby to srdce něčí
nechtělo mne propustit...

ODYSSEIA.

Ocelově lesklé, skvoucí světel stem,
Kirké vidí moře splývat s obzorem,
po něm jako bílí poplašení ptáci
loďstvo Odyssea do dálky se ztrácí.

Jakby za obzory mizel všechen svět,
Odysseus zří zchmuřen s kormy naposled,
kterak do propasti sinavému moři
Aiaia se zvolna potápí a noří.

Na faiackých březích mládím zářivá
Nausikaa z rána šťastna tančívá,

a kdy Kirké touhou nesmrtelných zmírá,
Kalypsó se dočká svého bohatýra.

Na výbojích světem každý sval mu ztuh',
pohodou i bouří jede dobrodruh,
Ithaka tak blízko a tak předaleká!
Pénelopé doma čeká, čeká, čeká...

ZAKLETÉ MĚSTO.

Výbojně své síle vzdán,
v útocích a odhodlán,
dojel jsem až k městu tomu,
k tajemnosti jeho bran.

Vykřiknu-li letní tmou
jméno své a vůli svou,
náruči jak čekající
brány ty se otevrou.

Na cimbuřích zazní smích,
růže budou pršet s nich,
vjedu vítěz nekrvavý
po růžích a liliích.

Komoni můj, zpátky v cval,
letní nocí nes mě dál
do severních mlh a mraků,
z jižních lučin v šedo skal!

Pozdní růže ve vlase,
plaché srdce v úžase,
nechci vidět, nechci vidět,
kdo to za mnou dívá se!

KONEC LÉTA.

Srdce moje, marně ještě bájíš
o květech, jichž kolem záplava,
v zahradách mých slavně dozrává již,
ale je to sláva krvavá.

Nač ty větve, plody zatížené,
o polednách nač to teplo dne?
Nikdo přec už na tě nevzpomene,
srdce moje, srdce neplodné!

Pro koho to tady zrálo, rci mi,
za měsíců skvěle zářících?
Mrtvá sláva kroky neslyšnými
po rudnoucích chodí vinicích.

Čí to vlas byl prudkým větrem zvlněn,
ruce čí tě chtěly uchopit...?
A tvůj pohár nikdy nenaplněn,
nikdy věnčen, nikdy nedopit!

ŘÍJEN.

Sny a touhy z neznáma,
bože, kde jsem byl?
Náraz vichru v okna má
dnes mě probudil,
kdosi jiný procit' ze snů,
a já vzpomněl jsem
na dalekou, mrtvou vesnu —
vše je včerejškem!

Ještě hýří barvami
moje zahrada,
ale v trávník za námi
stín se ukládá,
není tam už květů bílo
v stopy básníka,
a co kolem, vše jen zbylo,
nic už nevzniká.

Mladosti má dokvetlá,
zhaslé srdce mé,
bez vítězství, bez světla
kam to dojdeme?
V bouř či v poklid harmonický
bychom došli snad,
přibývat nám bude vždycky
včerejšků a ztrát.

Jaká marnost úžasná,
jaký lichý vzdech!
Všechna marnost dočasna
vzlyká v slovech těch!
Ó ty, která věrně se mnou
jdeš k těm stínům blíž,
v jakou noc to musím temnou,
zda to, zda to víš?

MARNÝ NÁVRAT.

Kdybych věděl, kudy lze se vrátit,
o žebrácké holi šel bych rád,
každý krok bych krví svou chtěl splatit,
trním prsa svá si rozedrat.

Vždyť mi s očí ještě slzy kanou
na vadnoucí růží nádheru,
vždyť to znělo jako na shledanou
za opojných letních večerů!

A přec je to marnivostí lichou,
křísit touhu, která zbyla tu —
vždyť jsme zžehli všechno svojí pýchou,
aby nebylo již návratu!

MLČENÍ.

Mlčením jsem závoj přes svou bytost stáh',
není ruky, která nazvedne ho,
kdekoli mě potkáš ve svých myšlenkách,
mysli na mě jako na mrtvého!

Stokrát živ jsa ještě, do krvava zdrán,
kudy půjdeš, v ústret nevejdu ti —
stokrát po té mrtev, horstvem zasypán,
ucítím to tvoje vzpomenutí!

S HUDBOU.

Ztiš se, ztiš se v tmavý kout,
kdosi housle ladí,
přišel jsem si poslechnout
hudbu svého mládí.

Byla plachá, unylá
ve své svěží kráse,
jako křídla motýla
mlžně modrala se,

za nocí, kdy svato je
duše po daleku,
rozpouštěla závoje
do naha svých vděků,

rozkošná a nestálá,
zlichocena vůní,
do travin si lehala
kolem ztichlých tůní,

a když něhou zářící
její prs se vzpouzel,
vzdávala se měsíci
do stříbrných kouzel.

Teprv k ránu zaleklá
z květin pozvedla se,
potichounku oblékla
závoje své zase...

Hudbo mládí, kde že jsi?
Všechny tvoje taje
zesmutní a poděsí,
když tě jiný hraje.

Na planinách podzimních
zšedla tvoje roucha,
zavanul tě trpký smích,
nikdo nenaslouchá.

Umlčen a úzkostliv
sám tě slyším zníti,
chvilku ještě budu živ —
ale je to žití?

BEZHVĚZDNÁ NOC.

Není západu a není zoře,
shora tma, a hroby pod námi,
zavalilo mě to jako moře
beztvárností, smutky, mlhami.

Aspoň záchvat, aspoň chvilku vzdoru!
Není cest a není rozcestí,
kolkolem jsou dálky bez obzorů
neplodných a tupých bolestí.

Není poklidu ni nebezpečí,
není ani vášně potají,
bílé ruce, bílé ruce něčí
temnotami za mnou tápají.

REQUIEM.

Co je vzato zraku, srdci nedopřáno,
zda už mrtvo není, navždy oplakáno?

— Mám tě pochovati? Ano, ano, ano!

Včerejšek jsem ulhal ve svém pozdním jaru,
dnešek má jen dálky bez vášní a žárů...

— Tedy možná zítra! Ale v jakém tvaru?

Zda to není jedno, spočineš-li v hrobě,
či zda duše nosí hrob té krásy v sobě?

— Dočasnost i věčnost, obě bolí, obě!

Po beztvárnu dneška mrtvý měsíc chodí,
do záhrobí plachty napjaty jsou lodí...

— Kdo tě doprovodí? Kdo tě doprovodí?

Bez hvězd jsou ty noci, bez blankytu ráno,
není přeboleno, není doplakáno!

— Mám tě doprovodit? Ano, ano, ano!

POZDNÍ RONDEAU.

Kdybys oči ještě zvědav zdvih',
dotkne se jich něčí ruka měkká,
osušit ti slzu, která stéká
pro květ jara, sladký léta hřích.

Mlha padá, abys nepostih',
kterak země ke spánku se svléká,
kdybys oči ještě zvědav zdvih',
dotkne se jich něčí ruka měkká.

Mlha padá v měkkých závojích
na aleje, v stráně do daleka,
na přeludy, na sny, na člověka...
Uvidíš jen bílé kostry z nich,
kdybys oči ještě zvědav zdvih'.

NEVÝSLOVNO.

Tisíc slov se na rtech stále chvěje,
je v těch slovech všechen boží svět,
ale co se ve tvém srdci děje,
jakým slovem lze to povědět?

Protesknı́ to s tebou nocí dlouhou,
nelze toho ani unésti,
nezve se to štěstím ani touhou,
láskou není to ni bolestí,

se stromů to vůní bylo sváto,
líbalo to tebe na čelo,
květ tím kvetl, hudba zpívala to,
srdcí tisíce to bolelo,

je v tom smutek věčnosti i věcí,
věčnost tvá i chvilkový tvůj svět —
cítíš to a nedocítíš přeci,
že's to nikdy říci nedoveď'!

VEČERNICE.

Putující sama v modrém soumraku,
nejskvělejší hvězdo, zlatý zázraku,
necitelný světe, harmonická něho,
svědku mého léta marně vášnivého,
rozzářena nebem, jímžto hrdě ideš,
předčasně ty ve tmy věků zapadneš!

Ať mě kůň můj nese tmání tajemnou,
nedbám cest ni necest, jež jsou přede mnou,
hlavu skloniv nazad, stopen v hloubku nebe,
vytřeštiv své zraky vidím jenom tebe,
kterak naposledy do mých smyslů pláš,
kterak divem rosteš, jak mi unikáš.

Utrpení moje, slavná radosti,
bohyně i hmoto, chvilko, věčnosti!

Je-li možno vůbec, že bys dozářila,
mocnější a větší, nežli kdy jsi byla,
lze-li zapomenout na tvůj sladký svit,
vždycky zbožňovat tě, nikdy nespatřit?

Ještě pohled vzhůru — kůň můj vzepne se,
zděšen temnotami v noc mě unese,
ještě zazáření — a tvůj plápol bílý
mraky zahalily, lesy pohltily,
shora ty, já zdola ve tmy neznámé
životu i sobě navždy znikáme!

OSTROV.

Stotisíc mil v moři
němý ostrov ten se tají,
hvězdy nad ním hoří,
duše se tam potkávají.

Bouř-li mořem zalká,
k jeho břehům nedoletí,
bezvětří a dálka
hlídají jej z nepaměti.

Zrak ho neuvidí
mlh a mraků ve závějích,
nebylo tam lidí,
nebylo tam bohů jejich.

Neznesvěcen hlasem,
nemá porodů ni hrobů,
hrozné věčno s časem
splývají tam v jednu dobu.

Hloubkou noci temnou
hvězdy k němu cestu znají,
myšlenky tvé se mnou
mlčky se tam scházívají.

DÁLKY.

Když se srdci připozdívá,
bez výčitek, beze vzlyku
nehmotná jen krása zbývá
nesplněných okamžiků.

Kdybych byl i plně vyžil
vášnivé ty jejich sliby,
po všem stesku, jenž mě ztížil,
nádhernější nebyly by.

Harmonickou dálek vlnou
se smyslem se věčna pojí,
svoji krásu žijí plnou
na samotách duše mojí.

V posled samy zbudou vskutku
pravdou svojí neproměnnou,
nad propastmi všech mých smutků
hvězdnatým se nebem sklenou.

PŘELUDY.

Chvílemi, jen chvílemi
dotkne se to mého čela
jako pocel, zdá se mi,
jako ruka rozechvělá.

A když hlavu pozvednu,
motýly zřím v bílém reji,
kde mi jindy v bezednu
věčné hvězdy vycházejí.

A když vztáhnu ruce své,
tiché světlo mi je zlatí,
zadýchání vášnivé
cítím se jich dotýkati.

Volá mě to jménem mým,
stále mdlejším, stále tišším,
a když šeptem promluvím,
z dálky nahlas plakat slyším.

IMPROMPTU.

Trvá sotva den a sotva chvíli,
co jsme vykonali, co jsme žili,
ale začátku ni konce není
našich nesplněných okamžení.

Jsou jak modro, jako věčno hvězd,
bez radosti jsou i bez lítosti,
nebylo jim nikdy dáno zkvést,
není pro ně smutku dočasnosti.

KIRKÉ.

Nežli dopíši tu báseň žhavou,
zavalí tě hrob, a nikdo z lidí,
opojených krásou tvou a slávou,
nestihne tě už a neuvidí.

Nežli dotvořím tu píseň písní,
nad všechny mé písně spanilejší,
nežli duše ze svých snů se vysní,
budeš mrtvo, tělo nejkrásnější.

Skvělá hmoto, vášni mého mužství,
proklínána, zbožňována všemi,
z vítězství mých, ze všech dobrodružství
jenom trpkost ztráty zůstane mi.

Jesení svou němě ponesu ji,
ale všechno utrpení moje,
kterým k věčnosti se rozjasňuji,
požárů těch slávou zalito je.

Odloučena od bolesti záhy
budeš pro mě slávou snů mých jinou,
nehmotny a věčnými jen vztahy
naše duše harmonicky splynou.

Od vášně a chvilky odpoutánu
moje píseň zase pozdraví tě,
z večerů svých vzejdeš k mému ránu,
z půlnocí mých k věčnu na úsvitě.

ANDANTE.

Po azurném moři sladce splývá
horizontu nádech růžový,
bílý plamen tiše dohořívá
v cypřiších a v laurech, v myrtoví.

Není, kdo by posily v něj nalil
aspoň v skonu, aspoň na chvíli,
není srdce, jež by ještě spálil,
slz tam není, by jej ulily.

DUBEN.

Vylíbám ti slzu z tvého oka,
vylíbám ti z duše všechen žal,
vždyť víš sama, kterak do hluboka
jsem to všechno pochoval!

Ruku v ruce odvedla's mě jinam
z pohádkové říše zakleté,
sama věříš, že už nevzpomínám
pohádkové říše té.

Ale hroby kvetou celou zemí,
narcisků déšť na ně bíle pad',
neptej se, co v srdci děje se mi,
nech je chvíli zakvétat!

JARNÍ NOC.

Rozhvězděna kolem země,
která mi už nenaslouchá,
naposled snad přišla's ke mně,
jarní noci modrorouchá!

Tvoje světy nad mou hlavou
jiskřivěji bezdnem plují,
nad smutkem a nad únavou
k věčnosti mě rozjasňují.

Myšlenkami mými rozzářena chodí,
polibky mou touhu v sny své zamyká,
jako bílé plachty uvolněných lodí
obzorů se mhavých v dálce dotýká.

Nad dočasno země, v záhady a bezdno,
kde jen svatá věčnost čeká nehnutě,
kde je nejvíc modro, kde je nejvíc hvězdno,
do závratných výšek zvedá perutě.

HORA MATUTINA.

I ta radost v posled rozesmutní,
i ta bolest dodá posily,
co je zcela, co jest absolutní,
co je víc, než rozruch na chvíli?

Zdrávas, věčnosti! V své lidské mdlobě
vteřinami probíjím se k tobě,
v posled splyne všechno, smích i vzdech —
aspoň najít rhytmus věcí všech!

FINALE

1907

The rest is silence.

Ty že's mrtva, kterak možno žít
s písní na rtech, nechť i truchle zní,
kterak lze se s tebou rozloučit
slokou básně, třeba smuteční?

A když tebe, tělo přeskvělé,
proměnit jsem musil ohněm v troud,
kterak sám v své duši zetmělé
nevyhořet, navždy nezmlknout?

Celý svět nechť královstvím byl mým,
vše se zdálo — tebe měl jsem rád,
bez písní a jenom mlčením
lze tě v bezdno věků pochovat!

Stopy hvězd kde nad dočasném žhou
v tajemství a věčna čaromoc,
mlčením jdu k věčnu za tebou —
dobrou noc, má milá, dobrou noc!

OBSAH:

Str.

RELIQUIE:

V bouři 9
Resignace 10
Hlubiny 11
Nad vyschlým zdrojem . 13
Výkřik ducha 14
Duma 16
Slunečnímu paprsku v zimě 16
Meditace 17
V bouřné noci 17
Nad Andersenem 18
V zapomnění 19
Paprsek 20
Poesii 21
Mír 22
Otázka 22
V smutné chvíli 23
Terciny 24
Zvadlá poupata 25
Ten sladký klam 26

BÁSNÍKŮV DENNÍK:

Valčík 31
Klavír 32
Balada v jeseni 32
Stará melodie 34
Balada o zajatém slavíku . 34
Mrtvá vůně 35
Podzimní nálada 36

Str.

Podzimní melancholie . . 36
Andante 37
Valčík 38
Jarní slunce 39
Redeunt iam gramina campis 39
Bílá sobota 40
Slunečný den 40
Meditace 41
Výstřel v noci 42
Melancholické tance . . . 43

PADAJÍCÍ HVĚZDY:

Padající hvězdy 53
Paprsky měsíce 53
Květiny 54
Duše květin 55
Bílé růže 57
Uzavřené rty 57
Karneval 58
Akáty 60
Jasmín 60
Elegie 61
Balada o mrtvé luně . . . 62
Notturno 63
Noční fialy 64
Mrtvému dědu 65
Černé květiny 65
Noc v lese 66
Noc ve městě 67

	Str.
Měsíc	67
Neznámá židovka	69
Kočky	70
Bláznivé rondeau	70
Nervy	71
Hořící mraky	72
Noc	72
Svědomí	73
Měsíc nad městem	73
Bitva	74
Řeka ve skalách	75
Bizarní rondeau	75
Píseň v červenci	76
Potulný zpěvák	76
Podzimní rondeau	77
Západ slunce v Alpách	78
Měsíci	78
Krvavé slunce	79
Jezera	80
Hebrejská melodie	80
Básníkova jizba	81
Zimní rondeau	82
Měsíc v mlze	82
Nervosní básníci	83
RŮŽOVÝ KEŘ:	
Růžový keř	87
Večer	88
Květiny	88
Symfonie	89
Rhytmus	91
Vějíř	91
Melancholická romance	92
Letní noc	93
Iniciála	93
Miniatura	94
Pagoda	95
Sonet o mém umění	95
Kofilík	96
Duše	96
Loď ilusí	97
Žena	98
Sloky	98
Chopinův valčík	99
Kytara	100
Bařina	101
Notturno	101
Nostalgie	102
Epitaf	103
TICHÁ LÁSKA:	
Kde je naše štěstí?	107
Květiny	108
Večer	109
Co bude potom?	110
Sloky	112
Melancholické sloky	113
Doloroso	114
Vzpomínka	115
Intimní sloky	116
V pozdním létě	117
Koncem srpna	118
V bouřné noci	119
Fialky v jeseni	121
Píseň	122
Jiná píseň	124
Jak sloky básní mých	125
Solitudo	126
Ekloga	128
Zimní ekloga	129
Impromptu	129
Vánoční sloky	130
V bouřné noci	132
Štědrovečerní sen	133
Sloky	135
Klidné sloky	135
Resignace	136
Melancholická nálada	137
Melodie	138
Píseň v jarní noci	139
LIBER AUREUS:	
Slunce	143
Akmé	144

Str

Své matce 144
Triumfální sloky 146
Hudba 147
Vánoční sonet 149
Modlitba jarní 149
Březen 151
Pianissimo 152
Zázrak 153
Zima 154
Ekloga 169
Kde je naše štěstí? . . . 171
Ekloga jarního jitra . . . 172
Květ jasmínu 173
Romance 174
Čím byla jsi mi 174
Polibky 175
Duben 176
Šťastné sloky 177
V pozdním létě 178
Tolik šťasten! 178
Štěstí 179
Píseň 180
Sloky v jeseni 180
Otázka 181
Ekloga v listopadu . . . 182
Samé květy! 183
Přání 184
Modlitba 185

ODDANOST:

Rozhovor 189
Návrat 189
Jeseň 190
Píseň 192
Večerní píseň 193
Sloky 194
Kde je naše štěstí? . . . 195
Epitaf 196
Jiná píseň 196
Romance o modrém květu . 197
Žena 198

Str.

Vanitas 199
Advesperascit 200

TROSKY CHRÁMU:

Trosky chrámu 205
Adagio 206
Melancholie 207
Stesk 208
Hovor při valčíku . . . 209
In memoriam 210
Tři písně o životě . . . 210
Prostřednost 213
Bubliny 214
Improvisace 215
Nostalgie 215
Ἔρως ἀνίκατε μάχαν . . 217
Přípitek o půlnoci . . . 218
Zapadá měsíc 220
Podzimní pohádka . . . 220
Vpád barbarů 221
Letní večer nad Prahou . 222
Hanácká krajina 223
Serenáda 224
Jarní 225
Intimní schůzky 226
Shakespeare 226
Mrtvému dědu 227
Za rakví 229
Dědictví 230
Ave, anima pia! 231
Krisis 231
Notturno 232
Rozkoš okamžiku 234
Pavouček 235
Parno 236
Přípitek 236
Pozdrav 237
Poledne 239

ANDANTE:

Poesie 243
Notturno 244

	Str.
Sloky pro hudbu	246
Lípy kvetou v alejích	247
Cestou	248
Už tedy nikdy	248
Doloroso	249
Půlnoční	249
Kout duše	251
Usmíření	251
Dům na nábřeží	253
Hovor s duší	254
Pallida mors	255
Píseň	256
Hlubiny duše	256
Naladění	257
Andante	257
Ticho	258
Červenec	258
Jako v pohádce	260
Impromptu	260
Senoseč	261
Pour être avec elle	261
Pochováno	262
Studánky jara	263
Věčnost	263
Tiché sloky	264
Anděl	265
Nel mezzo del cammin di nostra vita	266
Přípitek na horách	267
Venuše	267
Sub specie aeterni	269
Centrum	270
Fuga	271

ZÁVOJE:	Str.
Introitus	277
Lazar	278
Píseň	279
Půlnoc	279
Odysseia	280
Zakleté město	281
Konec léta	282
Říjen	282
Marný návrat	283
Mlčení	284
S hudbou	284
Bezhvězdná noc	286
Requiem	286
Pozdní rondeau	287
Nevýslovno	287
Večernice	288
Ostrov	289
Dálky	290
Přeludy	290
Impromptu	291
Kirké	291
Andante	292
Duben	293
Jarní noc	293
Summum	294
Modro	295
Věčná láska	295
Hora matutina	296
FINALE	299

OPRAVA:

Na 120. str., 9. verš shora, zní správně: „Vím, že to jenom kletba bude —“